

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práv

Bakalářská práce

Zvíře jako objekt právní regulace

Simona Presslová

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Simona Presslová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Zvíře jako objekt právní regulace

Název anglicky

The Animal as a Subject of Legal Regulation

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy právní úpravy vyhodnotit problematiku ochrany zvířat z pohledu veřejného a soukromého práva, z pohledu etických, filosofických, morálních východisek, shrnutí historického vývoje právní ochrany zvířat a následná specifikace současných hlavních problémů ve zkoumaných sférách ochrany zvířat. Cílem praktické části práce je na základě obsahové analýzy problematiky trestněprávní ochrany zvířat a následným rozbořem kazuistik definovat trestní postihy z pohledu rozhodnutí a trestních sazeb. V souvislosti s trestným činem bude zkoumána také nákladovost léčby týraných zvířat ve vybraném subjektu. Dílčím cílem praktické části práce je provedení analýzy vybraných témat souvisejících s možným týráním zvířat.

Metodika

- vyhledání zdrojů a jejich prostudování s použitím metody analýzy právních textů
- setřídění teoretických poznatků dle předem stanovených klíčových znaků, literární rešerše
- zpracování teoretické části práce
- příprava podkladů pro praktickou část práce, sběr druhotných dat, příprava rozhovorů
- zpracování aplikační části práce
- vyhodnocení, diskuze, využití metody komparace a syntézy
- závěr

Doporučený rozsah práce

40 – 60 stran

Klíčová slova

Zvíře, zvěř, welfare, práva zvířat, ochrana zvířat, týrání zvířat, zákon na ochranu zvířat proti týrání

Doporučené zdroje informací

BEKOFF, M. Na zvířatech záleží, Praha: Triton, 2009. ISBN 978-80-7387-322-6
ČEJKA, J. Zvířata jsou naši bližní . Praha: Práh, 2010. ISBN 978-80-7252-317-7.
CHAPOUTHIER, G. Zvířecí práva. Praha: Triton, 2013. ISBN 978-80-7387-607-4.
MÜLLEROVÁ, H. – DOLEŽAL, A. – ČERNÝ, D. Kapitoly o právech zvířat : "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016. ISBN 978-80-200-2601-9.
MÜLLEROVÁ, H. – STEJSKAL, V. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2317-9.
STEJSKAL, V. – ČESKO. ZÁKON O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY (1992, NOVELA 2015). Zákon o ochraně přírody a krajiny : komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-229-0

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Viktor Jansa, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zvíře jako objekt právní regulace" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.3.2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu JUDr. Viktorovi Jansovi za cenné rady, připomínky a odborné vedení při zpracování této práce a rovněž za čas věnovaný při konzultacích.

Zvíře jako objekt právní regulace

Abstrakt

Práce se zabývá analýzou právní úpravy, na jejímž základě vyhodnocuje problematiku ochrany zvířat z pohledu veřejného a soukromého práva. Část práce se věnuje rozboru etiky, historie a stěžejních právních předpisů v rámci ochrany zvířat v České republice. Z pohledu soukromého práva se jedná především o zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který změnil právní postavení zvířat. Veřejné právo se zabývá analýzou zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a analýzou zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání a následnou specifikací současných hlavních problémů ve zkoumaných sférách ochrany zvířat.

Praktická část spočívá v aplikaci teoretických poznatků v rámci rozboru kazuistik, kde je provedena podrobná analýza trestních řízení a jejich následné vyhodnocení zejména z pohledu prokazování trestné činnosti a sledování výše trestných sazeb. V souvislosti s trestným činem je zkoumána také nákladovost léčby zvířat ve vybraném subjektu. Pomocí dotazníkového šetření je provedena analýza názorů veřejnosti ohledně vybraných témat souvisejících s možným týráním zvířat.

Na základě výsledků, ve kterých je právní úprava ochrany zvířat v určitých oblastech vyhodnocena jako nedostačující, jsou navržena opatření, která mohou být přijata k odstranění nedostatků nebo zlepšení právní úpravy ochrany zvířat v České republice.

Klíčová slova: zvíře, zvěř, welfare, práva zvířat, ochrana zvířat, týrání zvířat, zákon na ochranu zvířat proti týrání

The Animal as a Subject of Legal Regulation

Abstract

This thesis analyzes the civil and criminal legislation applicable to the protection of animals in the Czech Republic. The theoretical section discusses the ethical principles, history, and key legal developments in animal rights in the Czech Republic. The civil portion of applicable legislation consists principally of Czech Republic Law no. 89/2012 – the Civil Code, where the legal status of animals changed relative to the prior Civil Code. The applicable criminal legislation consists of Czech Republic Law no. 40/2009 – the Penal Code, and Czech Republic Law no. 246/1992 – the Animal Cruelty Prevention Act. The thesis discusses the key problems and issues arising in animal protection from the current legislation.

The empirical section applies the theory in several case studies analyzing particular criminal cases in detail. The results are evaluated with regard to demonstrating criminal activity and to the severity of punishment. The costs of treatment relating to criminal acts of animal cruelty are also analyzed. The results of a survey investigating public opinion on selected animal cruelty topics are reported.

The empirical section identifies several regards in which current Czech animal rights legislation appears insufficient, and proposes solutions in the form of new legislation that might be adopted to improve the legal protection of animals in the Czech Republic.

Keywords: animal, wild animal, welfare, animal rights, animal protection, animal cruelty, Czech Animal Cruelty Prevention Act

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	18
3.1 Vymezení základních pojmů.....	18
3.1.1 Pojem zvíře, živočich, zvěř.....	18
3.1.2 Kategorizace zvířat dle Zákona na ochranu zvířat proti týrání.....	19
3.1.3 Welfare.....	22
3.2 Filozoficko-právní východiska ochrany zvířat.....	24
3.2.1 Smysl a cíle právní ochrany zvířat.....	24
3.2.2 Morální status zvířat	25
3.3 Historický exkurz	26
3.3.1 Prvopočátky právní ochrany zvířat	26
3.4 Česká právní úprava ochrany zvířat	28
3.4.1 Vývoj ochrany zvířat na území České republiky	28
3.4.2 České nástroje práva na ochranu zvířat	29
3.5 Soukromé právo ochrany zvířat	29
3.5.1 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník	29
3.6 Veřejné právo ochrany zvířat	31
3.6.1 Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání	31
3.6.2 Účel zákona na ochranu zvířat proti týrání	32
3.6.3 Principy ochrany zvířat proti týrání	32
3.6.4 Ochrana zvířat při usmrcování.....	33
3.6.5 Ochrana zvířat při veřejných vystoupeních	35
3.6.6 Ochrana zvířat během přepravy	38
3.6.7 Ochrana hospodářských zvířat.....	39
3.6.8 Ochrana zvířat v zájmových chovech.....	41
3.6.9 Ochrana volně žijících zvířat	44
3.6.10 Ochrana pokusných zvířat	46
3.7 Trestněprávní ochrana zvířat v České republice	50
3.7.1 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník	50
3.8 Orgány ochrany zvířat.....	52
3.8.1 Ministerstvo zemědělství	52

3.8.2	Ústřední komise pro ochranu zvířat	52
3.8.3	Státní veterinární správa.....	53
3.8.4	Krajské veterinární správy	53
3.8.5	Obce s rozšířenou působností, obce	54
4	Praktická práce	56
4.1	Trestněprávní úprava týrání zvířat v praxi	56
4.1.1	Kazuistika č.1	56
4.1.2	Kazuistika č.2.....	58
4.1.3	Kazuistika č.3.....	60
4.1.4	Kazuistika č.4.....	61
4.2	Nákladovost léčby ve vybraném subjektu.....	62
4.2.1	Vyčíslení nákladů.....	63
4.3	Dotazníkové šetření – právní ochrana zvířat v ČR.....	64
4.3.1	Struktura respondentů	64
4.3.2	Výsledky šetření.....	65
5	Výsledky a diskuse	77
5.1	Vyhodnocení trestněprávní ochrany zvířat.....	77
5.2	Vyhodnocení nákladovosti léčby ve vybraném subjektu	78
5.3	Vyhodnocení dotazníkového šetření	79
6	Závěr.....	85
7	Seznam použitých zdrojů.....	88
8	Přílohy	95
	Příloha č. 1 - Rozhodnutí Okresního soudu v Klatovech, č. j. 1 T 50/2018-94	95
	Příloha č. 2 - Rozhovor s ošetřujícím zvěrolékařem	97
	Příloha č. 3 - Rozhovor s vedoucí Útulku pro zatoulané a opuštěné psy	98
	Příloha č. 4 - Dotazníkové šetření na právní ochranu zvířat v ČR.....	99

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Drezúra slůněte v cirkuse Ringling Bros a Barnum & Bailey	36
Obrázek č. 2 - Země zakazující zvířata při veřejných vystoupeních	37
Obrázek č. 3 - Týráním zvířat k miliardovým výdělkům.	43
Obrázek č. 4 - Propagační materiál kampaně „Stop sečení srnčat“	46
Obrázek č. 5 - Stav štěněte po útoku majitele.....	57
Obrázek č. 6 - Stav fen po předání Policií ČR do klatovského útulku	59
Obrázek č. 7 - Stav fen po týdenním pobytu v klatovském útulku.....	60
Obrázek č. 8 - Psi nalezení u chovatelů na Pelhřimovsku	62

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Náklady vzniklé týráním zvířete.....	63
Tabulka č. 2 - Shrnutí rozhodnutí a trestných sazeb trestných činů	77
Tabulka č. 3 - Názory týkající se trestních sazeb v souvislosti s týráním zvířat	79
Tabulka č. 4 - Názory týkající se rituálních porážek zvířat	79
Tabulka č. 5 - Názory týkající se drezúry cirkusových zvířat	80
Tabulka č. 6 - Názory týkající se velkochovů	81
Tabulka č. 7 - Názory týkající se „množiren“ psů.....	81
Tabulka č. 8 - Názory týkající se pokusných zvířat.....	82
Tabulka č. 9 - Názory týkající se chovu kožešinových zvířat	83
Tabulka č. 10 - Názory týkající se kampaně „Stop sečení srnčat“	83

Seznam grafů

Graf č. 1 - Skladba hlavních druhů použitých pokusných zvířat (ČR, 2017).....	47
Graf č. 2 - Struktura respondentů dle pohlaví a věku	64
Graf č. 4 - (Ne)dostatečnost výše trestní sazby u trestných činů týraní zvířat	66
Graf č. 5 - (Ne)souhlasu s podmínkou nebo peněžní pokutou u týraní či utýraní zvířete ...	66
Graf č. 6 - Názory na rituální porážky	67
Graf č. 7 - (Ne)souhlas se zákazem vykonávání rituálních porážek v ČR	67
Graf č. 8 - Názory ohledně drezúry cirkusových zvířat.....	68
Graf č. 9 - (Ne)souhlas se zákazem využívání volně žijících zvířat v cirkusech	68
Graf č. 10 - Návštěvnost cirkusových představení	69
Graf č. 11 - Názory na chirurgické zákroky u zvířat bez použití anestezie	69
Graf č. 12 - (Ne)souhlas se zpřísněním chovu hospodářských zvířat.....	70
Graf č. 13 - Preference vajec z volného chovu nosnic.....	70
Graf č. 14 - Názory na prodej čistokrevných „nepapírových“ psů	71
Graf č. 15 - (Ne)souhlas se zákazem nekontrolovaného množení psů	71
Graf č. 16 - (Ne)souhlas se zavedením povinného čipování psů v ČR	72
Graf č. 17 - Znalost loga označujícího výrobky netestované na zvířatech	72
Graf č. 18 - (Ne)souhlas se zákazem testování prostředků pro domácnost na zvířatech.....	73
Graf č. 19 - Preference výrobků netestovaných na zvířatech	73
Graf č. 20 - Informovanost o zákazu chovu kožešinových zvířat v ČR	74
Graf č. 21 - (Ne)souhlas se zákazem chovu kožešinových zvířat	74
Graf č. 22 - Nákup výrobků s pravou kožešinou	75
Graf č. 23 - Informovanost o kampani „Stop sečení srnčat“	75
Graf č. 24 - Podpora zákona nařizujícího opatření sečných strojů detekčním zařízením....	76
Graf č. 25 - Ochota dobrovolného prohledávání luk k odhalení zalehlých srnčat.....	76

Seznam použitých zkratk

MZe	Ministerstvo zemědělství
SVS	Státní veterinární správa
KVS	Krajské veterinární správy
ORP	Obec s rozšířenou působností
TZ2010	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Sb.	Sbírka
Odst.	Odstavec
Č.	Číslo
ČR	Česká republika
NOZ	Nový občanský zákoník
Tzv.	Tak zvaný
Tzn.	To znamená
Ust.	Ustanovení
Cca	Cirka
Např.	Například

1 Úvod

„Velikost národa a jeho mravní rozvoj lze vyčíst ze způsobu, jakým zachází se svými zvířaty.“

Mahátma Gándhí

Vztah člověka ke zvířeti prošel postupným historickým vývojem, během kterého se měnilo stejně tak postavení zvířat od rituálních obětí, přes zdroj obživy, „stroje“ neschopné cítit bolest nebo utrpení, zvláštní druh movité věci, až po smysly nadané živé tvory. V současné době dochází ke střetu dvou zájmů, kdy na jedné straně můžeme vnímat zvýšenou citlivost vůči zvířatům a problematikám ohledně ochrany zvířat, která byla po dlouho dobu opomínána, na druhé straně člověk zvířatům vládne ve všech otázkách jejich života. Přes legislativní změnu jejich postavení na citlivé a smysly nadané živé tvory, jsou zvířata využívána pod nadvládou člověka ve výzkumu a pokusech, ve sportu a zábavě, v neúměrné konzumaci jejich masa, mléka a dalších produktů, v odívání a obouvání se do jejich kožešin a kůží. Zvířata jsou lovena pro lidské potěšení, jsou držena v zoologických zahradách, jejich síla je zneužívána k těžké práci, jejich drezúra je využívána pro lidské pobavení a ekonomický prospěch a mnoho dalšího. Stále více lidí si dnes uvědomuje, že tyto praktiky jsou neetické a nesprávné, neboť nepohlíží žádným způsobem na zájem zvířat, ale zcela upřednostňují prospěch lidský.

Řešením těchto problematik spočívá právě v zakládání a posilování legislativy zaměřené na ochranu zvířat, jejíž analýzou se práce zabývá.

Pro snadnější pochopení a orientaci v právních předpisech ochrany zvířat je nezbytné začít vymezením základních pojmů, vysvětlit rozdílnosti v jejich chápání a uvést kategorizace zvířat. Důležité jsou rovněž otázky etiky, morálky a filosofie, které předcházeli vzniku právní ochrany zvířat. Díky nim si společnost postupně začala uvědomovat, proč je důležité zvířata chránit, a jejichž zásluhou v současnosti vzniká stále výrazněji hlášené tvrzení o nelegitimitě a neospravedlnitelnosti rozsahu a způsobu využívání zvířat člověkem. Z historického hlediska práce poukazuje na počátky ochrany zvířat, první zákony a postupný vývoj právní ochrany zvířat v národním i mezinárodním měřítku. Vzhledem ke skutečnosti, že právní ochrana zvířat je velmi rozsáhlá, práce je dále orientována na českou právní úpravu. Pozornost je věnována z pohledu soukromoprávní úpravy analýze zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, který vymezil důležitou změnu v postavení zvířete na zvláštní právní kategorii živého a citlivého tvora.

Veřejnoprávní úprava se věnuje zákonu č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, který definuje pojem trestný čin a výši trestních sazeb. Největší pozornost práce věnuje analýze zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, včetně rozboru vybraných problematik, které v současné době usilují o nalezení východiska. Provázanost studia veřejné správy a regionálního rozvoje spočívá v rozboru neméně důležitých činností kontrolních orgánů, kterými je Ministerstvo zemědělství, Ústřední komise pro ochranu zvířat, Státní veterinární správa, Krajské veterinární správy a neméně důležité obce, které zřizují útulky pro ztracená a opuštěná zvířata a zároveň bývají zpravidla prvními „oznamovateli“ případného týrání zvířat.

Praktická část práce se zabývá aplikací poznatků trestněprávní ochrany zvířat na praktických příkladech kazuistik, spočívající zejména v rozboru jejich rozhodnutí, trestních sazeb, včetně navazujících informací a nákladů spojených s léčbou týraných zvířat ve vybraném subjektu. Na základě dotazníkového šetření je provedena analýza vybraných témat souvisejících s možným týráním zvířat. Vybranými tématy jsou trestní sazby trestněprávní ochrany zvířat, rituální porážky, drezúra cirkusových zvířat, problematika velkochovů, „množiren“ psů, pokusných zvířat, chovu kožešinových zvířat a kampaň „Stop sečení srnčat“.

V závěru práce jsou vyhodnoceny výsledky a v případě vyhodnocení nedostatečnosti určité oblasti právní ochrany zvířat, budou navržena opatření, která mohou být přijata k odstranění nedostatků nebo zlepšení právní úpravy ochrany zvířat ČR.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je na základě analýzy právní úpravy vyhodnotit problematiku ochrany zvířat z pohledu veřejného a soukromého práva, z pohledu etických, filosofických, morálních východisek, shrnutí historického vývoje právní ochrany zvířat a následná specifikace současných hlavních problémů ve zkoumaných sférách ochrany zvířat.

Cílem praktické části práce je na základě obsahové analýzy problematiky trestněprávní ochrany zvířat a následným rozborem kazuistik definovat trestní postihy z pohledu rozhodnutí a trestních sazeb. V souvislosti s trestným činem bude zkoumána také nákladovost léčby týraných zvířat ve vybraném subjektu. Dílčím cílem praktické části práce je provedení analýzy vybraných témat souvisejících s možným týráním zvířat.

Součástí práce v případě vyhodnocení nedostatečné právní úpravy ochrany zvířat bude také návrh opatření, která mohou být přijata k odstranění nedostatků nebo zlepšení právní úpravy ochrany zvířat v České republice.

2.2 Metodika

Bakalářská práce bude obsahovat teoretickou a praktickou část, které budou dále roztříděny podle předem stanovených kritérií.

Na samotném začátku bude proveden sběr sekundárních dat čerpaných zejména z odborných knih, publikací a internetových zdrojů. Z odborných publikací bude jako hlavní zdroj použita Ochrana zvířat v právu od Hany Müllerové a Vojtěcha Stejskala a Kapitoly o právech zvířat od Hany Müllerové, Davida Černého, Adama Doležala a kol. Z webových zdrojů bude pro práci čerpáno zejména z webových stránek Ministerstva zemědělství www.eagri.cz, Státní veterinární správy www.svscr.cz, Občanského sdružení Svoboda zvířat www.svobodazvirat.cz, www.netestovanonazviratech.cz a dalších internetových zdrojů. Stěžejní pak bude analýza právních předpisů ochrany zvířat, zejména zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, dále zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Získané materiály budou důkladně prostudovány, roztříděny a podrobeny důkladné analýze jejich přínosů pro jednotlivé kapitoly. Hlavním zdrojem při deskripci právní ochrany zvířat budou parafráze

a citace. Citace budou vždy umístěny v podobě průběžných poznámek. Odkazy na zdroje, které budou v práci použity, budou uvedeny zásadně v poznámce pod čarou.

V teoretické části bude použita především metoda obsahové analýzy právních textů, kompilace, kategorizace. V praktické části půjde především o analýzu kazuistik a statistické metody související s vyhodnocováním dotazníkového šetření. V samotném závěru práce bude použita metoda syntézy a komparace stěžejních poznatků teoretické i praktické části práce, na jejímž základě budou tyto poznatky vyhodnoceny.

V úvodu teoretické části budou pro lepší pochopení a orientaci vymezeny základní pojmy, uvedena jejich rozdílnost a kategorizace zvířata dle zákona na ochranu zvířat proti týrání. Dále bude teoretická část analyzovat otázky etiky, filosofie, morálky a historie, aby došlo k pochopení, proč vlastně vznikla potřeba právní ochrany zvířat, proč je pro nás důležitá a jak se tato právní ochrana postupným historickým vývojem měnila. Na základě provedené obsahové analýzy právních textů budou rozříděny získané údaje podle předem stanovených klíčových znaků, kterými jsou především literární rešerše, dle kterých bude seřazena právní úprava podle právní síly na veřejnou a soukromou právní úpravu. Dále bude práce zaměřena v rámci soukromoprávní úpravy na rozbor zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, který se zaměřuje na změnu právního postavení zvířete v českém právu v podobě tzv. dereifikace. Z hlediska veřejnoprávní úpravy půjde zejména o trestněprávní sledování dané problematiky, kde na základě analýzy zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, bude vymezen pojem trestný čin týrání zvířat a trestní sazby ukládané za taková jednání. Největší část práce se bude zabývat analýzou zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, včetně specifikace současných hlavních problémů ve zkoumaných sférách ochrany zvířat.

V praktické části práce bude provedena analýza vybraných kazuistik a to zejména z pohledu rozhodnutí a trestních sazeb, které budou následně porovnány. Ve vybraném subjektu bude zkoumána také nákladovost léčby týraných zvířat. Sběr dat ohledně nákladů bude proveden na základě rozhovoru s ošetřujícím veterinářem a vedoucí útulku, kam byla zvířata bezprostředně po odebrání umístěna. Oba sledované jevy budou zaznamenány ve formě přehledných tabulek. V závěru praktické části práce bude použita metoda kvalitativního výzkumu s využitím nástroje dotazníkového šetření, kde budou zkoumány názory a informovanost veřejnosti ohledně vybraných témat souvisejících s možným týráním zvířat. Dotazník bude rozeslán respondentům prostřednictvím online systému www.survio.cz, který bude zpřístupněn široké veřejnosti. Jedinou podmínkou pro účast

bude věk respondenta starší 15ti let a více, a to především z důvodu složitosti dané tematiky. Pro uspokojivou vypovídací hodnotu bude třeba oslovit minimálně 100 respondentů. Dotazník bude anonymní, položeny budou čtyři strukturální otázky, které budou rozlišovat respondenty dle jejich pohlaví, věku, dosaženého vzdělání a místa bydliště. Dále bude následovat 22 uzavřených otázek rozdělených do vybraných témat ochrany zvířat. Danými tématy budou trestní sazby trestněprávní ochrany zvířat, drezúra cirkusových zvířat, problematika velkochovů, „množiren“ psů, pokusných zvířat, kožešinových farem a kampaň proti sečení srnčat. Výsledky dotazníku budou analyzovány s hledáním vzájemných souvislostí. Vyhodnocení každé otázky bude doplněno samostatným komentářem a jejich přesný popis bude dokládán na grafickém znázornění. Na konci bude každé téma shrnuto ve formě tabulky a následně okomentován závěr příslušného tématu.

V závěru práce bude použita metoda syntézy a komparace stěžejních poznatků teoretické i praktické části práce, na jejímž základě budou tyto poznatky vyhodnoceny. Budou navržena opatření, která mohou být přijata k odstranění nedostatků nebo zlepšení právní úpravy ochrany zvířat v ČR.

3 Teoretická východiska

V úvodu teoretické části budou pro lepší orientaci vymezeny základní pojmy. Cílem této kapitoly je analýza právní úpravy ochrany zvířat z pohledu veřejného a soukromého práva, z pohledu etických, filosofických, morálních východisek, shrnutí historického vývoje právní ochrany zvířat. Největší část práce bude věnována právní ochraně zvířat v České republice (dále jen ČR), a to zákonu č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, zákonu č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a zejména zákonu č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, včetně specifikace současných hlavních problémů ve zkoumaných sférách ochrany zvířat. V závěru teoretické části budou vymezeny kontrolní orgány ochrany zvířat v ČR.

3.1 Vymezení základních pojmů

3.1.1 Pojem zvíře, živočich, zvěř

Pro aplikaci zákona a lepší orientaci v právních předpisech je potřeba prvně vymezit základní pojmy týkající se právní ochrany zvířat. Sporné je zejména vymezení vztahu mezi pojmy „živočich“ a „zvíře“ a omezení nebo neomezení „zvířat“ pouze na obratlovce. Dle **zákona České národní rady na ochranu zvířat proti týrání - zákon č. 246/1992 Sb.** pod ust. § 3 je pojem zvíře definován jako „*každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo*“.¹ Z tohoto ustanovení vyplývá, že zákon na ochranu zvířat zahrnuje pouze obratlovce a neposkytuje ochranu pro bezobratlé živočichy. Otázkou zůstává, zda bezobratlý živočich nemůže cítit utrpení nebo bolest?

Tato problematika by mohla být vyřešena tím, že se od pojmu zvíře odlišuje pojem živočich, který je vymezen v **zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny** v ust. § 3 následovně: „*volně žijící živočich (dále jen „živočich“) je jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince. Jedinec zdivočelé populace domestikovaného*

¹ Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. a\) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992Sb.,naochranuzviratprotityrani,veznenipozdjsichpredpisu)

druhu se za volně žijícího živočicha nepovažuje".² Z těchto dvou definic je zřejmé, že definice živočicha je širší pojem než zvíře ve smyslu obratlovec, jelikož zahrnuje celou živočišnou říši, včetně bezobratlých živočichů.³

Další pojem „zvěř“ vymezuje **zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti**. Zvěří tento zákon rozumí „*obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů*".⁴ Tento zákon upravuje některé otázky regulace nakládání se zvířaty hospodářskými i domácími, regulaci zavlečených druhů živočichů v přírodě nežádoucích a toulavých domácích zvířat.⁵

Z pohledu občanského práva proběhla od ledna 2014 důležitá změna, kdy na základě **zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku**, došlo k vynětí zvířete z kategorie věcí a posunu v chápání zvířat na zvláštní právní kategorii živého a citlivého tvora. Nový občanský zákoník stanovuje, že „*živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze*".⁶ Toto usnesení se týká každého živého tvora, jak obratlovců, tak i bezobratlých živočichů.

3.1.2 Kategorizace zvířat dle Zákonu na ochranu zvířat proti týrání

Zákon č. 246/1992 Sb. v ust. § 3 dále kategorizuje zvířata na zvířata volně žijící, kde je obsažena podkategorie zvířat handicapovaných a kategorii zvířata v lidské péči, ve které je obsažena podkategorie zvířat toulavých a opuštěných. Další kategorizací vymezenou účelem chovu jsou dle zákona zvířata hospodářská, zvířata v zájmovém chovu a zvířata pokusná.

² *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=114/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

³ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

⁴ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon o myslivosti* [online], In: . 2001 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=449/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 2 písm. b) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů

⁵ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

⁶ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon občanský zákoník* [online], In: . 2012 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 494 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zvíře volně žijící

Zvířata volně žijící jsou vymezena v ust. § 3 písm. b) zákona č. 246/1992 Sb. jako „*zvíře, patřící k druhu, jehož populace se udržuje v přírodě samovolně, a to i v případě jeho chovu v zajetí.*”⁷ Od tohoto pojmu je třeba odlišit pojem volně žijící živočich, který je vymezen v ust. § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Jedná se o širší pojem, vzhledem k tomu, že tato definice zahrnuje i bezobratlé.

Handicapované zvíře

„*Handicapovaným zvířetem je volně žijící zvíře, které je v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně či trvale neschopno přežít ve volné přírodě.*”⁸ Podrobnosti k handicapovaným zvířatům jsou upravovány v zákoně ust. § 14b, podrobněji tuto problematiku upravuje vyhláška Ministerstva zemědělství (dále jen MZe) č. 114/1992 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu.⁹

Zvíře v lidské péči

„*Zvířetem v lidské péči je zvíře, které je přímo závislé na bezprostřední péči člověka.*”¹⁰ Tedy zvíře, které si například nemůže samo sehnat potravu.¹¹

Toulavé zvíře

„*Toulavým zvířetem je zvíře v lidské péči, které není pod trvalou kontrolou nebo dohledem fyzické osoby nebo chovatele a které se pohybuje volně mimo své ustájení, výběhové*

⁷ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. b) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

⁸ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. f) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

⁹ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

¹⁰ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. c) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

¹¹ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

*prostory nebo mimo domácnost svého chovatele.*¹²

Opuštěné zvíře

„Opuštěným zvířetem je zvíře původně v lidské péči, které není pod přímou kontrolou nebo dohledem fyzické osoby nebo chovatele a ze zjištěných skutečností vyplývá, že ho jeho chovatel opustil s úmyslem se jej zbavit nebo ho vyhnal.“¹³

V obou výše uvedených případech se jedná o stav ztráty kontroly nebo dohledu chovatele nad zvířetem, které původně bylo v lidské péči. Rozdíl mezi toulavým a opuštěným zvířetem je v projevu vůle chovatele.¹⁴

Hospodářské zvíře

*„Hospodářským zvířetem je zvíře chované pro produkci živočišných produktů, vlny, kůže nebo kožešin, popřípadě pro další hospodářské nebo podnikatelské účely, zejména skot, prasata, ovce, kozy, koně, osli a jejich kříženci, drůbež, králíci, kožešinová zvířata, zvěř a jiná zvířata ve farmovém chovu a ryby, včetně zvířat produkovaných jako výsledek genetických modifikací nebo nových genetických kombinací.”*¹⁵ Jedná se tak nejen o účel produkce živočišných produktů, ale také o další hospodářské nebo podnikatelské účely např. tažná zvířata, služební psi.¹⁶

Zvíře v zájmovém chovu

„Zvířetem v zájmovém chovu zvíře, u kterého hospodářský efekt není hlavním účelem chovu, a to buď chované v prostorách k tomu určených nebo v domácnosti, jehož chov slouží především zájmové činnosti člověka, nebo zvíře sloužící člověku jako jeho

¹² Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. h) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

¹³ Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. i) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

¹⁵ Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. d) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

společník.”¹⁷ Podkategorií zvířat v zájmovém chovu jsou tzv. zvířata vyžadující zvláštní péči, jejichž vymezení najdeme v ust. § 3 písm. g) zákona č. 246/1992 Sb. a k jejichž chovu je vzhledem k jejich specifickým nárokům potřeba povolení orgánu veterinární správy.¹⁸

Pokusné zvíře

„*Pokusným zvířetem je živý obratlovec, s výjimkou člověka, včetně samostatně se živících larválních forem a plodů savců od poslední třetiny jejich běžného vývoje, který je nebo má být použit k pokusům; za pokusné zvíře se považuje také zvíře, které je v ranějším stadiu vývoje, než je stadium samostatně se živících larválních forem a plodů savců od poslední třetiny jejich běžného vývoje, pokud má být zvířeti umožněno žít nad rámec tohoto stadia vývoje a v důsledku prováděných pokusů je pravděpodobné, že po dosažení tohoto stadia vývoje je postihne bolest, utrpení, strach nebo trvalé poškození. Za pokusné zvíře se považují také živí hlavonožci.*”¹⁹ Tato definice prošla v roce 2012 novelou, kdy byla rozšířena o hlavonožce, tedy bezobratlé, u kterých byla vědecky prokázána schopnost cítit bolest. To způsobilo určitou nelogičnost tím, že pokusná zvířata nově zahrnují také bezobratlé a některá vývojová stadia oproti nadřazenému pojmu zvířete, který zahrnuje pouze obratlovce. Na druhou stranu je toto rozšíření ochrany pokusných zvířat i na bezobratlé pozitivním příkladem k modernímu přístupu ochrany zvířat a k prolomení vazby ochrany zvířat proti týrání pouze na obratlovce. Od 1.1.2013 odpovídá nově pojmu laboratorní zvíře slovní spojení zvířata chovaná pro použití k pokusům (ust. § 17f).²⁰

3.1.3 Welfare

Definice pojmu welfare od Frasera Booma říká, že welfare je: „*Stav zvířete, které se snaží vyrovnat se svým prostředím.*”²¹ Jiná definice zase tvrdí: „*Pohoda zvířat (welfare) představuje vyvážený stav, kdy zvíře je schopno přirozeně se vyrovnat svými vlastními*

¹⁷ Sbirka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. e\) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. e) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů)

¹⁸ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

¹⁹ Sbirka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. j\) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. j) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů)

²⁰ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

²¹ WEBSTER, John, Pět svobod a opatření. *Životní pohoda zvířat: kulhání k Ráji*. 2009. Práh

silami s působením životního prostředí, vyhnout se přitom strádání, zachovat si zdraví, schopnost rozmnožování a plnou životaschopnost."²²

Úroveň pohody zvířat a úroveň jejich ochrany proti utrpení určuje způsob jejich života, u zvířat v péči člověk pak způsob jejich chovu a využívání. Právě podmínky chovu a využívání zvířat jsou v současné době hojně regulovány právní úpravou. Pro posouzení podmínek pohody zvířat existuje několik různých systémů. V současné době se hodnocení nejčastěji provádí podle podmínek stanovených Britskou radou pro welfare zvířat (Farm Animal Welfare Council-FAWC), označovaných jako „pět svobod“, které byly v roce 1993 novelizovány v tomto smyslu:²³

1. ***Svoboda od hladu a žízně*** – nerušeným přístupem k čerstvé vodě a krmivu zaručujícímu plné zdraví a tělesnou zdatnost.
2. ***Svoboda od nepohodlí*** – poskytnutím odpovídajícího prostředí včetně úkrytu a pohodlného místa k odpočinku.
3. ***Svoboda od bolesti, zranění a nemoci*** – prevencí anebo rychlou diagnózou a léčením.
4. ***Svoboda od strachu a úzkosti*** – zajištěním takového prostředí a zacházení, při kterém bude vyloučené mentální strádání.
5. ***Svoboda projevat přirozené chování*** – poskytnutím dostatečného prostoru, vhodného prostředí a společnosti zvířat téhož druhu."²⁴

J. Webster navrhl přidat ještě „šestou svobodu“ **vykonávat svobodně a „osobně“** (je míněno vlastními vjemy a smysly) **kontrolu nad životní pohodou** a tím se vyhnout nejen utrpení, ale i stavu umrtvující nečinnosti. Při posuzování problémů životní pohody je užitečné mít na paměti i tento významný princip, i když není tak určitý, pragmatický a praktický jako uvedených „pět svobod“. Pro analýzu podmínek pohody zvířat se v praxi doporučuje vyhodnotit a vzájemně je porovnat podle uvedených pěti zásad. Použitá kritéria mají široký záběr a poskytují tak základní soubor pravidel pro porozumění pohodě tak, jak ji vnímají zvířata, a tím pro takové úpravy, které mohou sladit oprávněné potřeby životní

²² MÜLLEROVÁ, Hana, David ČERNÝ, Adam DOLEŽAL a kol., KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. 2016

²³ Tamtéž

²⁴ WEBSTER, John, Pět svobod a opatření. *Životní pohoda zvířat: kulhání k Ráji*. 2009. Práh.

pohody zvířat a s neméně oprávněným provozním cílem. Absolutní dosažení všech pěti svobod je však nerealistické a do určité míry vzájemně neslučitelné. Například naprostá volnost v chování se neslučuje s hygienickými poměry u žádného zvířecího druhu.²⁵

3.2 Filozoficko-právní východiska ochrany zvířat

Etické, filozofické a morální otázky jsou často diskutovaným tématem ohledně ochrany zvířat. Problematické postavení především některých kategorií zvířat v současné společnosti lidí podněcuje k častým etickým otázkám. Kladeny jsou otázky typu: je správné využívání zvířat lidmi? Jak posoudit, které nakládání se zvířaty je správné a které nikoliv? Jak vyrovnat zájmy lidí a zájmy zvířat? Jaké jsou minimální eticky akceptovatelné standardy chovu hospodářských zvířat?²⁶

3.2.1 Smysl a cíle právní ochrany zvířat

V minulosti právo člověka usmrtit zvíře za účelem získání jeho produktů nebo využívání zvířete jiným způsobem nebylo nikterak zpochybňováno. Dnešní doba však v tomto ohledu představuje určitý zvrat, kdy roste míra obhajoby zvířat i postoje obviňující lidstvo z nespravedlivého a neoprávněného zneužívání zvířat. Důvod lze spatřovat v překonání **antropocentrismu**, jež člověka označoval za vrchol stvoření a tím také za vládcem nad ostatním tvorstvem. Na jeho místo se se dostává zejména **ekocentrismus**, který odmítá výsadní postavení člověka v rámci celkového ekosystému Země, a také **biocentrismus** vycházející z plnoprávnosti všech forem života. Díky těmto novým směrům je člověk již vnímán jako jeden z mnoha druhů, nikoli jako vládce oprávněný ostatní druhy využívat. Nejdůležitější roli sehrály nové poznatky, které u některých druhů zvířat potvrzují schopnosti a vlastnosti přisuzované dříve výhradně člověku. Za bezpečně prokázanou je schopnost zvířat cítit bolest a trpět, prožívat stres, strach, či naopak radost.

Na základě těchto poznatků je znovu kladena otázka o legitimitě využívání zvířat člověkem a někteří si ji novým pohledem etiky a morálky zodpovídají odlišně než dříve na základě tradičních principů. Ve společnosti tak vzniká rozpor mezi stále výrazněji hlásaným tvrzením o nelegitimitě a neospravedlnitelnosti rozsahu a způsobu využívání zvířat člověkem na straně jedné, a setrvačností většiny společnosti a setrvačností práva na

²⁵ MÜLLEROVÁ, Hana, David ČERNÝ, Adam DOLEŽAL a kol., KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. 2016

²⁶ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

straně druhé. Postupně se dokonce přesouváme od otázek po způsobu využívání zvířat k otázkám, zda zvířata využívat vůbec.

Právo prozatím řeší převážně otázky způsobu využívání zvířat, otázku přijatelnosti využívání zvířat k určitým účelům vůbec řeší pouze v menší míře. Základním vzorcem v řadě právních úprav je zákaz působení zvířeti zbytečného utrpení. Kritéria zbytečnosti či přiměřenosti však vzbuzují mnoho debat, kdy v daném vztahu je to právě člověk, kdo může porušit princip ochrany zvířat, pokud k tomu má dobré důvody v rámci hranic, které určuje zákon. Kritérium zbytečnosti nebo přiměřenosti znamená, že zákaz planí plně do okamžiku, než musí ustoupit jinému principu, který je silnější. Tyto silnější principy jsou typicky principy ochraňující lidské zájmy. V praxi však může být proces posuzování těchto kritérií ovlivněno ekonomickými zájmy.

Tyto myšlenky naznačují, že právní úprava ochrany zvířat není rozhodně definitivní, spíše naopak se pravděpodobně nacházíme v etapě rozhodování o budoucí podobě této regulace.²⁷

3.2.2 Morální status zvířat

Morální status zvířat je filozofickou kategorií a předpokladem statusu právního. Mít takový status znamená být entitou, tj. samostatně existující jednotkou, hmotnou či abstraktní. Vůči takové entitě mají aktéři etické závazky, nelze s nimi zacházet svévolně a máme povinnost je chránit bez ohledu na to, zda je to pro nás výhodné. Představa o konstrukci morálního statusu se během vývoje filosofického myšlení přeměňovala.

Například francouzský filosof **R. Descartes (1596-1650)** nepřiznával zvířatům žádný morální status, zvířata považoval za pouhé automaty, bezmyšlenkové stroje, které nejsou schopny cítit bolest, utrpení, horko či zimu, a to, že na tyto podněty reagují, je podobno stavu poruchy zapnutého stroje uvedeného do provozu. Toto pojetí zvířat bohužel ovlivnilo nejen veškerou novověkou přírodovědu, ale také etiku zacházení se zvířaty.²⁸ Karteziánští vědci v tomto období například přibíjeli nebohá živá zvířata za tlapy ke stolu a prováděli na nich vivisekci, aby spatřili cirkulaci krve.²⁹

²⁷ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

²⁸ Tamtéž

²⁹ MÜLLEROVÁ, Hana, David ČERNÝ, Adam DOLEŽAL a kol., KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. 2016

Dle **I. Kanta (1724-1804)**, jež uznával alespoň nepřímé povinnosti lidí vůči zvířatům. Ta však mají pouze nepřímý morální status, kdy k nim není směřováno jako k cíli, ale jako k prostředku k dosažení cíle.

Podle **P. Singera (*1946)** mají morální status cítící tvorové, jejichž hlavním zájmem je vyhnout se utrpení, tedy i všechna cítící zvířata.

T. Regan (1938-2017), který je jedním ze zakladatelů hnutí za práva zvířat pracuje s pojmem subjekt života, kterým mohou být jak lidé, tak zvířata, ale přiřazení této subjektivity života podmiňuje u jedince (nikoli druhu) určité mentální a behaviorální schopnosti. Tyto schopnosti nachází minimálně u všech psychicky normálních savců starších jednoho roku.

Z přehledu vývoje filozofických teorií o kritériích uznání morálního statusu vyplývá patrná tendence **rozšiřování morálního statusu** z lidí i na další entity.³⁰

3.3 Historický exkurz

3.3.1 Prvopočátky právní ochrany zvířat

Prvopočátky právní ochrany směřující proti nelidskému jednání vůči zvířatům byl anglický zákon „Zákon o hrách“, vydaný v roce 1664, který však zakazoval pouze sázení na zvířata, nikoliv zápasy samotné. Sázka byla chápána jako špatnost a proto se jednalo primárně o ochranu lidí před hříšným jednáním, nikoliv o ochranu samotného zvířete. Mnoho dalších vydaných zákonů mělo podobným způsobem především ovlivnit lidské chování. Za přelomový zákon je někdy považován massachusettský puritánský zákon tzv. Body of Liberties, z roku 1641, tedy první zákon, jehož hlavním účelem je vlastní ochrana zvířat před lidskou krutostí. Opravdové zákony proti týrání zvířat a krutosti vůči nim jsou zaznamenány až v 19. Století. A to především zásluhou Darwinovy evoluční teorii, kdy se začaly řešit lidské povinnosti vůči ostatním tvorům v přírodě.³¹

Anglie spolu se Spojenými státy americkými byly jedny z prvních zemí zasahujících do ochrany zvířat před krutým zacházením. Ve Velké Británii byl v roce 1822 přijat Martinův zákon, na základě kterého se bezohledné a kruté bití nebo zneužívání skotu, koní a ovcí stalo trestným činem. Pachatel trestného činu mohl být potrestán finanční pokutou, nebo dokonce uvězněn. Na postihnutelnost takového trestného činu poté

³⁰ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

³¹ ČERNÝ, David, Adam DOLEŽAL, Tomáš DOLEŽAL a Tomáš HRÍBEK, 2016. *PRÁVA ZVÍŘAT: FILOZOFICKO-PRÁVNÍ PERSPEKTIVA*. 2016.

od roku 1824 dohlížela Společnost na ochranu zvířat před krutostí. Později následovaly ve Velké Británii další právní předpisy ochrany zvířat. Například metropolitní policejní zákon z roku 1839, který zakazoval řadu zvířecích zápasů. Právní předpisy z roku 1849 a 1854 se shodným názvem Cruelty to Animals Act, které zakazovaly některé další zápasy, přičemž za trestný čin byla považována samostatná účast na zápasu. Roku 1876 byl v Anglii přijat Antivivisekční zákon zakazující některé bolestivé experimenty na zvířatech.

V Americe předběhl první zákon z roku 1821, který měl chránit kruté zacházení se skotem a koňmi, Martinův zákon. Dopad zákona byl však minimální. V roce 1829 ale přijal zákon proti týrání zvířat stát New York, jehož dopad byl již široký. Limity zákona však vyžadovaly aktivní jednání a státní zástupce musel prokázat, že bylo jednáno se zlým úmyslem. Dalším krokem v rozvoji welfare a ochrany zvířat bylo založení první společnosti na ochranu zvířat před týráním ASPCA (American Society for the Prevention of Cruelty Animals) v roce 1866, která vypracovala tzv. Deklaraci zvířecích práv. Velký vliv měla tato organizace při prosazování zákona proti týrání zvířat z roku 1867, který již zahrnoval ve výčtu všechna zvířata a sankcioval i v případě nekonání např. odpírání krmení zvířat. Také byla odstraněna nutnost úmyslného zavinění.

Paradoxem je, že průkopníkem ochrany zvířecích práv se stalo nacistické Německo, které po nástupu k moci v roce 1933 přijalo zákon na ochranu zvířat a další zákony, kde zvířata byla nově chráněna jako účastníci sociálního života. První ustanovení zakazovalo bezdůvodné kruté zacházení se zvířaty a jejich týrání, dále byli omezeny pokusy na zvířatech a zcela zakázáno bylo (až na některé výjimky) experimentovat způsobem, při kterém by došlo k výrazné bolesti nebo poškození zvířete. Zákon z roku 1938 ochranu zvířat v Německu ještě více prohloubil.

Zvýšená průmyslová výroba v jiných zemích než v Německu na počátku 20. Století podmínky zvířat naopak zhoršovala. Popisované podmínky zvířat ve velkovýrobnách nepopisují prostředí, které by nezpůsobovalo utrpení. V 60. až 70. letech tak narůstá snaha spolků, hnutí a nevládních organizací zajistit vyšší jistotu právní ochrany zvířat. Ve druhé polovině 20. Století tak vznikla celosvětově celá řada zákonů, jež směřují proti týrání zvířat a k zajištění jejich welfare, který je od 70. let 20. století vnímán jako základní východisko. V roce 1978 byla v sídle UNESCO v Paříži přijata Všeobecná deklarace práv zvířat, která nemá právní závaznost, má ovšem nesporný politický význam.

Speciální ochrana zvířecích práv v některých oblastech byla zajištěna na základě dohod v rámci Rady Evropy, jako například: Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných

pro hospodářské účely, Evropská dohoda o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě, Evropská dohoda o ochraně jatečných zvířat, Evropská dohoda o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké účely a další. Zmíněné dohody ovlivnily základ právních pro pozdější právo ochrany zvířat v Evropské unii.

Také v USA v 60. letech vznikla další potřeba větší ochrany zvířecích práv. V roce 1966 byl přijet Federální zákon o ochraně zvířat, který reagoval na akutní problémy. Vedle tohoto zákona vznikaly v jednotlivých státech zákony proti týrání zvířat. V 70. letech vzniká v USA snaha právníků zastupovat zvířata. Zvíře podle právních teoretiků nemělo být nadále objektem práv, začíná se mluvit o zvířecí právní subjektivitě, o přirozených právech zvířat.³²

3.4 Česká právní úprava ochrany zvířat

3.4.1 Vývoj ochrany zvířat na území České republiky

Prvním právním předpisem na ochranu zvířat na území ČR byl přijat v roce 1855. Předpisy na ochranu zvířat vydané do roku 1855 směřovaly především k regulaci myslivosti, ochraně vlastnického práva nebo ochraně lidí, nikoliv však k samostatné podstatě ochrany zvířat. V roce 1855 bylo přijato Nařízení ministerstva vnitra č. 31/1855 zřízení zemského, podle kterého bylo upraveno veřejné týrání zvířat. Kdo týral zvířata způsobem vyvolávajícím veřejné pohoršení, mohl být potrestán politickým úřadem nebo policejním úřadem. V případě častějšího výskytu takového týrání mohla být viníkovi uložena finanční pokuta, popřípadě mu mohlo být uloženo čtrnáctidenní vězení. V roce 1939 bylo přijato protektorátní vládní nařízení o ochraně zvířat proti týrání. Právní úprava ust. § 1 stanovila, že je zakázáno každé jednání nebo opominutí, jímž se působí zvířeti bez rozumného a oprávněného důvodu bolest nebo jiné utrpení. Pokud někdo porušil některé ustanovení tohoto nařízení, byl potrestán pokutou do 5000 korun nebo vězením do čtrnácti dnů. Uvedené nařízení se nestalo součástí právního řádu Československé republiky po skončení druhé světové války. V období kolektivního socialistického hospodářství nebyl velký zájem pokračovat v legislativě zahrnující welfare zvířat, a ohledně postihu za týrání zvířat se dle trestního zákona správního č. 88/1950 Sb., v ust. § 60 doslova uvádělo: „*Kdo bez rozumného důvodu způsobí zvířeti bolest nebo jiné utrpení, bude potrestán pokutou do*

³² ČERNÝ, David, Adam DOLEŽAL, Tomáš DOLEŽAL a Tomáš HRÍBEK, 2016. PRÁVA ZVÍŘAT: FILOZOFICKO-PRÁVNÍ PERSPEKTIVA. 2016.

2500 Kč nebo odnětím svobody až na sedm dní.³³ V době komunismu nebylo týrání zvířat v ČR vůbec trestným činem, ale pouhým přestupkem. Trestným činem se týrání zvířat v ČR stalo až v roce 1991 v souvislosti s novelizací trestního zákoníku z roku 1961.³⁴

3.4.2 České nástroje práva na ochranu zvířat

Právní ochrana zvířat v České republice představována tzv. veřejnoprávními (veřejné právo) a soukromoprávními (soukromé právo) nástroji ochrany zvířat.³⁵ Pro sféru obou práv platí, že zvířata nejsou dle české právní teorie subjekty právních vztahů, kdy se nemohou sama domáhat svých práv, ale jsou pouze objekty právních vztahů, a proto je míra realizace jejich ochrany, které jim poskytuje právo, zcela závislá na jednání lidí.³⁶

3.5 Soukromé právo ochrany zvířat

Základním pilířem soukromého práva je právo občanské, jehož význam ve vztahu ke zvířatům je vícečetný. V první řadě stanoví právní status zvířat, v druhé řadě poskytuje určité právní nástroje jejich ochrany, i když do značné míry omezené. Pomocí nich je možné vykonávat obecně pouze ochranu zvířat, která mohou být předmětem vlastnictví, přesněji ochranu zvířete pouze jeho vlastníkem.³⁷

3.5.1 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Hlavním nástrojem soukromého práva je zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen NOZ), který od 1.1.2014 nahradil stávající občanský zákoník č. 40/1964 Sb. Zásadní změnou související s přijetím nového občanského zákoníku, ohledně právní úpravy týkající se zvířat, byla změna jejich právního statusu. Právní úprava v ust. § 494 nyní definuje právní status zvířete jako: *„živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen*

³³ ČERNÝ, David, Adam DOLEŽAL, Tomáš DOLEŽAL a Tomáš HRÍBEK, 2016. PRÁVA ZVÍŘAT: FILOZOFICKO-PRÁVNÍ PERSPEKTIVA. 2016.

³⁴ Tamtéž

³⁵ RYDVAL, T. Ochrana zvířat proti týrání jako součást právní ochrany zvířat v České republice. Aplikované právo, 2006

³⁶ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

³⁷ Tamtéž

v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.“³⁸ České soukromé právo tak jednak připouští v novém občanském zákoně i bezobratlé a dále opustilo od dosavadního pojetí zvířete jako věci v právním smyslu, kdy došlo k tzv. dereifikaci zvířat. Zvíře povýšené nad věci v právním smyslu z nich nečiní subjekty právních vztahů, kdy nadále nemohou být zvířata sama povinnými nebo oprávněnými subjekty, domáhat se sama svých práv, apod. Budou tedy i nadále v pozici objektů právních vztahů, avšak nikoli jako věci v právním smyslu. Z druhé věty právního statusu zvířete lze obecně usoudit, že ustanovení občanského zákoníku o věcech nelze na zvíře použít, zejména pokud by to působilo zvířeti bolest či utrpení.³⁹ Zákon tak nyní respektuje nejen to, že každý živý tvor je nadán smysly a pocity, že je schopen cítit bolest, může podléhat stresu, ale také respektuje vzájemný vztah

a emoční vazbu mezi zvířetem a jeho pánem. Příkladem mohou být exekuce nebo zástavy, kdy od 1.1.2014 mohou být zabavena pouze některá zvířata, nemohou být však zabavena například domácí zvířata jako je pes či kočka, jelikož by mohla být odloučením od majitele vystavena emočnímu stresu.⁴⁰

Z ust. § 3029 odst. 2 vyplývá, že v případě rozporu ustanovení občanského zákoníku se zvláštními předpisy na ochranu zvířat, mají před aplikací občanského zákoníku přednost předpisy z oboru veřejného práva.

Kategorizace zvířat dle soukromého práva spočívá v dělení na zvířata domácí a divoká. Domácí zvířata jsou zvířata, jejichž druh žije s člověkem, a to buď bezvýjimečně, nebo z převážné části. Za divoká zvířata se pokládají ta, která patří k nedomestikovanému druhu, tzn. celý druh žijící zcela nebo převážně ve volné přírodě, byť jsou jeho jednotlivé kusy člověkem chovány v zajetí. Tato skupina se dále dělí na zvířata bez pána a zvířata zajatá a zkrocená. Zajatým zvířetem je divoké zvíře chované člověkem, který mu fyzickými překážkami brání v útěku. O zkrocené zvíře se jedná, pokud se zvíře samovolně zdržuje u člověka nebo se k němu pravidelně vrací. Domácí i divoká zvířata zajatá nebo

³⁸ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon občanský zákoník* [online], In: . 2012 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 494 zákona č. 89/2012 Sb., zákon občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³⁹ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

⁴⁰ PETERKOVÁ, Markéta, *Nový občanský zákoník a právní postavení zvířete*. *EQUICHANNEL.cz* [online]. 15.3.2013, aktualizováno 10.11.2017 [cit. 24.5.2018]. Dostupné z <http://www.equichannel.cz/novy-obcansky-zakonik-a-pravni-postaveni-zvirete>

zkrocená tvoří kategorii zvířat chovaných, a ta se dále rozlišují na zvířata v zájmovém chovu a zvířata hospodářská.⁴¹

3.6 Veřejné právo ochrany zvířat

Česká veřejnoprávní úprava ochrany zvířat je tvořena vysokým množstvím právních předpisů, které jsou pro větší přehlednost kategorizovány na předpisy přímé a nepřímé ochrany zvířat proti týrání. Přímou ochranu tvoří předpisy, které obsahují pravidla chování týkající se zákazů a postihů vlastního týrání zvířat nebo chování s ním související. Nepřímou ochranu pak tvoří chování, která jsou v právních předpisech upravujících zacházení se zvířaty jako živými tvory a to odlišně dle jejich druhu, případně právní důsledky vzniklé při porušení těchto pravidel. Specifické postavení mají pak ustanovení zákona o myslivosti, rybářství, právní předpisy týkající se ochrany přírody a provozování zoologických zahrad.

Jádro české právní úpravy ochrany zvířat proti týrání je v zákoně č. 246/1002 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, a jeho prováděcích vyhláškách.⁴²

3.6.1 Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání

Základním právním předpisem ochrany zvířat proti týrání v ČR je zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, schválený republikovou vládou dne 15. dubna 1992. Zákon obsahuje osm částí. První část tvoří obecná ustanovení, která obsahují účel zákon, definice pojmů pro účely tohoto zákona, vymezení jednání, která jsou považována za týrání zvířat či propagaci zvířat a dále zákonem povolené důvody k usmrcení zvířete. Dalším sedm částí zákona obsahuje ustanovení ochrany zvířat při usmrcování, při veřejných vystoupeních, při přepravě, ochranu hospodářských, zájmových, volně žijících a pokusných zvířat.

Zákon prošel řadou novel. Zásadní změnu přinesla do zákona jeho první tzv. „euronovela“ provedená zákonem č. 77/2004 Sb., která kromě celé nové části o přepravě zvířat, úpravě ochrany hospodářských, volně žijících, pokusných zvířat a zvýšení horních hranic pokut za správní delikty, měla harmonizovat český právní řád s evropskými předpisy týkající se ochrany zvířat.⁴³

⁴¹ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

⁴² Tamtéž

⁴³ Tamtéž

Poslední novelizací, která nabyla účinnosti 1.10.2017 je zákon č. 255/2017 Sb., která zakazuje chov a usmrcování zvířat chovaných výhradně nebo převážně za účelem získání kožešin. Chovatelé jsou tak povinni ukončit svoji činnost do 31. ledna 2019.⁴⁴

3.6.2 Účel zákona na ochranu zvířat proti týrání

V ust. § 1 Zákona na ochranu zvířat proti týrání je stanoveno, že účelem tohoto zákona je ochrana zvířat před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu člověkem a to byť i z nedbalosti. Jakékoliv ustanovení zákona je tak třeba vyložit v souladu s tímto vymezeným účelem zákona a nikoli v rozporu s ním.⁴⁵

3.6.3 Principy ochrany zvířat proti týrání

Základním pilířem práva jsou právní principy, na které se bere zřetel při tvorbě nových právních norem. Principy často vychází z dokumentů mezinárodního práva či z legislativy EU, odkud pronikají do národních dokumentů a případně i do právních předpisů. V oblasti ochrany zvířat se prosazují především následující principy.

Princip vysoké hodnoty zvířat, souvisí s uznáním toho, že zvířata jsou živé, cítící bytosti mající hodnotu sama o sobě a jejich hodnotu není možné ani vzhledem k aspektu užitečnosti pro člověka omezovat.

Podle ust. § 4 odst. 1 Zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči je stanoven *princip péče*. Tento princip vznikl v důsledku lidské domestikace zvířat, díky které se některé živočišné druhy zvířat staly závislé na lidské péči a ve volné přírodě již samy neobstojí.

Princip snižování utrpení se projevuje především v zákazu týrání či v řadě povinností při nakládání se zvířaty, jejichž cílem je zabránit zbytečnému nebo nepřiměřenému utrpení.

Princip zákazu usmrcení bez zákonného důvodu umožňuje taxativní výčet důvodů, které se považují za jediné legální k usmrcení zvířete.

Princip respektování přirozených potřeb zvířat je naplněn například v chovu hospodářských zvířat, kdy jsou pravidla chovu vázána na biologické a etologické potřeby daného druhu.

⁴⁴ *Situace v ČR: Nová česká legislativa - kožešinové farmy musí ukončit svoji činnost do konce ledna 2019!* [online], In: . [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: <http://www.protisrsti.cz/situace-v-cr.htm>

⁴⁵ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

Princip odpovědnosti chovatele stanovuje, že každý chovatel je odpovědný za následky svého protiprávního chování vůči zvířatům, jejichž život, zdraví a welfare jsou zde oním zákonem chráněným zájmem.

Princip odbornosti a kvalifikace souvisí s požadavkem, aby určité úkony byly prováděny pouze osobami k tomu způsobilými či vyškolenými. Jedná se například o prokázání stanovené kvalifikace při usmrcování zvířat na jatkách, nebo odborná způsobilost při péči v útulcích a záchranných stanicích pro handicapované živočichy.

Princip subsidiarity využití zvířete souvisí v české právní úpravě s ochranou pokusných zvířat. Jedná se o využití zvířete člověkem k určitému účelu jen v případě, že není dostupné žádné jiné řešení.

Princip transparentnosti prosazuje svobodný přístup k informacím a zajištění aktivního informování veřejnosti ze strany orgánů veřejné správy a jiných subjektů.⁴⁶

3.6.4 Ochrana zvířat při usmrcování

Definicí usmrcení podle ust. § 3 písmene n) se rozumí: „jakýkoliv zákrok nebo jednání, které způsobí smrt zvířete.“ Právní úprava v ust. § 5 odst. 1 vymezuje zákaz usmrcení zvířete, pokud k tomu není zákonem definovaný důvod.

Veškeré důvody k legálnímu usmrcení zvířete jsou taxativně vyčteny v ust. § 5 odst. 2. Mezi tyto zákonné důvody patří například využití produktů zvířete pro produkci potravin, vlny, kůže, kožešiny, apod., nutnost utracení zvířete z důvodu slabosti, nemoci, poranění, apod., bezprostřední ohrožení člověka zvířetem, vykonávání nařízeného veterinárního nebo hygienického opatření při ochraně před nákazami, ukončení pokusu na pokusném zvířeti, a další. Zjednodušeně lze říct, že pro usmrcení zvířete musí existovat důvod obsažený v zákoně a každé další jiné usmrcení zvířete je protiprávní a je považováno za správní delikt. Mezi tyto nezákonné důvody patří usmrcení zvířete z důvodu nadpočetnosti, stav, kdy chovatel již dané zvíře nechce, finanční, zdravotní nebo jiný důvod jako je například nemožnost identifikovat majitele toulavého zvířete, apod.

Seznam zakázaných metod usmrcení obsahuje ust. § 5 odst. 5, kdy nesmí k usmrcení dojít ubitím, či ubodáním, utopením, usmrcením nedostatkem potravy nebo tekutin, tedy metody, které zvířeti před smrtí způsobují nepřiměřenou bolest či utrpení. Pokud je k usmrcení zvířete zákonný důvod, má proběhnout rychle a bezbolestně, což

⁴⁶ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

vyplývá z definice utracení z ust. § 3 písm. p. Porážky zvířat bez předchozího omráčení jsou evropským právem a tedy i právem českým zakázány.⁴⁷

Rituální porážky

Výjimkou porážky zvířete bez předchozího omráčení jsou rituální porážky, tedy metody porážky zvířat stanovené náboženskými obřady pro potřeby církví a náboženských společností. Jedná se především o židovské porážky pro získání *košer masa* a muslimské porážky *halal*. V případě *halál* jde o proříznutí velkých krčních tepen jedním tahem čepele, zatímco při *košer* porážce je při podříznutí krčních tepen přetnuta také dýchací trubice.⁴⁸ V obou případech jde o proříznutí hrdla za stavu plného vědomí zvířete, kdy zvíře nesmí být před vykrvením omráčeno.⁴⁹ Během krátké doby má tak dojít v důsledku krvácení ke ztrátě vědomí, kdy se může jednat o vteřiny, ale i o delší časový úsek.⁵⁰ Islámské i židovské rituální porážky jsou terčem kritiky zastánců práv zvířat, kteří argumentují tím, že rituální porážka přináší zvířatům utrpení. Posledním výstupem výzkumu Evropskou unií financované výzkumné skupiny pracující na projektu „Rituální porážky“ je zpráva z roku 2010, dle které podříznutí krku zvířete bez předchozího umrtvení přináší vyšší riziko utrpení zvířete při jeho vykrvácení.⁵¹ Mezi země, které zakazují usmrcení zvířete bez předchozího omráčení patří Švédsko, Norsko, Švýcarsko, Island, Dánsko, Slovinsko a od roku 2019 také Belgie.⁵² Český právní řád rituální porážení zvířat nezakazuje a upraveny jsou v ust. § 5 f, kde je podstatou povolovací režim vydaný MZe nejdéle na dobu jednoho roku. Rituální porážky v ČR mohou být prováděny pouze na jatkách způsobilými osobami a pod přímým veterinárním dozorem.⁵³ V roce 2018 bylo v rámci ČR *košer* nebo *halál* způsobem poraženo 80 355 kusů drůbeže, dvě kozy a 613 ovcí. V roce 2018 bylo uděleno povolení pro provádění rituálních porážek na šesti jatkách v ČR.⁵⁴

⁴⁷ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

⁴⁸ *Vášně kolem košer a halál. Rituální porážka loni ukončila i životy 80 tisíc zvířat v Česku* [online], In: . 10. ledna 2019 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.info.cz/svet/vasne-kolem-koser-a-halal-ritualni-porazka-loni-ukoncila-i-zivoty-80-tisic-zvirat-v-cesku-39474.html>

⁴⁹ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

⁵⁰ MÜLLEROVÁ Hana, ČERNÝ David, DOLEŽAL Adam a kol., *KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva*, 2016

⁵¹ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

⁵² MÜLLEROVÁ Hana, ČERNÝ David, DOLEŽAL Adam a kol., *KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva*, 2016

⁵³ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

⁵⁴ *Vášně kolem košer a halál. Rituální porážka loni ukončila i životy 80 tisíc zvířat v Česku* [online], In: . 10. ledna 2019 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.info.cz/svet/vasne-kolem-koser-a-halal-ritualni-porazka-loni-ukoncila-i-zivoty-80-tisic-zvirat-v-cesku-39474.html>

3.6.5 Ochrana zvířat při veřejných vystoupeních

Definice veřejného vystoupení podle ust. § 8 zákona na ochranu zvířat proti týrání zní: „*Veřejným vystoupením se rozumí jednorázové nebo opakované provádění činnosti se zvířetem nebo zvířaty chovatele, které je přístupné veřejnosti, a to i prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků, za účelem výchovy, vzdělávání, reklamy, soutěže nebo za účelem podnikání, nebo činnost, při které vznikne doklad o zvířeti, který je hodnocením jeho vzhledu, výkonu nebo určitých vloh; za veřejné vystoupení se nepovažuje svod zvířat.*“⁵⁵ Ohledně ochrany zvířat při veřejných vystoupeních došlo oproti úpravě platné do roku 2012 ke zmírnění právního režimu. Předchozí právní úprava vyžadovala schválený řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení MZe, oznámení o plánovaném vystoupení krajské veterinární správě a souhlas místně příslušné obce s pořádáním veřejného vystoupení. Dnes stačí splnění podmínky jediné, a to předchozí oznámení krajské veterinární správě a příslušné obci o konání vystoupení, které obsahuje vymezené údaje. Zmírnění režimu způsobilo, že tyto zmíněné orgány nemají právní prostředek k tomu, aby v případě posouzení programu jako v rozporu se zákonem na ochranu zvířat proti týrání mohly konání představení zamezit či zakázat.

Právní úprava v ust. § 14a obsahuje ustanovení o zakázaných činnostech s volně žijícími zvířaty. Zakázáno je provozování mobilních zařízení (pojízdných zvěřinců apod.), s výjimkou cirkusové manéže a provádění drezúry u nově narozených primátů, ploutvonožců, kytovců, s výjimkou delfinovitých, nosorožců, hrochů nebo žiraf, stejně jako vstupování takových zvířat cvičených k předvádění na území daného státu. Bližší podmínky pro chov a drezuru zvířat stanovuje vyhláška MZe č. 346/2006 Sb., o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat.⁵⁶

Drezúra cirkusových zvířat

Zmíněná drezúra cirkusových zvířat je v současné době světově diskutovaným tématem v souvislosti s ochranou zvířat proti týrání, kdy organizace na ochranu zvířat obviňují cirkusy z týrání zvířat. Argumentují například tím, že zvířata v cirkusech žijí ve špatných a nedůstojných podmínkách, prostory, ve kterých jsou držena, neodpovídají velikostí jejich

⁵⁵ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 8 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

přirozeným potřebám, neustálý transport způsobuje zvířatům stres a drezura, která je při výcviku používána je nepřirozená, deformuje jejich přirozené chování a navíc je prováděna pomocí nepřiměřených a bolestivých metod.⁵⁷

Organizace PETA dokumentovala po dlouho dobu životní podmínky zvířat v neslavnějším americkém cirkusu Ringling Bros a Barnum & Bailey. Šetření přineslo znepokojivé výsledky při zacházení se zvířaty, především díky šokujícím fotografiím pořízeným při drezúře slůňat. Slůňata byla při výcviku bita nástrojem zvaným bullhook, což je dřevěný nástroj zakončený kovovým ostrým hrotem, v rámci drezúry byla také svazována za všechny končetiny nebo zraňována elektrickým proudem. Ve stájích pak byla následně na studené betonové podlaze uvázána řetězy a lany za končetiny až po dobu 23 hodin.⁵⁸ Po dlouhé bitvě s organizací na ochranu zvířat cirkus zrušil po 145 letech svoji největší atrakci sloní show, následkem čehož začaly dramaticky klesat výdělky a Cirkus Ringling Bros a Barnum & Bailey ukončil v květnu 2017 po 146 letech svoji činnost. Zvířata byla poslána do záchovného centra na Floridě.⁵⁹

Obrázek č. 1 - Drezúra slůňete v cirkuse Ringling Bros a Barnum & Bailey

Zdroj: www.peta.org⁶⁰

⁵⁷ Cirkusy bez zvířat [online], In: . [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.svobodazvirat.cz/kampane/cirkusy-bez-zvirat.htm>

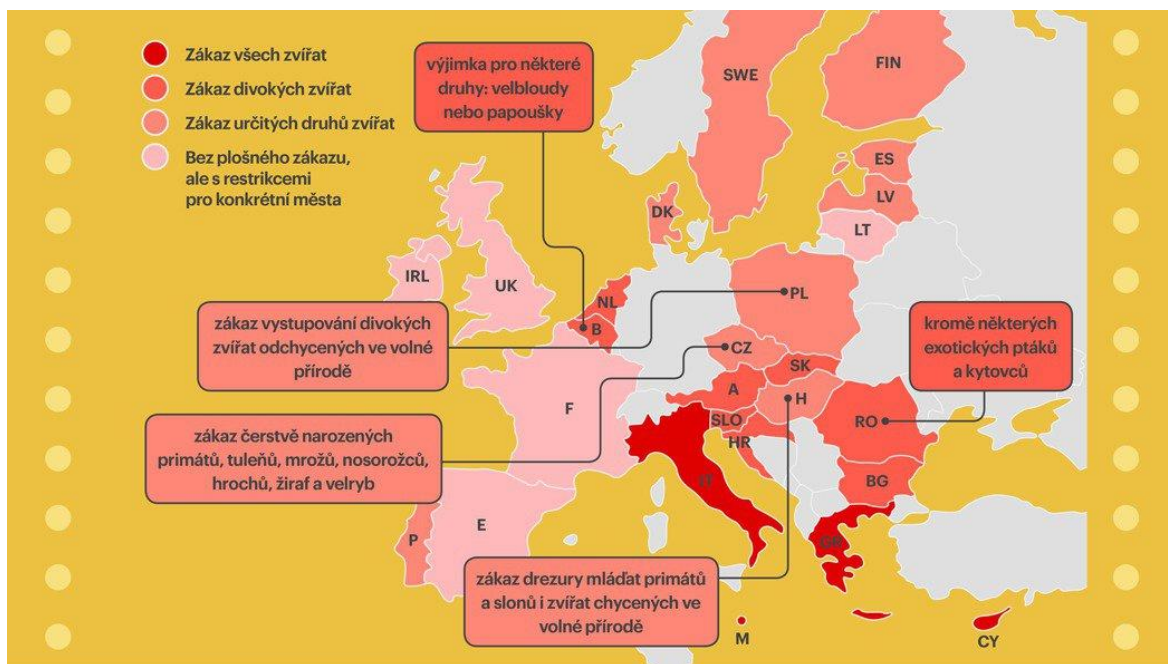
⁵⁸ Záchrana zvířat: Šokující drezura slůňat v cirkusu Ringling Bros [online], In: . 16.12.2009 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <http://zachrana-zvirat.blogspot.com/2009/12/sokujici-drezura-slunat-v-cirkusu.html>

⁵⁹ Cirkus Ringling Bros po 146 letech skončí s ‚Největší show na Zemi‘ [online], In: . 22.1.2017 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://salatovelisty.cz/2017/01/22/cirkus-ringling-bros-po-146-letech-skonci-s-nejvetsi-show-na-zemi/>

⁶⁰ We Never Gave Up: PETA's Triumph Over Ringling Bros [online], In: . [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: https://www.peta.org/wp-content/uploads/2013/10/2__ringling.JPG

V ČR platí zákaz drezúry u nově narozených primátů, ploutvonožců, kytovců, s výjimkou delfinovitých, nosorožců, hrochů nebo žiraf. Přesto organizace na ochranu zvířat usilují o úplný zákaz drezúry veškerých zvířat v cirkusech. Mze v ČR obdrželo výzvu podepsanou 12 tisíci lidmi, ke které se připojilo 44 organizací na ochranu zvířat a životního prostředí, a na jejímž základě podalo návrh novely zákona na ochranu proti týrání, jejíž součástí je úplný zákaz vystupování a drezúry zvířat v cirkusech.⁶¹ Dle posledního vyjádření MZe nepředpokládá plošný zákaz drezúry všech zvířat v cirkusech v ČR. Preferována bude varianta provádění licenčních řízení pro cirkusy a další osoby vykonávající veřejná vystoupení s vybranými druhy šelem. Tato licenční povolení by vydávala veterinární správa.⁶²

Obrázek č. 2 - Země zakazující zvířata při veřejných vystoupeních

Zdroj: www.info.cz⁶³

⁶¹ Svoboda zvířat a spol.: Otevřený dopis organizací na ochranu zvířat k zakazu vystupování zvířat v cirkusech [online], In: . 8.11.2018 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/svoboda-zvirat-a-spol-otevreny-dopis-organizaci-na-ochranu-zvirat-k-zakazu-vystupovani-zvirat-v-cirkusech>

⁶² Podlehl jste lobby cirkusů, vzkázala ministrovi Pekarová [online], In: . 24.1.2019 [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/podlehl-jste-lobby-cirkusu-vzkazala-ministrovi-pekarova_511410.html

⁶³ INFOGRAFIKA DNE: Bolest a stres pro vaši zábavu? Podívejte se, kde už zakázali zvířata v cirkusech [online], In: . 31. ČERVENCE 2018 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.info.cz/svet/infografika-dne-bolest-a-stres-pro-vasi-zabavu-podivejte-se-kde-uz-zakazali-zvirata-v-cirkusech-34919.html>

Z uvedené mapy Evropy lze vyčíst země s úplným zákazem vystupování všech zvířat v cirkusech jako je Itálie, Řecko, Kypr a Malta. Zákaz vystupování jen divoce žijících zvířat platí například v Rakousku, Chorvatsku a v dalších zemích.

Od roku 2019 bude platit zákaz vystupování vybraných zvířat v cirkusech na Slovensku a ve Walesu. V Anglii začne platit zákaz vystupování zvířat od roku 2020. V Německu i v Polsku se rovněž vedou debaty o zákazu vystupování zvířat v cirkusech.⁶⁴

3.6.6 Ochrana zvířat během přepravy

Právní úprava ochrany zvířat během přepravy je v ČR dána kombinací většího množství pramenů. Některé součásti této právní úpravy jsou obsaženy pouze v nařízení, jiné zase v zákonech a některé v obou pramenech.

Hlavními prameny právní úpravy přepravy zvířat v ČR tak je nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97, nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 576/2013/ES o veterinárních podmínkách pro neobchodní přesuny zvířat v zájmovém chovu a o zrušení nařízení č. 998/2003, zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, především jeho třetí část, zákon č. 166/1999 Sb., veterinární zákon, vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě, vyhláška č. 342/2012 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činnostech.

Přepřavu zvířat můžeme rozdělit do dvou skupin, na přepřavu komerční a nekomerční.

Komerční přepřavou rozumíme přesun zvířat uskutečňovaný v souvislosti s hospodářskou činností, s výjimkou krátkých vzdáleností do 50 km. Nevztahuje se tedy na přepřavu zájmových zvířat, ani na přepřavu zvířat k veterináři a zpět. Na přepřavu zvířat jsou kladeny obecné požadavky, jako je například omezení délky trvání cesty na nezbytné minimum, poskytování péče a potřeb zvířatům během cesty, zajišťování dobrých životních podmínek během přepřavy a další podmínky, které jsou odstupňovány podle vzdálenosti přepřavy a doby trvání.

⁶⁴ BUREŠ, Michal, [online]. In: . 21.9.2018 [cit. 2018-11-10]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/514644-zakaz-zvirat-v-cirkusu/>

Nekomerční přeprava je přesun zvířat, který není prováděný v souvislosti s finančním ziskem, tedy není spojen s hospodářskou činností, při přepravě hospodářských zvířat do vzdálenosti 50 km, nebo se jedná o přesun zvířat k veterinárnímu lékaři a zpět. Nekomerční přeprava se řídí ust. § 8c až ust. § 8f zákona č. 246/1992 na ochranu zvířat proti týrání.

Přeprava zájmově chovaných zvířat platí nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 576/2013, který stanovuje veterinární podmínky pro neobchodní přesuny zájmových zvířat mezi členskými státy a přesuny zvířat ze třetích zemí. Pro oba přesuny platí základní požadavky jako je identifikace zvířete mikročipem, případně tetováním a vystavený pas zvířete veterinárním lékařem, který potvrzuje očkování proti vzteklině. Přesuny zvířat ze třetích zemí musí prokázat navíc očkování proti vzteklině sérologickým testem.

Právní regulace pro přepravu zvířat je komplikovaná poněkud nepřehledná vzhledem k faktu, že je závislá na kombinaci přímé aplikace evropských nařízení a aplikace doplňující a prováděcí české úpravy v zákonech a vyhláškách.⁶⁵

3.6.7 Ochrana hospodářských zvířat

Povinnosti chovatelů hospodářských zvířat jsou vymezeny v ust. § 9 až v ust. § 12f zákona na ochranu zvířat proti týrání a dále v ust. § 5 veterinárního zákona. Z těchto ustanovení vyplývá, že chovatel je povinen zajistit zvířeti uspokojení jeho fyziologických a etologických potřeb podle jednotlivých druhů hospodářských zvířat. Zvířeti má být umožněno přirozené chování a zabráněno v úniku. Zakázány jsou metody chovu, které způsobují zvířeti utrpení a bolest.

Tyto povinnosti chovatelů jsou však spíše obecného charakteru a rozvedeny a konkretizovány jsou prováděcími předpisy do podoby tzv. minimálních standardů chovu, které jsou definovány pro jednotlivé druhy zvířat.⁶⁶

Problematika velkochovů

Ve „velkochovech“ neboli „koncentrovaných provozech intenzivní živočišné výroby“ dochází z hlediska ochrany zvířat k nejhrubšímu porušování zvířecích práv v praxi. Hospodářským zvířatům jsou jednak přiznána práva jen do té míry, do které umožní dát

⁶⁵ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

⁶⁶ MÜLLEROVÁ Hana, ČERNÝ David, DOLEŽAL Adam a kol., KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva, 2016

člověku užitek, a také se problematika hospodářských zvířat týká největšího počtu zvířat ve srovnání s ostatními zvířecími „kategoriemi“.⁶⁷

Mezi hlavní problémy současných velkochovů z hlediska welfare patří: **Nadměrná intenzita chovu**, kdy z ekonomických důvodů je co největší množství zvířat koncentrováno v minimálních prostorech, což je pro ně nepřírozené a znemožňuje jim chování podle svých instinktů a způsobuje také jejich následnou agresivitu. Dalším důsledkem je vznik a šíření nemocí a znemožnění řádné ošetrovatelské péče pro každé jednotlivé zvíře. **Nevhodné nepřírozené prostředí** – budovy, umělá osvětlení, nepřírodní materiály, často bez podestýlky, to vše je vzdálené přirozenému životu zvířat, odnímá zvířatům možnost uspokojovat své etologické potřeby a vyvolává frustraci a nudu vedoucí k agresivitě. **Nepřírozené uspořádání zvířat** – způsob velkochovů často nerespektuje přirozený způsob života jednotlivých druhů zvířat. Například chov kuřat na maso v obrovských počtech, u kterých je přirozené žít v menších hejnech, nebo prasnice držené v boxech, které potřebují kontakt s ostatními zvířaty. **Rutinní bolestivé zákroky** – zvířata prožívající nudu v nepřírozených prostředí mají tendenci se chovat agresivně. Aby se navzájem nezraňovala, jsou jim často prováděny preventivní a rutinní chirurgické zákroky jako například uřezávání ocásků a uštipování špičáků selatům, odstraňování rohů u skotu nebo zkracování zobáků slepicím. **Šlechtění, genetické inženýrství a klonování v neprospěch zvířat** – dosažení lepších vlastností zvířat z hlediska využitelnosti pro člověka může způsobovat chronické bolesti přešlechtěných zvířat nebo například obtížnou reprodukci. Příkladem jsou vyšlechtěné krávy plemene belgické modré, které nemohou rodit jinak než císařským řezem. **Oddělování mláďat od matek** – telata, selata a další mláďata jsou odebírána od svých matek během několik hodin až dnů po porodu, což způsobuje velmi stresující zážitek jak pro matku, tak pro mládě. **Nadměrné přepravování živých zvířat** – Zvířata mohou při přepravě trpět nedostatkem prostoru a nemožností pohybu, nevhodnou teplotou, žízní, stresem a celkovým vyčerpáním. Úmrtnost během přepravy je poměrně vysoká. **Závažné nedostatky při porážení zvířat na jatkách** – Praktiky používané při usmrcování zvířat na jatkách vedou k závažným nedostatkům, jako je špatné zacházení se zvířaty čekajícími na porážku, dlouhé čekací

⁶⁷ MÜLLEROVÁ Hana, ČERNÝ David, DOLEŽAL Adam a kol., KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva, 2016

doby, nedostatečné omráčení, nabytí vědomí při vykrvácení apod., které mohou zvířatům způsobit značnou bolest, utrpení a stres.⁶⁸

Příkladem problematiky velkochovů v rámci ČR potažmo v Evropské unii, kde se situace v zásadě neliší, může být chov prasat. Z průzkumů Společnosti pro zvířata z roku 2013 jsou prasata chována v holých kotech na podlahách bez podestýlky. Tímto způsobem chovu dochází k fyzické i psychické deprivaci, jelikož je zvířatům znemožněno projevat své přirozené chování jako je rytí a hledání potravy. Následkem toho se u zvířat začne projevovat agresivita a začnou se vzájemně napadat. Z tohoto důvodu trpí selata v několik dnech věku preventivním rutinním „mrzačením“ jako je například zkracování ocásků, kastrace, uštipování či obrušování zubů a to vše bez předchozího umrtvení. Velkochovatelé tak jednají i přes legislativní zákaz rutinních provádění zákroků bez předchozího zavedení jiných zabraňujících opatření, která platí v Evropské unii. Dalším problémem je téměř trvalá fixace prsnic v uzavřených klecích s betonovou podlahou, ve kterých se prsnice nemůže pohybovat, nebo se jen třeba otočit. K březosti jsou nuceny dvakrát do roka, selata jsou jim navíc odebrána najednou, obvykle ve věku okolo čtyř týdnů, což představuje velkou stresovou záležitost.⁶⁹

3.6.8 Ochrana zvířat v zájmových chovech

Ochrana zvířat v zájmovém chovu upravuje ust. § 13 zákona na ochranu zvířat proti týrání, kde je uvedeno, že každý je povinen zajistit přiměřené podmínky zvířeti tak, aby byly zajištěny základní fyziologické funkce a biologické potřeby tak, aby nedocházelo k bolesti, utrpení nebo poškození zdraví zvířete a učinit opatření proti úniku zvířat. Dále povinnosti dané veterinárním zákonem v ust. § 4 týkající se sledování zdravotního stavu zvířat a poskytování veterinární péče.

V rámci obchodu se zvířaty je zajištěna ochrana zvířat podle ust. § 13a, kdy je obchodník povinen oznámit výkon živnosti, druhy a počty zvířat příslušné krajské veterinární správě a budoucí péči doložit. Péči o zájmové zvíře je stanovena podmínka věkové hranice 15 let, osobě mladší smí být zvíře darováno nebo prodáno pouze se

⁶⁸ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

⁶⁹ MÜLLEROVÁ Hana, ČERNÝ David, DOLEŽAL Adam a kol., KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva, 2016

souhlasem rodičů. Má se tím zajistit dostatečná péče a zabránit tomu, aby vlivem mentální nedospělosti nedošlo k týrání zvířat.⁷⁰

Podskupinu zvířat v zájmovém chovu jsou zvířata vyžadující zvláštní péči, dříve označována jako nebezpečné druhy zvířat. Dle ust. § 3 písm. g) se jedná o takový druh zvířat, „*kteřý vzhledem ke svým biologickým vlastnostem má zvláštní nároky na zacházení, umístění, krmení, napájení, případně ošetření*“⁷¹. Hlavním úkolem právní úpravy zvířat vyžadující zvláštní péči je ochránit tato zvířata před neodborným zacházením. Chovatelem může být fyzická osoba starší 18 let nebo právnická osoba, které bylo na její žádost vydáno orgánem veterinární správy povolení dle ust. § 13 odst. 5 zákona na ochranu zvířat proti týrání. Součástí žádosti je také souhlas chovatele s prováděním kontroly chovaného jedince, kterou provádí minimálně jednou do roka krajská veterinární správa.

Další podkategorií zájmových zvířat jsou opuštěná a toulavá zvířata, které definuje zákon podle ust. § 3 písm. h) a i), kdy zajišťuje řádnou péči a ochranu i pro tato zvířata v případě, že jejich vlastník jako chovatel selhal. V obou případech se jedná o ztrátu kontroly nebo dohledu chovatele nad zvířetem, které bylo původně v lidské péči. Rozdíl mezi kategoriemi je dán projevem vůle chovatele, kdy o opuštěné zvíře se jedná tehdy, pokud chovatel zvíře úmyslně opustil s cílem se ho zbavit. Toto úmyslné opuštění zvířete je zákonem zakázáno a to dokonce dvakrát, v ust. § 4 odst. 1 písm. s) a zvláště v ust. § 6. Zákon tak zajišťuje řádnou péči a ochranu i pro tato zvířata v případě, že jejich vlastník jako chovatel selhal.

V případě ztracených a následně nalezených zvířat, došlo přijetím nového občanského zákoníku k významné změně. Jedná-li se o zvíře určené k zájmovému chovu, nálezce má o zvíře zájem a vlastník se o něj do dvou měsíců od data nálezu nepřihlásí, získá nálezce po této lhůtě vlastnické právo ke zvířeti. Pokud nálezce o zvíře nemá zájem, je svěřeno obci a následně předáno do útulku pro zvířata a po uplynutí 4 měsíců může být zvíře převedeno na nového vlastníka. Zkrátila se tím výrazně původní šestiměsíční lhůta, která chránila vlastnické právo původního vlastníka.⁷²

⁷⁰ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

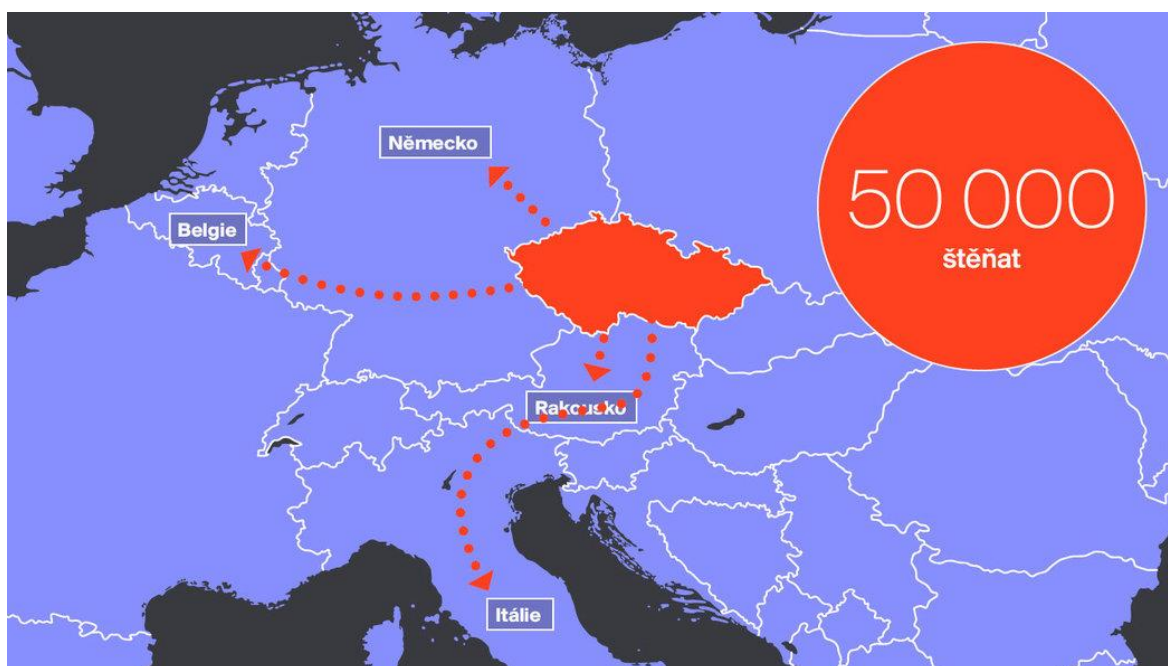
⁷¹ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. g) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

⁷² MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

„Množírny“ psů

V souvislosti se zájmovými zvířaty se řeší aktuálně problém tzv. „množírny“ psů. Jedná se o masovou „výrobu“ mláďat za účelem dosažení co největšího zisku, jinými slovy s minimálními náklady. Zvířata jsou tak držena v nevyhovujících, často otřesných podmínkách, ve kterých mají za úkol plodit mláďata za každou cenu.⁷³ Chována jsou obvykle v těsných klecích, ve vlastních výkalech, nemají žádný pohyb, ani dostatek kvalitní stravy nebo vody. Feny, které již nejsou schopné rodit, jsou často nehumánním způsobem utráceny. Štěňata jsou navíc odebírána od fen předčasně v nejtěsnějším věku, což má dopad v dospělosti na celou řadu zdravotních i psychických problémů. Kupujícím jsou často překládány falešné doklady a falešná veterinární potvrzení.⁷⁴

Obrázek č. 3 - Týráním zvířat k miliardovým výdělkům.

Zdroj:www.info.cz⁷⁵

Nedostatečné zákony a otevřené hranice způsobily, že ČR je jednou z hlavních „množírny“ a „vývozen“ psů a koček pro celou Evropu. V ČR je dle hrubých odhadů cca 100 nelegálních „množírny“, ze kterých putuje nelegálně do okolních států každý rok odhadem 50 000 štěňat. Pro překupníky představují „množírny“ obrovské finanční zisky,

⁷³ Co je množírna [online], In: . 29. leden 2018 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.nemetvare.cz/zdeniku-mnozirnny/6-co-je-mnozirnna.html>

⁷⁴ Množírny psů [online], In: . [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.stranapsa.cz/mnozirnny-psu>

⁷⁵ Týráním zvířat k miliardovým výdělkům [online], In: . [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/rozsudek-v-kauze-mnozirnny-smrti-kde-zvirata-umirala-ve-vlastnich-vykalech- duchodci-dostali-podminky-32024.html>

kdy odchování jednoho štěněte je stojí zhruba 1300 Kč, překupníci ho ale mohou prodat až za částku 25 000 Kč. Při vynásobení s odhadovaným počtem nelegálně vyvezených štěňat v rámci ČR jdou částky do miliardových hodnot.⁷⁶

Vyvážená mláďata se nijak neevidují a obchod s nimi proto není pod kontrolou. Europoslanci navrhli několik změn, jako je povinná registrace chovatelů, označování zvířat, se kterými obchodují a lepší propojení registrace jednotlivých členských států EU. Od roku 2020 by mělo být povinné čipování psů a v případě porušení zákona mají hrozit vysoké pokuty. Novela veterinárního zákona dále zavádí chovatelům pěti a více fen povinnost nahlásit svá zvířata úřadům.⁷⁷

3.6.9 Ochrana volně žijících zvířat

Ochranu volně žijících zvířat upravuje zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, kde ust. § 14 stanovuje způsoby, kterými je zakázáno odchyťovat nebo usmrcovat volně žijící zvířata. Dále zakazuje odchyt nebo usmrcování pomocí zvířat použitých jako živá návnada. Z těchto stanovených odchytů či usmrcování jsou stanoveny výjimky s odkazem na zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb. a zákon o rybářství č. 99/2004 Sb.

Ohledně pokusů na volně žijících zvířatech platí obecná zásada, že zvířata odchycená ve volné přírodě se k pokusům používat nesmějí. Z tohoto zákazu lze však opět udělit výjimku v případě, pokud uživatel pokusných zvířat prokáže, že je vědecky doloženo, že účelu pokusu nelze dosáhnout za použití pokusného zvířete, které je pro použití pokusů chováno. V ust. § 17d jsou pak stanoveny jak podrobnosti této žádosti o výjimku, tak také nároků na osobu provádějící odchyt zvířete z volné přírody, včetně požadavků na minimalizaci utrpení zvířete, které má být k pokusům použito.

Podkategorií volně žijících zvířat jsou zvířata handicapovaná, jejichž ochrana je upravena v ust. § 14b zákona č. 246/1992 Sb., kde je uvedena základní povinnost každého, kdo se ujal handicapovaného zvířete, zajistit péči o zvíře, nebo jej předat záchranné stanici, případně oznámit místo jeho nálezu. Vyhláška MZe č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu zase detailně upravuje podmínky pro chov

⁷⁶ *Rozsudek v kauze množírny smrti, kde zvířata umírala ve vlastních výkalech: Důchodci dostali podmínky* [online], In: . 12.7.2018 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/rozsudek-v-kauze-mnozirnny-smrti-kde-zvirata-umirala-ve-vlastnich-vykalech-duchodci-dostali-podminky-32024.html>

⁷⁷ *Prodám štěňátko, značka: Bez papírů. Europoslanci mají plán, jak omezit množírny* [online], In: . 30. 8. 2018 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/evropsky-parlament/stop-mnozirnny-psu-a-kocek-brusel-si-chce-doslapnout-na-obch/r~2318efccaad711e88bfaac1f6b220ee8/>

handicapovaných zvířat, vybavení a minimální velikost prostorů pro handicapovaná zvířata. Právní úpravu ochrany handicapovaných živočichů obsahuje také zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, který upravuje režim provozování záchranných stanic. Tento zákon je doplněn dále vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 316/2009 Sb., o handicapovaných živočiších.⁷⁸

Kampaň „Stop sečení srnčat“

Velmi diskutovanou problematikou kategorie volně žijících zvířat v ČR je kampaň s příznačným názvem „Stop sečení srnčat“.

Problém je nejvíce intenzivní v měsících od května do června, kdy srny rodí svá mláďata, která poté ukrývají na loukách ve vysokých travách, aby byla dostatečně chráněna před predátory. Tyto měsíce jsou rovněž obdobím, kdy se sečou travní porosty pro přípravu senáže, porosty vojtěšek a jetele. Pro dnešní způsob sečení jsou s pokrokem technologie využívány sekačky, jejichž záběr může být od tří do dvanácti metrů a rychlost traktoru od 5 do 20 km za hodinu. Řidič, který ovládá tento stroj tak nemá šanci mládě v trávě zahlédnout a sečný stroj zastavit. Instinkt mláďete navíc spočívá v přikrčení k zemi při jakémkoliv vyrušení. V důsledku sečení tak dle hrubého odhadu v ČR zemře ročně na 60 000 srnčat. Mláďata jsou navíc obvykle sečným strojem zmrzačena přeseknutím běhů, v následku čehož umírají i několik hodin dokud úplně nevykrvácí, nebo dokud se nestanou snadnou potravou predátorů. Ohrožena jsou i další mláďata jako například zajáci a bažanti, nebo koroptev a křepelka polní, které jsou již nyní na seznamu ohrožených zvířat. Dle ust. § 10 odst. 2 a 3 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti je zemědělcům uložena povinnost ohlašovat termíny sečení, přesto však mnoho zemědělců tuto povinnost nedodrží a hájí se tím, že o zákonné povinnosti neví, nebo dokonce odmítají spolupracovat s místním MS. Myslivcům je ukládána povinnost dle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, o vyhledávání srnčat na pozemku určeném k sečení a jejich vyhánění, resp. odnášení mimo ohrožení, nebo instalace plašících opatření těsně před dnem sečení. Výsledkem porušování zákona jsou tak tisíce posekaných mláďat ročně.⁷⁹ Kampaň žádá na základě petice Mze o úpravu dotačního systému na trvalé travní porosty a porosty pícnin, tak aby podmínkou vyplacení dotace byla doložena spolupráce s uživateli honitby, žací stroje byly opatřeny detekčním zařízením, a aby u žadatele dotací nebyl evidován

⁷⁸ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

⁷⁹ *Co na to zákon* [online], In: . [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <http://www.stopsecenisrncat.cz/stiznost/>

postihů za nedodržování zákonných povinností dle zákona o myslivosti 449/2001 a zákona o ochraně přírody a krajiny 114/1992. V ideálním případě kampaň žádá jako podmínku pro udělení dotací použití termovize před sečením či použití termo či infraszorů na žacích lištách, jež by stroj zastavily nebo nadzvedly žací lištu.⁸⁰

Obrázek č. 4 - Propagační materiál kampaně „Stop sečení srnčat“

Zdroj: www.stopsecenisrncat.cz⁸¹

3.6.10 Ochrana pokusných zvířat

Termín pokus je od 1.1.2013 dle ust. § 3 písm. t) zákona na ochranu zvířat proti týrání definován jako: „*jakékoliv invazivní či neinvazivní použití zvířete pro pokusné nebo jiné vědecké účely se známým nebo neznámým výsledkem nebo pro vzdělávací účely, které může zvířeti způsobit bolest, utrpení, strach nebo trvalé poškození nejméně o intenzitě odpovídající vpichu jehly podle běžné veterinární praxe. Pokusem se také rozumí jakýkoli způsob jednání, který má nebo může vést k tomu, že se zvíře narodí nebo vylíhne nebo že vznikne a je zachována geneticky modifikovaná linie zvířete v takovém stavu; usmrcení zvířete pouze pro využití jeho orgánů nebo tkání se za pokus nepovažuje.*“⁸² Od pokusu se tedy předpokládá, že zvířeti bude nebo může být způsobena bolest, utrpení, strach nebo trvalé poškození. Zákroky prováděné podle schváleného projektu pokusů jsou vyňaty z pojmu týrání dle ust. § 4 odst. 2 písm. b).

⁸⁰ *STOP Sečení srnčat!* [online], In: . [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: https://www.petice24.com/stop_seceni_srncat

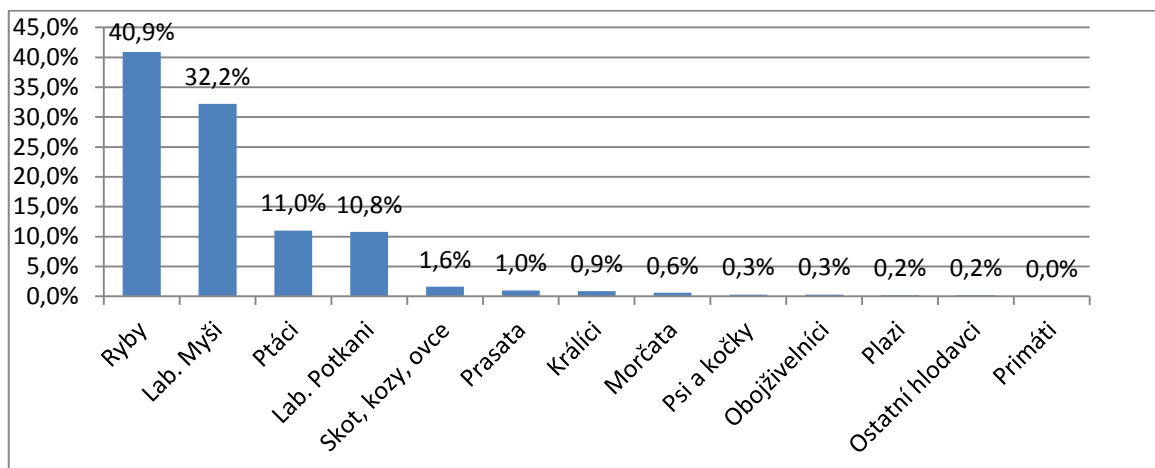
⁸¹ *PROPAGAČNÍ MATERIÁLY* [online], In: . [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <http://www.stopsecenisrncat.cz/osveta/>

⁸² *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. t) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

Jedním z povolávacích nástrojů zákona je oprávnění k používání pokusných zvířat (ust. § 15 odst. 1), které uděluje MZe. Oprávnění zajišťuje, aby pokusy byly prováděny pouze v zařízeních, které splňují stanovené požadavky dle zákona, včetně odborné kvalifikace personálu.

Účely pokusu jsou vymezeny ust. § 18, který obsahuje taxativní výčet přípustných účelů pokusů a také naopak nepřipustné, zakázané účely pokusů, jako jsou například vývoj nebo zkoušení zbraní, bojových látek nebo munice, a také vývoj a v souladu s vývojem legislativy Evropské unie zkoušení kosmetických prostředků, prototypů a ingrediencí, pouze však z hlediska jejich snášenlivosti. Z hlediska zdravotní nezávadnosti kosmetických prostředků, smějí být zvířata pro pokus využita.⁸³

Graf č. 1 - Skladba hlavních druhů použitých pokusných zvířat (ČR, 2017)

Zdroj: Vlastní zpracování dle MZe ČR⁸⁴

Tabulka znázorňuje skladbu a množství jednotlivých druhů zvířat, které byly použity pro pokusné účely v ČR za rok 2017. Nejvíce bylo pro pokusné účely využito ryb (40,9 %), naopak v roce 2017 nebyl pro pokusné účely použit žádný primát.

Zákazy použití určitých druhů zvířat k pokusům se týkají skupin: volně žijících zvířat, ohrožených druhů zvířat, subhumánních primátů, zvířat odchycených ve volné přírodě a opuštěných a toulavých zvířat domestikovaných druhů. Použití těchto skupin

⁸³ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

⁸⁴ Grafy poměru počtů použitých PZ v jednotlivých letech podle druhů [online], In: . 7.3.2018 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/1510/EPZ95_17gk_druhy.pdf

zvířat k pokusům je v konkrétních ust. § 17b až ust. § 17e prohlášeno za zakázané, ovšem s možností výjimek.⁸⁵

Zásada subsidiarity využití zvířete zakotvena v ust. § 18 písm. a) stanovuje: „*pokus se nesmí provádět (a příslušný orgán ho ani nesmí schválit), je-li pro dosažení žádaného výsledku dostupná jiná (alternativní) metoda či zkušební strategie, která nevyžaduje použití živého pokusného zvířete a která je uznána podle předpisů EU.*“⁸⁶ Ustanovení je dále doplněno povinnostmi preferovat v rámci pokusu takové metody, které používají nejnižší počet pokusných zvířat, používají pokusná zvířata s nejnižší schopností cítit bolest, utrpení, strach nebo utrpení trvalé poškození, a dále takový plán pokusů, jejichž výsledkem je smrt co nejmenšího počtu pokusných zvířat a u nichž je doba trvání a intenzita utrpení snížena na minimum. Při pokusech, kdy se vědomě připouští působit zvířatům bolest a utrpení je výsledkem vyvažování dvou zájmů, na jedné straně zájmu na ochraně zvířat před bolestí a utrpením, a na druhé straně zájmu na vědeckém poznání za účelem nových léčebných a jiných metod, prostředků či poznatků použitelných následně jak ve prospěch člověka, tak zvířat. Pro regulaci a omezení pokusů prováděných na zvířatech je obava, aby nevítežil ještě třetí zájem, a tím je díky tlaku farmaceutických lobby zájem ekonomický. Evropská unie deklaruje, že jejím cílem je postupné nahrazování používání živých zvířat k experimentům alternativními metodami. Přesto však uvádí, že v současné době je provádění pokusů na zvířatech nezbytné.⁸⁷

Problematika pokusných zvířat

Počty použitých zvířat při pokusech v ČR se dle statistických údajů trvale snižují. K tomuto snížení počtu použitých zvířat k pokusům přispívají ustanovení, kdy výsledky pokusů musí být dosaženy za standardních podmínek. Jedná se například o opatření na ochranu pokusných zvířat, standardizaci a schvalování podmínek pro vybavení chovných, dodavatelských a uživatelských zařízení, včetně administrativních podmínek schvalování těchto zařízení a jejich činnosti. Ekonomický dopad a zvýšení nezbytných nákladů pro provádění pokusů na zvířatech tak vede k uvážlivějšímu používání pokusů na živých

⁸⁵ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

⁸⁶ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 18 písm. a\) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992)

⁸⁷ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, *Ochrana zvířat v právu*, 2013

zvířatech, což je v souladu s cílem EU o snižování počtu pokusných zvířat a nalezení alternativních metod.⁸⁸

Celosvětově je využito na pokusy cca 115 milionů laboratorních zvířat ročně, v ČR se jedná zhruba o 230 tisíc zvířat za rok. Testování kosmetiky na zvířatech je v rámci EU již zakázáno, od roku 2013 se v EU takto testovaná kosmetika nesmí ani prodávat. Tento zákaz se však na některé typy testů nevztahuje a také se týká pouze složek používaných přímo v kosmetice. Omezení pro testování neplatí u čisticích prostředků, pro testování léků a také nejrůznějších chemických látek.⁸⁹

Dle průzkumu evropských států z jara 2014 bylo dokázáno, že v Evropě dochází v současnosti k nesmyslným pokusům na zvířatech, kdy zde zůstává nejen etický problém, ale také nemožnost převedení výsledků z pokusů na zvířatech na lidi.⁹⁰

Veřejnost si v současnosti stále více uvědomuje utrpení pokusných zvířat a někteří se tak snaží vybírat výrobky, které nejsou testovány na pokusných zvířatech. V ČR a na Slovensku zaručují netestování na zvířatech u konečných výrobků, ale také u všech jejich jednotlivých složek dva certifikáty: Humánní kosmetický standard (HCS) a Humánní standard pro prostředky pro domácnost (HHPS), které uděluje nezisková organizace Svoboda zvířat. Jednotný symbol HCS a HHPS, kterým jsou označeny veškeré výrobky, které během celého procesu výroby netestují výrobky na zvířatech je symbol skákajícího králíka.⁹¹

Obrázek č. 1 - Logo HCS a HHPS označující výrobky netestované na zvířatech

Zdroj: netestovanonazviratech.cz⁹²

⁸⁸ MÜLLEROVÁ Hana, ČERNÝ David, DOLEŽAL Adam a kol., KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva, 2016

⁸⁹ Popularita výrobků bez krutosti roste [online], 2018. In: . [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <https://www.netestovanonazviratech.cz/popularita-vyrobku-bez-krutosti-roste/>

⁹⁰ MÜLLEROVÁ Hana, ČERNÝ David, DOLEŽAL Adam a kol., KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva, 2016

⁹¹ Popularita výrobků bez krutosti roste [online], In: . [cit. 2018]. Dostupné z: <https://www.netestovanonazviratech.cz/pro-media/>

⁹² Netestováno na zvířatech [online], In: . [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://www.netestovanonazviratech.cz/>

3.7 Trestněprávní ochrana zvířat v České republice

3.7.1 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Trestněprávní ochrana zvířat v ČR je upravena zákonem č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Trestného činu týrání zvířat se dle ust. § 302 odst. 1 trestního zákoníku (dále jen „TZ2010“) dopustí ten, „*kdo týrá zvíře buď zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem, nebo surovým nebo trýznivým způsobem veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném.*“⁹³

Odst. 2 a 3 udává sankce za takové jednání. Pachatel bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři roky, zákazem činnosti nebo propadnutím věci, pokud za čin uvedený v odst. 1, byl v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, nebo pokud týranému zvířeti přivodil tímto jednáním trvalé následky nebo smrt. Spáchá-li pachatel čin uvedený v odst. 1 na větším počtu zvířat, bude potrestán vyšší trestní sazbou a to odnětím svobody na jeden rok až pět let.

TZ2010 pojem „zvíře“ ani pojem „týrání zvířete“ pro účely trestnosti nevymezuje. Pojem „zvíře“ se pro účely trestní odpovědnosti použije z výkladu pojmu, který definuje zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, tedy každý obratlovec, s výjimkou člověka, nikoli však plod ani embryo. Pro účely trestní odpovědnosti se tedy za zvíře nepovažuje bezobratlý živočich. Na pojem „týrání zvířat“ odkazuje opět zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, který obsahuje v ust. § 4 odst. 1 podrobný výčet, co vše je považováno za týrání zvířat. Jedná se převážně o aktivní konání spojené s invazivním zásahem do integrity zvířete. Dále se za týrání považuje nečinnost, jako například omezování potravy, chování zvířete v nevhodných podmínkách, či dokonce opuštění zvířete s úmyslem se ho zbavit. Dle ust. § 4 odst. 1 písm. w) se za týrání považuje i jiné zákonem zakázané jednání, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete.

Samotné týrání zvířete je dle ust. § 302 odst. 1 nového trestního zákoníku považováno za přešůpek, resp. správní delikt. Aby bylo jednání hodnoceno jako trestný čin, je potřeba toto týrání zvířete hodnotit společně ještě buď se zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem týrání, nebo se zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem týrání, k němuž došlo veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném. V ust. § 302 odst. 2 písm. b) TZ2010 je ukotvena okolnost podmiňující použití vyšší trestné sazby, v případě, že

⁹³ *Sbírka zákonů České republiky: Zákon občanský zákoník* [online], In: . 2012 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 302 odst. 1 písm. a),b) zákona č. 40/2009 Sb., zákon trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

pachatel způsobí týranému zvířeti trvalé následky na zdraví nebo smrt. Za způsobení smrti je považováno i utýrání zvířete ve smyslu ust. § 3 písm. s) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání nebo usmrcení zvířete zakázanými metodami dle příslušných ustanovení téhož zákona. Pachatelem trestného činu týrání zvířat dle ust. § 302 nového trestního zákoníku může být fyzická osoba, bez ohledu na vlastnický vztah k předmětu útoku.

Právní úprava uvedená v ust. § 303 TZ2010 upravuje trestný čin „Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti“. Trestného činu se zde dopustí ten, kdo z hrubé nedbalosti zanedbá potřebnou péči o zvíře, jež vlastní, nebo o které je povinen se z jiného důvodu starat, a způsobí mu tím buď trvalé následky na zdraví, nebo smrt. Z praxe se jedná o ty příklady, kdy osoba, jež má o zvíře pečovat, je zanechá z různých důvodů bez potřebné péče a zvířata strádají například žízní, hladem, působením klimatických vlivů a následným poškozením fyziologických funkcí. Dalším příkladem může být transport při nesprávných podmínkách, jako je přepravování příliš velkého množství zvířat v malých prostorách. Trestný čin je tedy proti zvířatům v lidské péči, tedy zejména zájmovým a hospodářským zvířatům. Pachatel takového trestného činu bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, zákazem činnosti, případně propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty. Trest odnětí svobody až na dva roky bude následovat na základě tohoto trestného činu, kterým bude způsobena smrt nebo trvalé následky na zdraví většímu počtu zvířat. Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání bude v rámci správního trestání postihovat jednání, kdy sice dojde k zanedbání potřebné péče o zvíře, ale nedojde ke smrti zvířete ani u něj nenastanou trvalé následky na zdraví. Pro trestnost jednání je rozhodné, aby zvíře bylo ve vlastnictví pachatele, nebo aby pachatel byl povinen se o zvíře starat, tzn. pachatelem tohoto trestného činu může být fyzická osoba, jež má povinnost pečovat o zvíře, které má ve své dispozici.

Od 1.1.2012 byl dle zákona č. 418/2011 Sb. český právní řád doplněn o trestní odpovědnost právnických osob. V ust. § 7 zákona č. 418/2011 Sb., však neexistuje žádný paragraf ohledně ochrany zvířat v lidské péči, tedy ani ust. § 302 ani § 303 trestního zákoníku. Právnickou osobu lze tak dle zákona postihnout pouze u trestných činů spáchaných u ohrožených druhů živočichů a exemplářů ohrožených mezinárodním obchodem dle CITES.⁹⁴

⁹⁴ MÜLLEROVÁ Hana, STEJSKAL Vojtěch, Ochrana zvířat v právu, 2013

3.8 Orgány ochrany zvířat

V přímé i nepřímé ochraně zvířat musí existovat orgány, které mají za úkol tento úsek spravovat a řídit. **Zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů** ukládá všem občanům ČR, aby chránili zvířata před týráním a zakazuje veškeré formy propagace týrání zvířat. Orgánům ochrany zvířat tento zákon ukládá povinnost činnost ochrany zvířat vykonávat, koordinovat, vyhodnocovat a překládat návrhy k nápravě nebo ke změně a úpravě předpisů. Ústředním orgánem ochrany zvířat v ČR je **Ministerstvo zemědělství (MZe)**, které řídí výkon státní správy. Ministr zemědělství zřizuje jako poradní orgán **Ústřední komisi pro ochranu zvířat (ÚKOZ)**.⁹⁵ Nižšími orgány v rámci ochrany zvířat jsou příslušné **státní orgány** řídicí instituce provádějící pokusy na zvířatech, **Státní veterinární správa a obce**.⁹⁶

3.8.1 Ministerstvo zemědělství

MZe působí jako vrcholný orgán ochrany zvířat v ČR, který řídí výkon státní správy na tomto úseku. MZe dále projednává, koordinuje a kontroluje plnění úkolů ochrany zvířat a předkládá příslušným státním orgánům návrhy ohledně nezbytných opatření, a také spolupracuje s ostatními ústředními orgány státní správy, které se zabývají ochranou nebo chovem zvířat. Od 1. ledna 2009 zřídilo MZe oddělení ochrany zvířat a ve stejném období také výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely.⁹⁷ Působnost MZe upravuje ust. § 20 a ust. § 15 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů – tzv. kompetenční zákon.⁹⁸

3.8.2 Ústřední komise pro ochranu zvířat

Ústřední komise pro ochranu zvířat je odborný poradní orgán MZe, který plní úkoly uvedené v ust. § 20 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. Orgány Ústřední komise jsou předseda a rada komise. Samotného předsedu i jednotlivé členy rady komise jmenuje a odvolává ministr zemědělství po dohodě

⁹⁵ *Ochrana pohody zvířat – welfare* [online], In: . [cit. 2018-10-22]. Dostupné z: <https://www.svs-cr.cz/zdravi-zvirat/ochrana-pohody-zvirat-welfare/>

⁹⁶ MÜLLEROVÁ, Hana, David ČERNÝ, Adam DOLEŽAL a kol., *KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT, „My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva*. 2016

⁹⁷ DOUSEK, Jiří, Zbyněk SEMERÁD, Simona NINČÁKOVÁ, Aurika SMOLOVÁ a Oldřich, *INFORMACE O PROGRAMU OCHRANY ZVÍŘAT situace v roce 2013* [online]. In: . [cit. 2018-10-16]. Dostupné z: <http://www.svs-cr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1404.pdf>

⁹⁸ PRCHALOVÁ, Jana, *Právní ochrana zvířat*. 2009.

s ministrem životního prostředí. Jmenování pochází z řad odborníků navržených příslušnými státními orgány a právníckými osobami zabývajícími se ochranou nebo chovem zvířat, které se na plnění úkolů ochrany zvířat podílejí. Rada je tak tvořena předsedou a 4 místopředsedy, kteří jsou zároveň předsedy jednotlivých výborů, a to: výboru pro ochranu hospodářských zvířat (VOHZ), výboru pro ochranu zvířat v zájmových chovech (VOZZCH), výboru pro ochranu volně žijících zvířat (VOVŽZ) a výboru pro ochranu pokusných zvířat (VOPZ).⁹⁹

3.8.3 Státní veterinární správa

Státní veterinární správa (dále jen SVS) je organizace zřízená na základě zákona č. 166/1999 Sb., zákona o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon). Jedná se o správní úřad v kompetenci MZe a nejvyšší orgán veterinární správy s celorepublikovou působností. SVS je tvořena Ústřední veterinární správou se sídlem v Praze, krajskými veterinárními správami a Městskou veterinární správou v Praze. Hlavní činností veterinární správy je dozor nad zdravím zvířat, na to, aby nebyla zvířata týrána, aby byla dodržena zdravotní nezávadnost potravin živočišného původu, chrání celé území ČR před zavlečením nebezpečných nákaz a provádí dozor nad dovozem živých zvířat a živočišných produktů ze zahraničí.¹⁰⁰

3.8.4 Krajské veterinární správy

Státní veterinární správa každoročně vypracovává tzv. program ochrany zvířat, tj. koncepci plnění legislativních požadavků, včetně vyhodnocení uvedených činností. Krajské veterinární správy (dále jen KVS) a Městská veterinární správa v Praze kontrolují, zda jsou dodržovány povinnosti, které jsou uloženy chovatelům a ostatním fyzickým nebo právníckým osobám v rámci ochrany zvířat a péče o jejich pohodu dle jejich územní příslušnosti. V případě porušení právních předpisů na úseku ochrany zvířat proti týrání mohou KVS vydávat v rozhodnutí o závazném pokynu k odstranění zjištěných nedostatků a kontrolují jejich odstranění. Na základě přestupků, které vyplývají z porušení povinností na úseku ochrany práv, podávají jednotlivé KVS podněty a závazná odborná vyjádření

⁹⁹ *Ústřední komise pro ochranu zvířat* [online], In: . [cit. 2018-10-16]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/system-ochrany-zvirat-v-cr/ustredni-komise-pro-ochranu-zvirat>

¹⁰⁰ *Státní veterinární správa* [online], In: . [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.svs.cz/>

obecním úřadům obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP). ORP projednávají a ukládají sankce nebo zvláštní opatření. ORP poté zpětně informují KVS o výsledcích správního řízení.¹⁰¹

3.8.5 Obce s rozšířenou působností, obce

Obecní úřady ORP projednávají přestupky a správní delikty v rámci ochrany zvířat. Dále ukládají pokuty chovatelům dle zákona na ochranu zvířat, a to i v případech porušení povinností stanovených zákonem na ochranu zvířat nebo stanovených vyhláškou ze Sbírkou zákonů. Při své činnosti mohou obecní úřady ORP také využít např. „Výklad k problematice zvláštního opatření, zejména k umístění týraného zvířete do náhradní péče“, nebo další vyjádření k problematice postihu podle zákona na ochranu zvířat proti týrání.¹⁰²

Obec má navíc povinnost postarat se o veškerá ztracená, nebo opuštěná zvířata vyskytující se v jejím území. K umístění takových zvířat zřizují obce nebo města obecní/městské útulky, případně mohou využít soukromých útulků, které jsou provozovány například zájmovými organizacemi.¹⁰³

Zjistíme-li, že dochází k týrání zvířat nebo k porušení zákona na ochranu zvířat, informuji právě obec, obecní úřad ORP nebo Policii ČR, aby došlo k zahájení řízení.¹⁰⁴

Náklady spojené s umístěním týraného zvířete do náhradní péče

Právní úprava hrazení nákladů spojených s umístěním týraného zvířete do náhradní péče a s následnou péčí o něj je upravena v zákoně č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, a to v ust. § 28a odst. 3 tak, že náklady spojené s umístěním týraného zvířete do náhradní péče a následnou péčí jsou hrazeny osobou, které bylo zvíře odebráno. Z ust. § 28a odst. 4 vyplývá, že náklady na léčení zvířete, které bylo týráno a poškozeno tak na zdraví, hradí osoba, která mu tento stav přivodila, i přesto, že náklady přesahují hodnotu zvířete. Dle ust. § 28a odst. 6 jsou zmíněné náklady v rozhodnutí obecního úřadu

¹⁰¹ DOUSEK, Jiří, Zbyněk SEMERÁD, Simona NINČÁKOVÁ, Aurika SMOLOVÁ a Oldřich, *INFORMACE O PROGRAMU OCHRANY ZVÍŘAT situace v roce 2013* [online]. In: . [cit. 2018-10-16]. Dostupné z: <http://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1404.pdf>

¹⁰² *Co dělat v případě zjištění strádajících zvířat* [online], In: . 13.3.2017 [cit. 2018-10-18]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/zivotni-situace/stradajici-zvirata.html>

¹⁰³ *Problematika útulků v ČR* [online], In: . 31.7.2011 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://www.muj-pes.cz/utulky/problematika-utulku-v-cr-694.html>

¹⁰⁴ *Co dělat v případě zjištění strádajících zvířat* [online], In: . 13.3.2017 [cit. 2018-10-18]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/zivotni-situace/stradajici-zvirata.html>

ORP ve správním řízení. V případě, že osoba, jejíž zvíře bylo umístěno do náhradní péče, neuhradí náklady do 3 měsíců ode dne oznámení rozhodnutí o nákladech, může obecní úřad ORP vydat rozhodnutí o propadnutí zvířete do vlastnictví státu. Na tuto skutečnost musí být v rozhodnutí o nákladech vlastník výslovně upozorněn, stát následně zabezpečí péči o zvíře. Náklady spojené se zajištěním náhradní péče jsou dále ustanoveny v ust. § 24a, ust. § 28a a ust. § 28b zákona na ochranu zvířat proti týrání, kde je určena k náhradní péči osoba, která má zkušenosti s chovem daného druhu zvířat, a která poskytne na základě smlouvy obecnímu úřadu ORP doklady o nákladech spojených se zajištěním náhradní péče.¹⁰⁵

¹⁰⁵ *Výklad k problematice zvláštního opatření, zejména k umístění týraného zvířete do náhradní péče, podle zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů [online], In: . 31.1.2017 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/518405/_2017Nahradni_pece.pdf*

4 Praktická práce

Praktická část práce navazuje na teoretickou část, zejména na literární rešerši, kde byly definovány základní pojmy používané v práci. Stěžejní část praktické části spočívá v doplnění výzkumu trestněprávní ochrany zvířat formou analýzy vybraných kazuistik, kde je proveden podrobný popis trestních řízení a jejich následné vyhodnocení, zejména z pohledu prokazování trestné činnosti a sledování výše trestných sazeb. Ekonomické hledisko je zkoumáno na základě nákladovosti léčby ve vybraném subjektu. Pomocí dotazníkového šetření je provedena analýza názorů veřejnosti ohledně vybraných témat souvisejících s možným týráním zvířat. Zvolená metodika a postup výzkumu vede k závěru, zda lze současnou právní úpravu ochrany zvířat v ČR považovat za dostatečnou, případně navrhnout opatření, která mohou být přijata k odstranění nedostatků nebo zlepšení právní úpravy ochrany zvířat v České republice.

4.1 Trestněprávní úprava týrání zvířat v praxi

V teoretické části v kapitole 3.7 Trestněprávní ochrana zvířat v ČR je podrobně pospán a rozebrán trestní zákoník z pohledu ochrany zvířat. V navazující kapitole je proveden výzkum formou obsahové analýzy kazuistik, ze kterých jsou čerpány příklady, jakým způsobem může k týrání dojít, jak v těchto případech soudy rozhodují a jaké sazby lze za takové činy uložit. Cíleně byly vybrány čtyři případy trestných činů spáchaných v ČR ve spojení s týráním zvířat, které se lišily jak v počtu týraných zvířat, tak také stupněm ublížení týranému zvířeti.

4.1.1 Kazuistika č.1

První trestný čin spadal pod kompetenci prachatického okresního soudu. Čtyřiatdvacetiletý obviněný muž zde v březnu 2018 brutálně napadl své tříměsíční štěně plemene křížence labradorského retrievra. Štěně opakovaně kopal, škrtil, bil ho do břicha a zadních nohou, dupal na něj neobutou nohou, zvedal jej za krk do vzduchu. Celý tento proces týrání natáčel na mobilní telefon kamarád obžalovaného a následně bylo video uveřejněno na sociální síti. Prachatický soud na základě ust. § 302 odst. 1 písm. a) TZ2010 shledal obžalovaného za týrání zvířete zvláště surovým nebo trýznivým způsobem vinným a odsoudil ho **k trestu odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců**. Výkon trestu odnětí svobody byl **podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let a šest měsíců**.

Odsouzenému bylo dále uloženo přiměřené omezení spočívající ve zdržení se požívání alkoholických nápojů a návykových látek v průběhu zkušební doby a navíc se musí podrobit programu psychologického poradenství zaměřeného na rozvoj schopnosti zvládat agresivitu.

Obrázek č. 5 - Stav štěněte po útoku majitele

Zdroj: www.prachaticky.denik.cz¹⁰⁶

Dle výpovědi veterinářů se štěně dostalo do jejich péče s frakturou holenní a vřetenní kosti, utrpělo otok hlavy a hrudníku, mělo pohmožděny téměř po celém těle, nebylo schopno chůze a bylo výrazně bolestivé.¹⁰⁷ V jednom z vypracovaných posudků od KVS bylo uvedeno, že pes by bez odborné pomoci zcela určitě uhynul. Na základě podnětu KVS městu Prachatice bylo vydáno rozhodnutí o předběžné náhradní péči. Přestože však bylo toto rozhodnutí vydáno, legislativně bylo štěně stále ve vlastnictví původního majitele, proto KVS zprostředkovala schůzku s původním majitelem psa, kde byla podepsána darovací smlouva k trvalé změně vlastnictví štěněte. Na základě podpisu darovací smlouvy

¹⁰⁶ Štěně labradorského retrívra Marley z Prachatic, In: [Www.prachaticky.denik.cz](http://www.prachaticky.denik.cz) [online]. [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://prachaticky.denik.cz/galerie/tyrane-stene-marley-pt180316.html?mm=8681047&back=804850338-1299-29&photo=3>

¹⁰⁷ *Aktuální FOTKY brutálně týraného štěněte z Prachatic. Jak se mu daří?* [online], In: . 19.3.2018 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://www.frekvence1.cz/clanky/aktualni-fotky-brutalne-tyraneho-stenete-z-prachaticka-jak-se-mu-dari.shtml>

se majitelem štěněte stal provozovatel útulku Animal rescue.¹⁰⁸ Odsouzený pachatel se nakonec vyjádřil, že veškeré náklady spojené s léčbou štěněte uhradí.¹⁰⁹

Následkem případu vznikla petice "Žádáme nejvyšší možný nepodmíněný trest za extrémní týrání štěněte panem J.L. z Prachatic" která byla podepsána 140 tisíci lidmi.

4.1.2 Kazuistika č.2

Druhý trestný příkaz byl vydán v dubnu roku 2018 Okresním soudem v Klatovech. Obviněným byl chovatel psů plemene sibiřský husky a křížence plemen sibiřský husky a malamut. Fenám, které měl obviněný umístěné v kotci na veřejnosti přístupném pozemku, minimálně od 27.11.2017 do 4.12.2017, neposkytoval úmyslně krmivo ani vodu. Pachatel se přiznal, že jeho záměrem bylo chovaným zvířatům způsobit smrt. Následkem jeho jednání došlo u obou psů ke kachexii, tedy totálnímu vyhubnutí a úplnému vyčerpání v důsledku dlouhodobého hladovění a pokročilé dehydratace. Díky včasnému zásahu hlídky Policie ČR se podařilo obě vyhublé fenky zachránit. Obviněný zde svým jednáním úmyslně porušil povinnost uvedenou v ust. § 13 odst. 1, odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, tedy povinnost zabezpečit zvířeti v zájmovém chovu přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb tak, aby nedocházelo k bolesti, utrpení nebo poškození zdraví zvířete a povinnost odpovědnosti za zdraví a dobrý stav chovaného zvířete. Pachatel se tak dopustil jednání, které bezprostředně směřovalo k týrání zvířete zvláště trýznivým způsobem na místě veřejnosti přístupném, s úmyslem způsobit týranému zvířeti smrt, avšak k dokonání trestného činu nedošlo. Muž spáchal pokus přečinu týrání zvířat dle ust. § 21 odst. 1 TZ2010 k ust. § 302 odst. 1 písmeno a),b), odst. 2 písmeno b) TZ2010, byl shledán vinným a odsouzen byl dle ust. § 302 odst. 2 TZ2010, k **trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců**, jehož výkon byl dle ust. § 82 odst. 1 TZ2010, **podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 roků**.¹¹⁰

¹⁰⁸ VORLÍČEK, Petr, *Aktuální informace k případu týraného štěněte z Prachatic* [online]. In: . 23.03.2018 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/aktualni-informace-k-pripadu-tyraneho-stenete-z-prachatic/>

¹⁰⁹ *Štěněti zpřerážel kosti. Ted' chce léčbu zaplatit sám agresor, sbírka není třeba* Zdroj: <https://www.denik.cz/krimi/lecbu-marleyho-chce-zaplatit-jakub-sbirka-neni-treba-20180318.html> [online], In: . 18.3.2018 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/lecbu-marleyho-chce-zaplatit-jakub-sbirka-neni-treba-20180318.html>

¹¹⁰ Rozhodnutí Okresního soudu v Klatovech, č. j. 1 T 50/2018-94, ze dne 18.4.2018

Obě zubožené feny byly 6.12.2017 po oznámení veterinární správě a příslušnému odboru životního prostředí odebrány původnímu majiteli a přemístěny na klatovskou veterinární kliniku MVDr. Straškraby. Byly podrobeny vyšetřením, odběrům krve, dostaly výživové infuze a prostředky na zavodnění. Dle slov veterináře byly obě feny v extrémně zuboženém stavu, byly podvyživené, dehydratované a zesláblé natolik, že nebyly schopny chůze, u jedné z fen hrozilo selhání ledvin. Po ošetření byly umístěny v klatovském městském útulku, kde dostávaly speciální proteinovou stravu a vitamíny. Váha obou fen byla pouhých 14 a 15 kg, kdy váha zdravého jedince stejného plemene je kolem 25 kg. Díky skvělé péči vedoucí útulky paní M. Šeflové se nakonec podařilo obě feny zachránit, v útulku strávily 130 dní a v dubnu 2018 byly nabídnuty k adopci. Podmínkou adopce bylo adoptování obou fen společně, vzhledem k jejich vzájemné fixaci a vazbě. V dubnu 2018 byly obě fenky odvezeny z klatovského útulku jejich novým majitelem.

Obrázek č. 6 - Stav fen po předání Policií ČR do klatovského útulku

Zdroj: www.klatovskydenik.cz¹¹¹

¹¹¹ KOJAN, David, Tak vypadaly fenky, když je policie předala do klatovského útulku. In: [Www.klatovskydenik.cz](http://www.klatovskydenik.cz) [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://klatovsky.denik.cz/galerie/tyranym-fenkam-nasel-utulek-novy-domov.html?photo=2&back=4031980304-939-21>

Obrázek č. 7 - Stav fen po týdenním pobytu v klatovském útulku

Zdroj: www.klatovskydenik.cz¹¹²

4.1.3 Kazuistika č.3

Třetí trestný čin byl spáchán v dubnu 2018 ve Zlíně. Incident se odehrál na chodbě bytovky, když šel sedmdesátiletý majitel venčit svého desetiletého křížence jorkšírského teriéra s kníračem. Fenka utíkala po schodišti k hlavním vchodovým dveřím, kde na svého majitele čekala a štěkala. Její hlasitý projev rozčílil čtyřicetiletého muže, který šel právě kolem, a který následně udeřil fenku do hlavy metlou, která stála u dveří. Desetileté fence muž tímto činem rozbil lebku, po příchodu majitele již krvácela a jen chrčela. Byla odvezena policií na veterinární kliniku, kde však na následky zranění zemřela. Dle názoru znalců fenka umírala více než 30 minut. Případ byl původně policií veden pouze jako přestupek. Teprve po opakované stížnosti a podaném trestním oznámení ze strany advokáta se kvalifikace změnila na trestný čin. Okresní soud ve Zlíně konstatoval, že fenka zemřela zvláště trýznivým způsobem a shledal obžalovaného vinným z přečinu týrání zvířat, pachatel byl odsouzen k **trestu odnětí svobody v trvání 20 měsíců**, který byl **podmíněně odložen na 3 roky**. Kromě toho musí odsouzený muž zaplatit pokutu 30 tisíc korun.

¹¹² KOJAN, David, Tak vypadaly fenky, když je policie předala do klatovského útulku. In: www.klatovskydenik.cz [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://klatovsky.denik.cz/galerie/tyranym-fenkam-nasel-utulek-novy-domov.html?photo=2&back=4031980304-939-21>

Majitel fenky, který na ni byl značně fixovaný, protože měl v posledních letech pouze ji, se rozsudku již nedožil, zemřel na podzim roku 2018.¹¹³

4.1.4 Kazuistika č.4

Čtvrtým případem se zabýval Okresní soud v Pelhřimově. V lednu 2018 bylo ve sklepě staršího manželského páru po domovní prohlídce objeveno přes 200 psů, které manželé chovali v otřesných podmínkách. Psi byli drženi ve sklepních prostorách znečištěných výkaly s nedostatkem světla, nezajistili jim odpovídající veterinární péči, venčení ani výživu. Nejméně 129 psům bylo způsobeno těžké poškození zdravotního stavu, byli drženi v klecích a plastových boxech¹¹⁴, byli podvyživeni, nebyli očkovaní ani odčerveni, vykazovali znaky kožních, očních, ušních a parazitárních onemocnění, měli deformované drápy, kvůli dlouhodobému držení v klecích měli ochablé svaly. Někteří měli nemocné zuby, další byli úplně bezzubí, uši měli okousané, těla plná boláků, některá zvířata byla slepá nebo poloslepá, jeden pes uhynul a nejméně osm psů se nedalo vyléčit.¹¹⁵ Obžalovanému manželskému páru hrozilo vězení až na pět let. Státní zástupce pro ně vzhledem k jejich věku, finančním poměrům a přihlédnutím k tomu, že doposud nebyli soudně trestaní navrhl trest podmíněný. Okresní soud v Pelhřimově shledal v červnu 2018, pro týrání psů zvláště trýznivým způsobem, oba manžele vinnými a uložil jim oběma shodně **2letý podmíněný trest** s odkladem na zkušební dobu 3 let a **zákaz chovu psů po dobu 10 let.**¹¹⁶

¹¹³ *Za ubití psa smetákem dostal muž podmínku, majitel se rozsudku nedožil* Zdroj: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/zlin-ubity-pes-muz-zabil-psa-smetakem.A190220_091054_zlin-zpravy_ppr [online], In: . 20.2.2019 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/zlin-ubity-pes-muz-zabil-psa-smetakem.A190220_091054_zlin-zpravy_ppr

¹¹⁴ *Rozsudek v kauze množirny smrti, kde zvířata umírala ve vlastních výkalech: Důchodci dostali podmínky* [online], In: . 12.6.2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/rozsudek-v-kauze-mnozirnny-smrti-kde-zvirata-umirala-ve-vlastnich-vykalech-duchodci-dostali-podminky-32024.html>

¹¹⁵ *Celý život znali jen tmu a klec. Zubožení psi z množirny našli azyl v hospici* [online], In: . 9.2.2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://brnensky.denik.cz/z-regionu/cely-zivot-znali-jen-tmu-a-klec-zubozeni-psi-z-mnozirnny-nasli-azyl-v-hospici-20180209.html>

¹¹⁶ *Rozsudek v kauze množirny smrti, kde zvířata umírala ve vlastních výkalech: Důchodci dostali podmínky* [online], In: . 12.6.2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/rozsudek-v-kauze-mnozirnny-smrti-kde-zvirata-umirala-ve-vlastnich-vykalech-duchodci-dostali-podminky-32024.html>

Na místě bylo rozhodnuto, ve spolupráci s kamenickou radnicí a neziskovou organizací Dej pac!, o okamžitém odebrání všech zvířat a jejich rozvozu do více než desítky útulků po celé ČR, kde se psi zotavují.¹¹⁷

Obrázek č. 8 - Psi nalezení u chovatelů na Pelhřimovsku

Zdroj: www.info.cz¹¹⁸

4.2 Nákladovost léčby ve vybraném subjektu

Pro zkoumání nákladovosti léčby byl vybrán případ týrání dvou fen, uvedený pod kazuistikou č.2. S uvedeným případem týrání je spojena nákladovost spočívající ve veterinárním vyšetření a ošetření fen a nákladů spojených s jejich umístěním a péčí v městském útulku. Nákladovost byla vyčíslena po získání informací na základě rozhovoru s veterinářem, který ošetřoval feny bezprostředně po jejich odebrání a s vedoucí klatovského Útulků pro zatoulané a opuštěné psy, kam byly obě feny po ošetření umístěny.

¹¹⁷ PECHOVÁ, Jana, *Výkaly a zdi nasáklé moči. Veterináři zavřeli množírnu, kde živořilo přes 200 psů* [online]. In: . [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/462227-vykaly-a-zdi-nasakle-moci-veterinari-zavreli-mnozirnku-kde-zivorilo-pres-200-psu.html>

¹¹⁸ *Rozsudek v kauze množírny smrti, kde zvířata umírala ve vlastních výkalech: Důchodci dostali podmínky* [online], In: . [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/rozsudek-v-kauze-mnozirnny-smrti-kde-zvirata-umirala-ve-vlastnich-vykalech-duchodci-dostali-podminky-32024.html>

4.2.1 Vyčíslení nákladů

V tabulce jsou znázorněny náklady související s kazuistikou č. 2 spočívající v:

Nákladech veterinárního ošetření – jedná se o náklady spojené s vyšetřením a ošetřením obou fen (odběry krve, rozborů, výživové infuze, zavodnění, aj.).

Nákladech spojené s umístěním týraného zvířete do náhradní péče a následnou péčí o něj – Eliška (15kg) a Sindy (14kg) byly do klatovského Útulku pro zatoulané a opuštěné psy umístěny 6.12.2017 a opustily jej 16.4.2018, v útulku strávily celkem 132 dní.

Tabulka č. 1 - Náklady vzniklé týráním zvířete

	Náklady veterinárního ošetření (Kč)	Náklady spojené s umístěním a péčí zvířat v útulku (Kč)			Náklady celkem (Kč)
		První den příjmu	Každý další den		
			Do 15 kg včetně (Kč)	Nad 15 kg (Kč)	
Eliška(15 kg)	2 500	120	(4dny)*70 = 280	128dní*100= 12 800	15 700
Sindy(14 kg)	2 500	120	(5dny)*70 = 350	127dní*100= 12 700	15 670
Náklady za obě feny	5 000	240	630	25 500	31 370

Zdroj: vlastní zpracování

Náklady spojené s léčbou, umístěním a následnou péčí obou fen jsou vyčísleny v hodnotě 31 370 Kč. Tyto náklady hrazené Technickými službami města Klatov budou vymáhány na základě ust. § 28a zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání po odsouzeném pachateli, kterému byly feny odebrány.

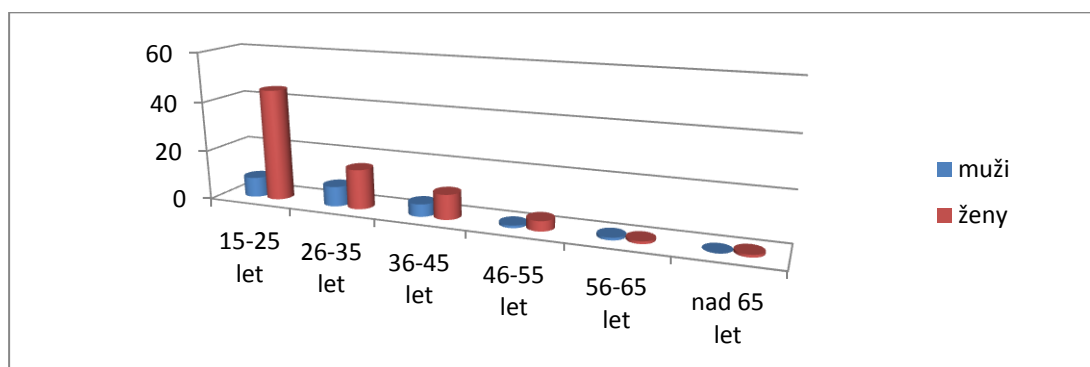
4.3 Dotazníkové šetření – právní ochrana zvířat v ČR

Analýza názorů veřejnosti ohledně vybraných témat souvisejících s možným týráním zvířat byla provedena metodou kvalitativního výzkumu s využitím nástroje dotazníkového šetření. Dotazník týkající se problematik ochrany zvířat v ČR byl zcela anonymní, určen široké veřejnosti. Obsahoval čtyři strukturální otázky rozlišující pohlaví, věk, bydliště a dosažené vzdělání jednotlivých respondentů. Jediným kritériem pro výběr respondentů bylo stáří respondentů 15-ti let a více. Dále bylo použito 22 jednoduchých uzavřených odpovědí s předznačenou možností výběru. Tyto otázky a odpovědi byly rozčleněny do příslušných témat. Danými tématy byly trestní sazby trestněprávní ochrany zvířat, drezúra cirkusových zvířat, problematika velkochovů, „množiren“ psů, pokusných zvířat, kožešinových farem a kampaň proti sečení srnčat. Dotazník byl distribuován prostřednictvím online serveru www.surveymonkey.com.

4.3.1 Struktura respondentů

Celkem bylo rozdáno 100 dotazníkových šetření, vráceno jich bylo 0, což je 100 % návratnost. Dle pohlaví odpovědělo 23 % mužů a 77 % žen. Větší poměr účasti žen může být z důvodu tradičně většího zájmu žen o zvířata. Poměr pohlaví a poměr věku respondentů, dle kterého bylo dotazníkové šetření rozděleno na příslušné věkové kategorie, je znázorněn v následujícím grafu č.2.

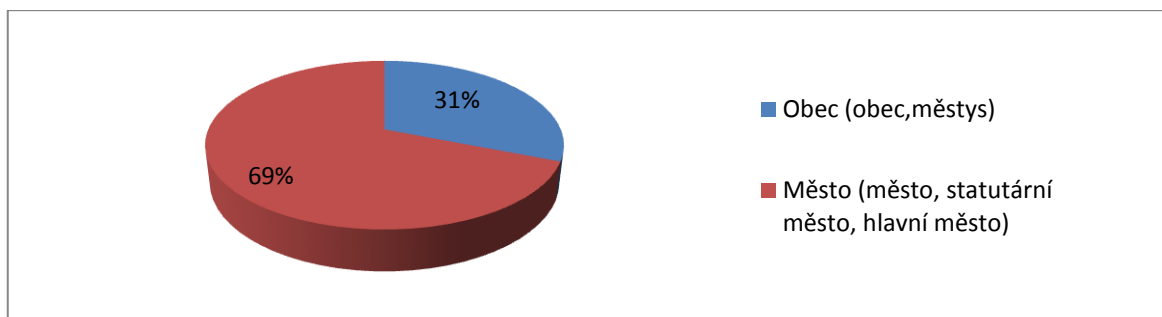
Graf č. 2 - Struktura respondentů dle pohlaví a věku

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Z grafu je patrné, že nejvíce respondentů, kteří dotazníkové šetření odevzdali je ve věkové kategorii 15-25 let u žen a rovným poměrem v kategorii 15-25 a 26-35 let u mužů. Dalším kritériem bylo bydliště jednotlivých respondentů viz graf č. 3.

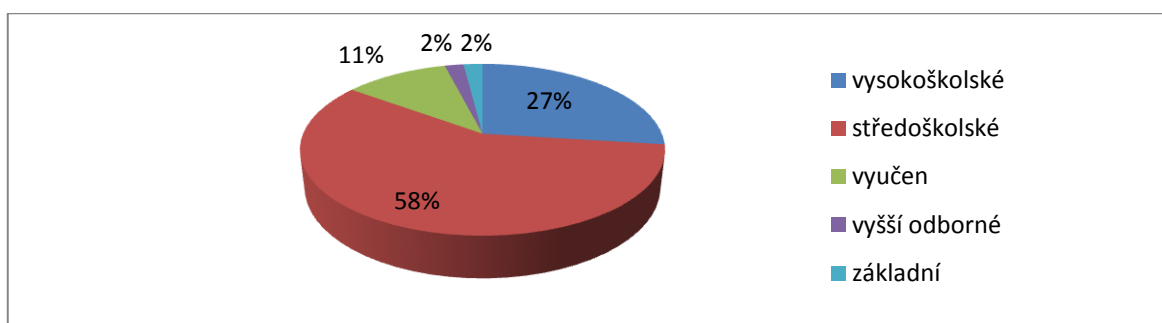
Graf č. 3- Struktura respondentů dle místa bydliště

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Z grafu č. 3 vyplývá, že 69 % odpovídajících respondentů pochází z měst a 31 % pochází z obcí nebo městys. Posledním kritériem bylo dosažené vzdělání jednotlivých respondentů viz graf č. 4.

Graf č. 4 - Struktura respondentů dle dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

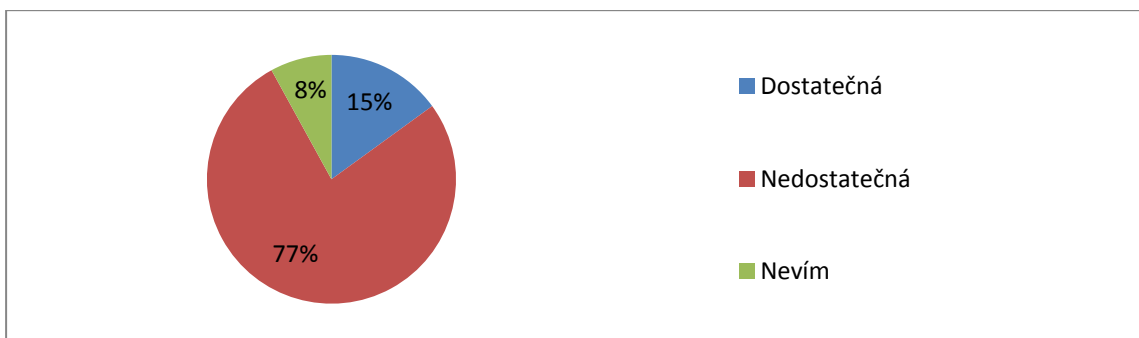
Výše uvedený graf uvádí, že nejvíce odpovědělo respondentů se středoškolským vzděláním, a to 58 %, naopak nejméně, a to 2 % odpovědi byly od respondentů se vzděláním základním a vyšším odborným.

4.3.2 Výsledky šetření

Trestní sazby trestněprávní ochrany zvířat

Otázka: Přijde Vám trestní sazba za týrání zvířat v ČR dostatečná? (Současný zákon umožňuje potrestání odnětím svobody na šest měsíců až tři roky pokud zvíře zemře nebo jsou mu způsobeny trvalé následky. V případech týrání většího množství zvířat se sazba zvyšuje až na pět let)

Graf č. 3 - (Ne)dostatečnost výše trestní sazby u trestných činů týrání zvířat

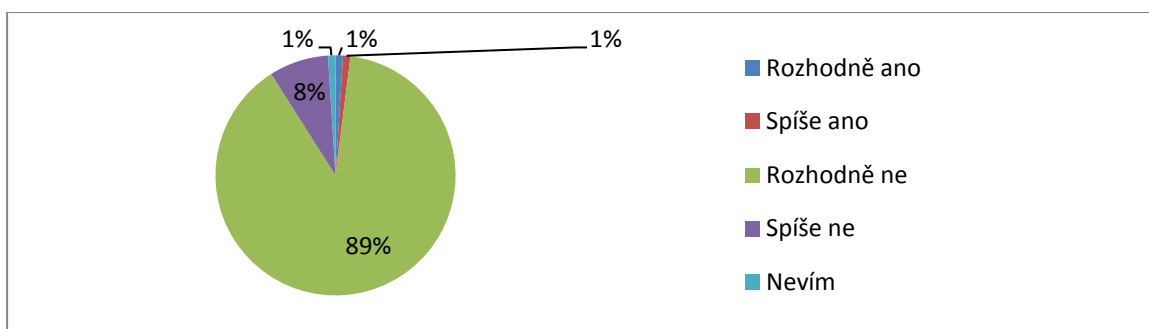

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Otázka se zaměřovala na názor veřejnosti ohledně výše trestných sazeb ustanovených v zákoně v souvislosti s týráním zvířat. Převážná většina 77 % respondentů považuje zákonem stanovené trestní sazby za nedostatečné. Pro pouhých 15 % respondentů jsou stávající trestní sazby dostatečné a 8 % respondentů neumělo svůj názor vyjádřit.

Otázka: Běžně se stává, že člověku, který utýral psa k smrti nebo jej velmi vážně zranil, uloží soud maximálně podmíněný trest nebo pokutu. Souhlasíte s takovou výší trestu?

Graf č. 4 - (Ne)souhlasu s podmínkou nebo peněžní pokutou u týrání či utýrání zvířete

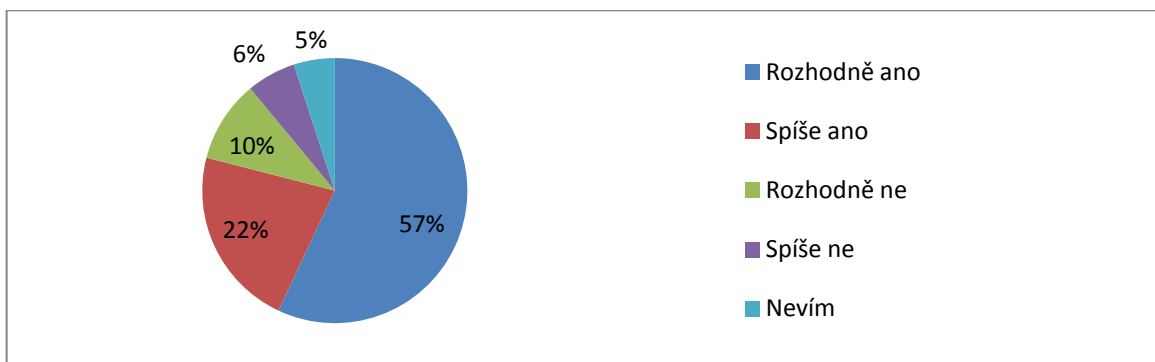
Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Další otázka trestných sazeb testovala názor na obvykle ukládané podmíněné tresty nebo peněžní pokuty za týrání či utýrání zvířat. Drtivá většina, tedy 89 % respondentů rozhodně nesouhlasí s výší takového trestu a 8 % spíše nesouhlasí. Po pouhém 1 % lidí rozhodně souhlasí, spíše souhlasí nebo neví.

Rituální porážky

Otázka: Při rituální porážce je zvířeti za plného vědomí (bez předchozího omráčení) podříznuto hrdlo a zvíře umírá na postupné vykrvácení. Považujete tuto techniku porážky za týrání zvířat?

Graf č. 5 - Názory na rituální porážky

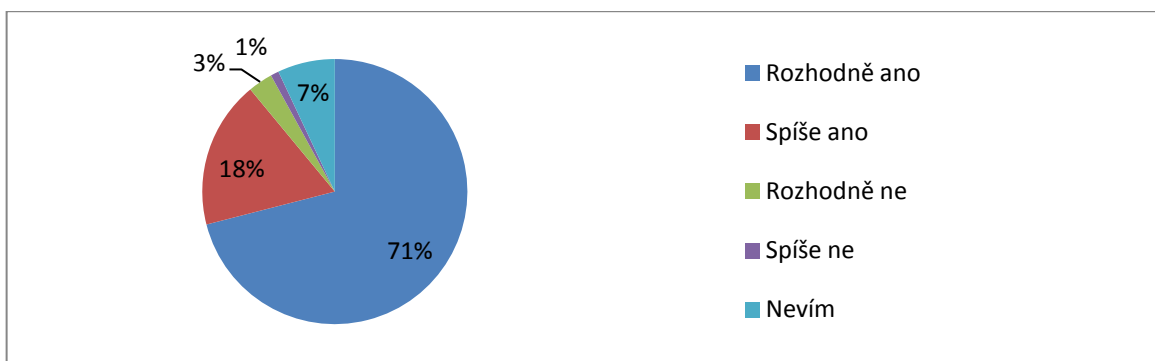

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Následující otázka testovala názor veřejnosti ohledně rituálních porážek, konkrétně, zda je tato technika porážky vůbec vnímána veřejností jako týrání zvířat. 57 % respondentů rozhodně považuje rituální porážku za týrání zvířat, 22 % spíše ano. Pouhých 10 % a 6 % procent rozhodně nebo spíše nevnímá rituální porážku jako týrání zvířat.

Otázka: Zákaz vykonávání rituálních porážek zvířat platí ve Švédsku, Norsku, Švýcarsku, Dánsku, Slovinsku, Belgii a na Islandu. Podpořil/a byste zákaz rituální porážky zvířat také v České republice?

Graf č. 6 - (Ne)souhlas se zákazem vykonávání rituálních porážek v ČR

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Pro podporu zákona, který by zakázal vykonávání rituálních porážek v ČR, se podle předpokladů ohledně výsledků předcházející otázky shodlo 71 % respondentů, kteří by byli rozhodně pro zákaz, a dalších 18 % by tento zákaz nejspíše podpořilo. Pouhá 3 % by rozhodně rituální porážky v ČR nezakázala.

Drezúra cirkusových zvířat

Otázka: Podle organizace Svoboda zvířat cirkusová zvířata trpí neustálým transportem, nedostatkem místa, klidu a neustálým stresem. Během drezury jsou pak prý nucena k nepřírozeným a nefyziologickým cvikům a chování, v mnoha případech pak má během drezury docházet k týrání zvířat. Souhlasíte s tímto názorem?

Graf č. 7 - Názory ohledně drezury cirkusových zvířat

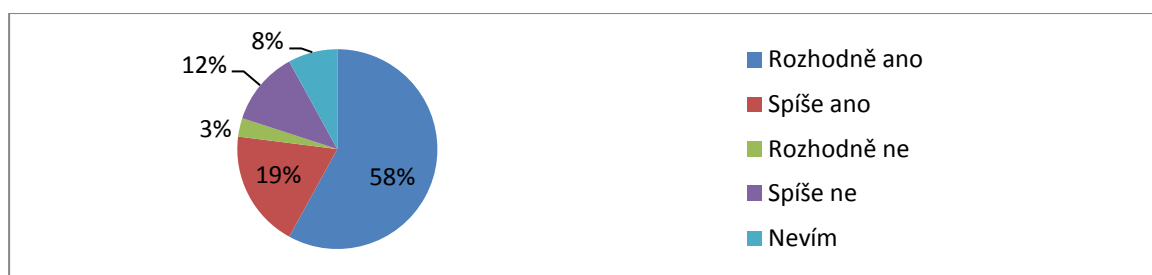

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Otázka měla za úkol zjistit, kolik respondentů považuje drezuru cirkusových zvířat za týrání. Pouhá 4 % z nich drezuru za týrání nepovažuje. Naprostou většinou 48 % a 28 % je drezúra cirkusových zvířat rozhodně nebo spíše vnímána jako týrání zvířat.

Otázka: Souhlasíte s tím, že by v ČR měl být schválen zákaz využívání volně žijících zvířat v cirkusech?

Graf č. 8 - (Ne)souhlas se zákazem využívání volně žijících zvířat v cirkusech

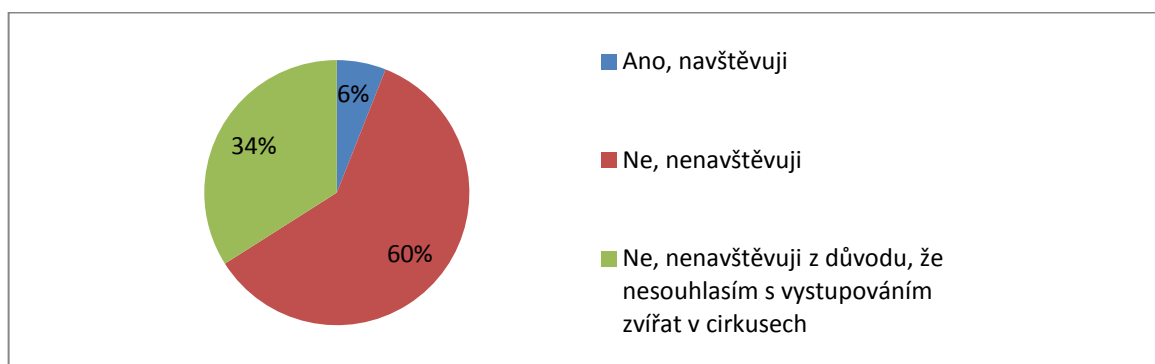

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Pro zákaz volně žijících zvířat v cirkusech by se shodla většina respondentů, 58 % rozhodně ano a 19 % spíše ano. 3 % respondentů by rozhodně nepodpořila zákaz vystupování těchto zvířat v cirkusech.

Otázka: Navštěvujete v současnosti cirkusová představení?

Graf č. 9 - Návštěvnost cirkusových představení

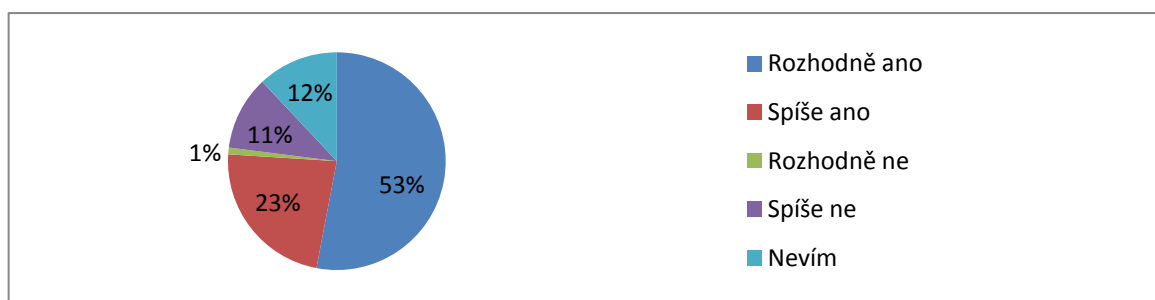
Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Ohledně návštěvnosti cirkusových představení naprostá většina respondentů, tedy 94 % cirkusová představení nenavštěvuje. Z toho 34 % respondentů je dokonce nenavštěvuje právě z důvodu, že nesouhlasí s vystupováním zvířat v cirkusech. Pouhých 6 % respondentů cirkusy navštěvuje.

Problematika velkochovů

Otázka: Považujete kastrování selat bez použití anestezie za týrání?

Graf č. 10 - Názory na chirurgické zákroky u zvířat bez použití anestezie

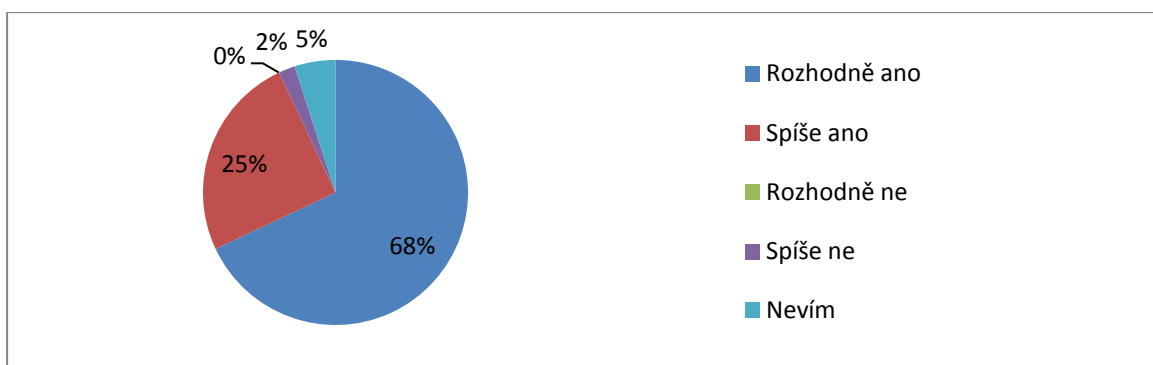

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Následující otázka testovala názor veřejnosti, zda jsou chirurgické zákroky, konkrétně uvedená kastrace selat bez anestezie, vnímány jako týrání zvířat. Podle předpokladů je tento zákrok vnímán 53 % respondenty rozhodně a 23 % respondenty spíše za týrání. Pouhé 1% rozhodně nepovažuje a 11 % spíše nepovažuje kastraci selat bez použití anestezie jako týrání.

Otázka: Podpořil/a byste zpřísnění podmínek chovu hospodářských zvířat, které by vedlo ke zlepšení životních podmínek těchto zvířat? (Například zákaz klecového chovu nosnic)

Graf č. 11 - (Ne)souhlas se zpřísněním chovu hospodářských zvířat

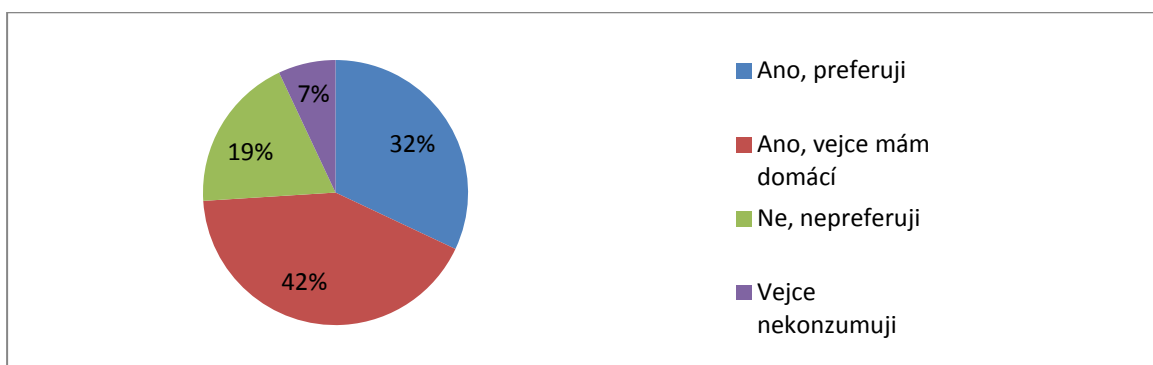

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Ohledně podpory zpřísnění podmínek a zároveň zlepšení chovu hospodářských zvířat se většina respondentů shodla na odpovědi rozhodně ano v 68 % a spíše ano v 45 %. Žádný respondent by nebyl rozhodně proti a pouhé 2 % by zpřísnění spíše nepodpořilo.

Otázka: Preferujete při výběru vejce, která nepocházejí z klecového chovu nosnic?

Graf č. 12 - Preference vajec z volného chovu nosnic

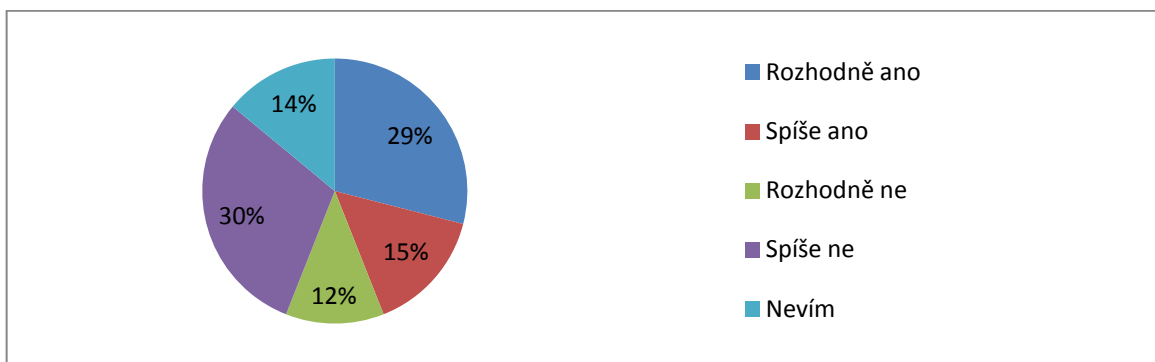
Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Ohledně preferencí při výběru vajec z volného chovu má většina respondentů 42 % vejce domácí a 32 % při koupi preferuje vejce z volného chovu. 19 % respondentů tento aspekt nepreferuje nebo nesleduje a 7 % respondentů vejce vůbec nekonzumuje.

Problematika „množení“ psů

Otázka: Považujete prodej čistokrevných „nepapírových“ psů za problém?

Graf č. 13 - Názory na prodej čistokrevných „nepapírových“ psů

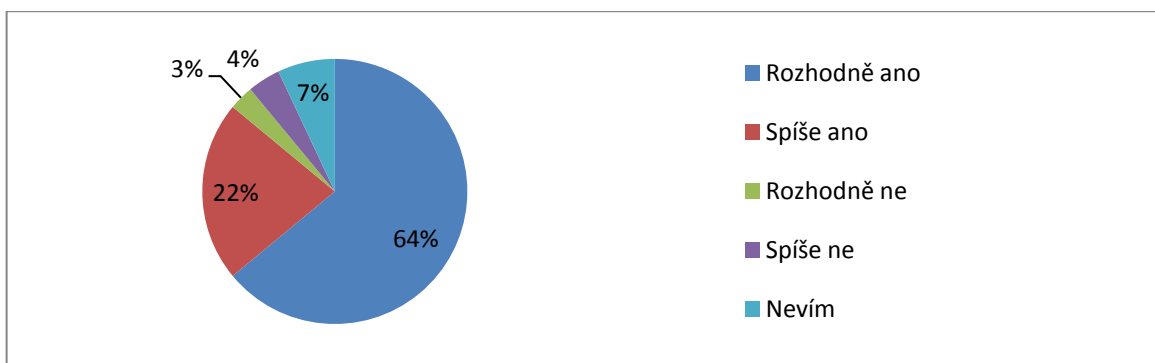

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Prodej tzv. čistokrevných „nepapírových“ psů spíše není 30 % respondentů považováno za problém. To je v rozporu s 29 % respondentů, kteří tento prodej za problém rozhodně považují.

Otázka: Podpořil/a byste zákaz nekontrolovaného množení psů?

Graf č. 14 - (Ne)souhlas se zákazem nekontrolovaného množení psů

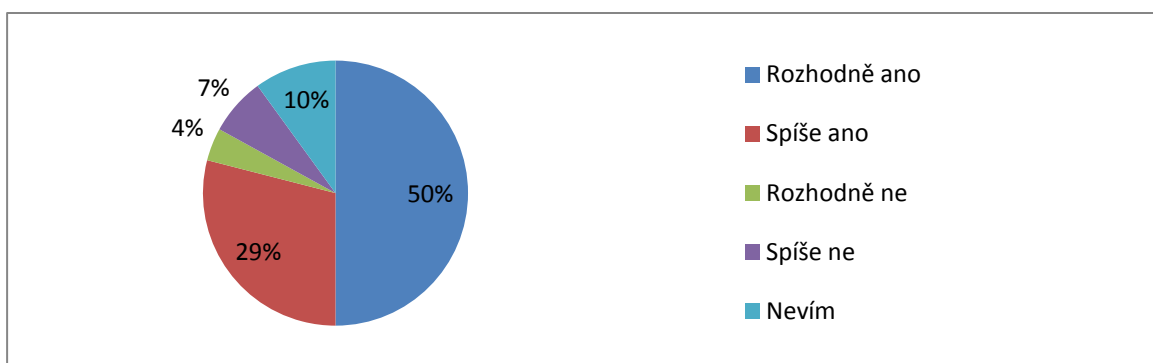

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Nekontrolované množení psů by rozhodně podpořilo 64 % respondentů a 22 % by ho spíše podpořilo. 3 % respondentů by zákaz nekontrolovaného množení psů rozhodně nepodpořili.

Otázka: Novela veterinárního zákona, kterou Senát schválil 16. srpna 2017, počítá s povinným čipováním psů v ČR od roku 2020. Otázka povinného čipování byla otevřena hlavně v souvislosti s tzv. „množírny“. Souhlasíte s tímto povinným čipováním?

Graf č. 15 - (Ne)souhlas se zavedením povinného čipování psů v ČR

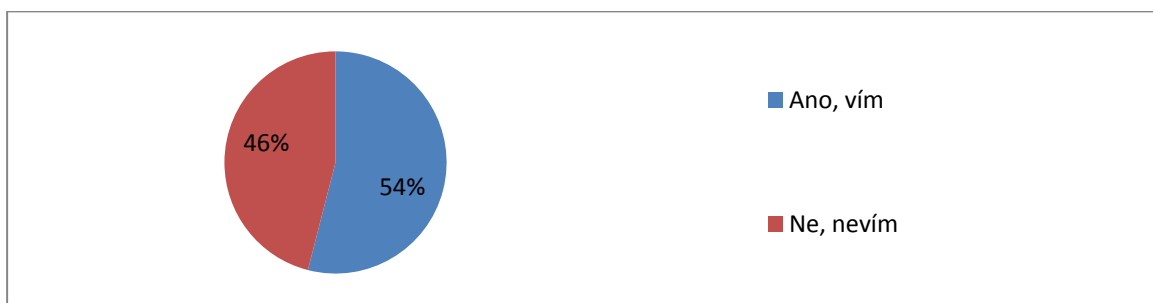
Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Pro zavedení povinného čipování je většina respondentů, tedy 50 % rozhodně ano a 29 % spíše ano. 4 % respondentů by rozhodně povinnost zavedeného čipování nepodpořili.

Pokusná zvířata

Otázka: Víte, jak vypadá logo označující výrobky, které nejsou testovány na zvířatech?

Graf č. 16 - Znalost loga označujícího výrobky netestované na zvířatech

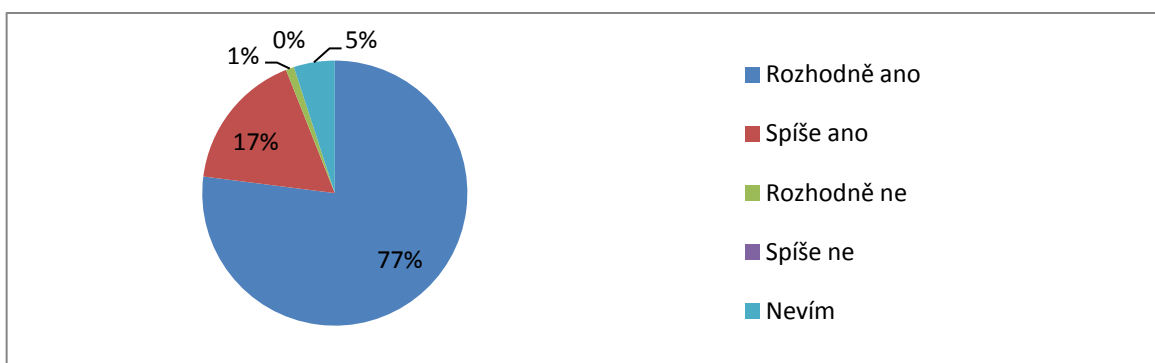

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Otázka na informovanost ohledně loga označujícího výrobky, které nejsou testovány na zvířatech, přinesla překvapivé výsledky, kdy 54 % respondentů, tedy více než polovina dotazovaných ví, jak takové logo vypadá.

Otázka: V ČR platí zákaz testování KOSMETIKY na zvířatech. Měl by být zaveden i zákaz testování PROSTŘEDKŮ PRO DOMÁCNOST (pracích prostředků, čističů na podlahy, leštidel na nábytek apod.) na zvířatech?

Graf č. 17 - (Ne)souhlas se zákazem testování prostředků pro domácnost na zvířatech

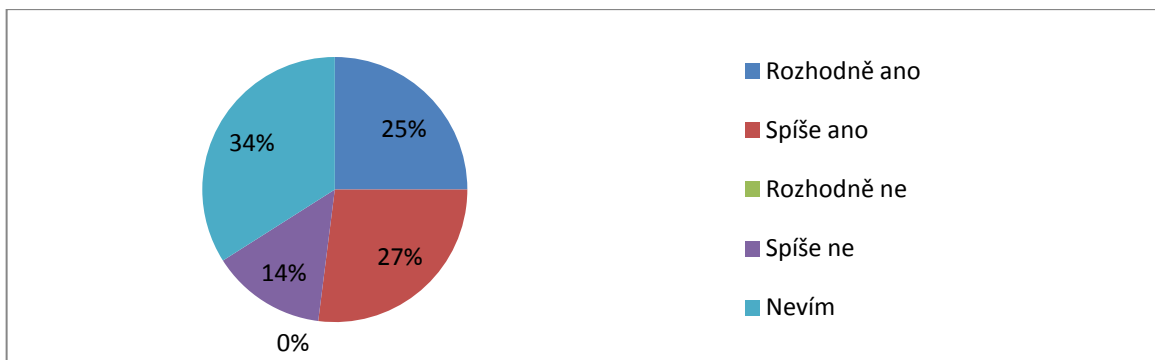

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Pro zákaz testování prostředků pro domácnost na pokusných zvířatech se drtivá většina shodla v odpovědi rozhodně ano, to v celých 77 % a v 17 % v odpovědi spíše ano. Pouze jediný respondent schvaluje testování prostředků pro domácnost na pokusných zvířatech.

Otázka: Upřednostňujete při nákupu výrobky netestované na zvířatech?

Graf č. 18 - Preference výrobků netestovaných na zvířatech

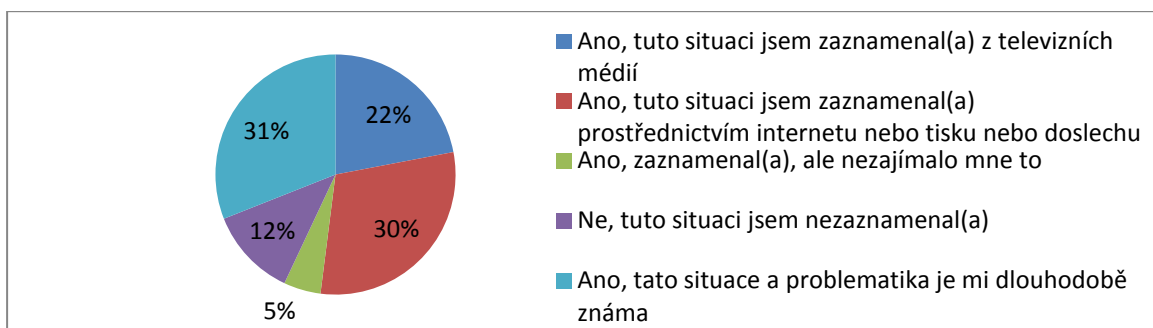
Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

V otázce ohledně preferencí výrobků netestovaných na pokusných zvířatech 34 % respondentů neví, zda tyto výrobky preferuje. Z 25 % respondenti rozhodně preferují a v 27 % se shodli na odpovědi, že spíše tyto výrobky preferují.

Chov kožešinových zvířat

Otázka: Velmi diskutované téma kožešinových farem vyústilo v České republice k zákazu těchto kožešinových farem využívaných výhradně nebo převážně za účelem získávání kožešin a ukončení jejich činnosti a to do konce ledna 2019. Zaznamenali jste tuto situaci?

Graf č. 19 - Informovanost o zákazu chovu kožešinových zvířat v ČR

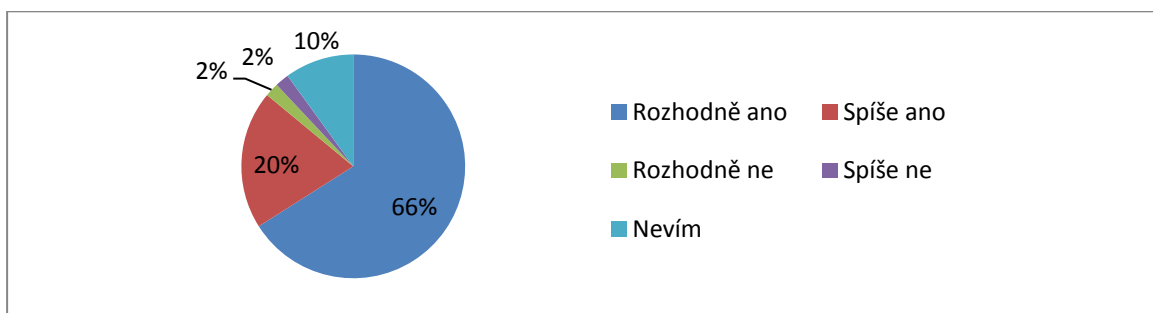

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Povědomí veřejnosti ohledně kožešinových farem je dlouhodobě známa 31 % respondentů, 52 % dotazovaných tuto situaci zaznamenalo a 12 % respondentů problematiku kožešinových farem nezaznamenalo.

Otázka: Souhlasíte se zákazem kožešinových farem v České republice?

Graf č. 20 - (Ne)souhlas se zákazem chovu kožešinových zvířat

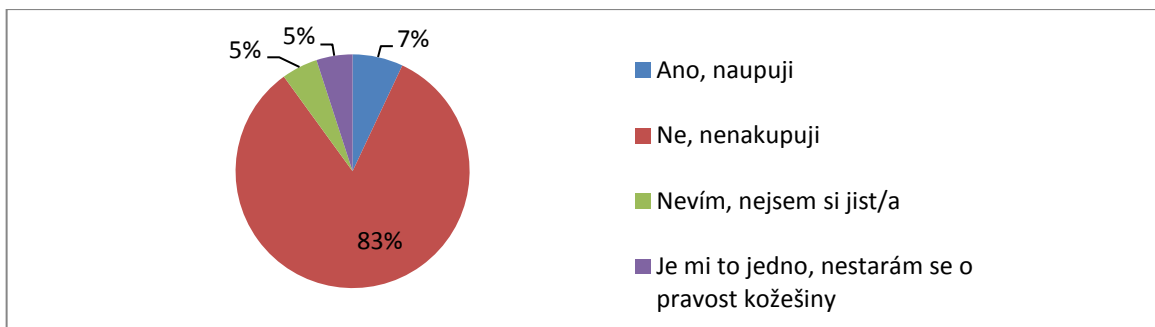

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Se zákazem chovu kožešinových farem rozhodně souhlasí 66 % respondentů, 20 % je spíše pro souhlas zákazu těchto farem a 2 % dotazovaných rozhodně nesouhlasí se zákazem.

Otázka: Nakupujete výrobky s pravou kožešinou?

Graf č. 21 - Nákup výrobků s pravou kožešinou

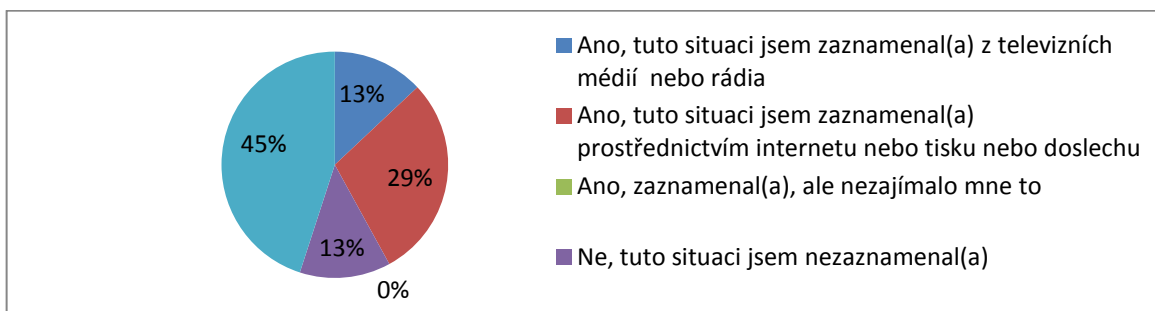
Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Další otázka měla zjistit, kolik procent dotazovaných nakupuje výrobky s pravou kožešinou. Absolutní většina 83 % respondentů výrobky s pravou kožešinou nenakupuje. K nákupu pravých kožešin se přihlásilo pouze 7 % dotazovaných.

Kampaň „Stop sečení srnčat“

Otázka: Slyšel/a jste někdy o kampani „Stop sečení srnčat“?

Graf č. 22 - Informovanost o kampani „Stop sečení srnčat“

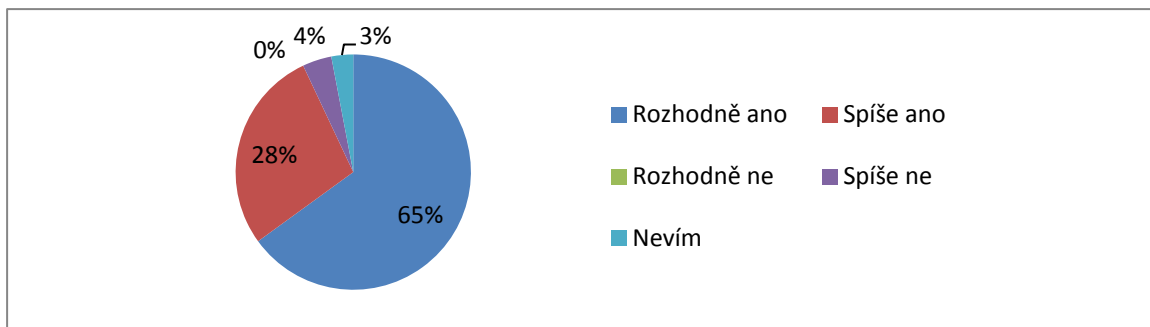

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Kampaň „Stop sečení srnčat“ je dlouhodobě známa 45 % respondentů, 42 % dotazovaných ji zaznamenalo prostřednictvím komunikačních kanálů, pouhých 13 % tuto kampaň vůbec nezaznamenalo.

Otázka: Dle statistik při sečení travin v ČR každoročně umírá okolo 60 tisíc srnčat. Podpořili byste zákon nařizující povinné opatření sečných strojů detekčním zařízením, které zalehlé srnče detekuje?

Graf č. 23 - Podpora zákona nařizujícího opatření sečných strojů detekčním zařízením

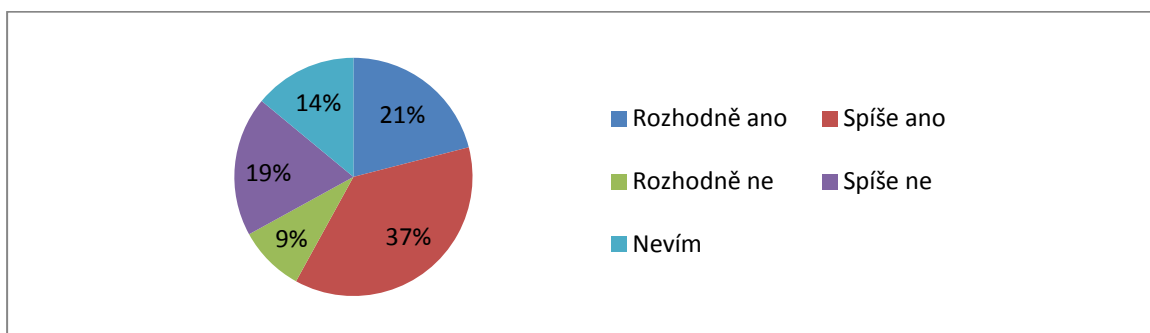

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Pro podporu zákona nařizujícího povinné opatření sečných strojů detekčním zařízením se shodlo 65 % respondentů s odpovědí rozhodně ano, a 28 % respondentů s odpovědí spíše ano. 4 % dotazovaných by tento zákon spíše nepodpořilo.

Otázka: Byli byste ochotni pomáhat jako dobrovolníci s prohledáváním luk před sečením k odhalení zalehlých srnčat?

Graf č. 24 - Ochota dobrovolného prohledávání luk k odhalení zalehlých srnčat

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Ochota lidí pomáhat jako dobrovolníci v prohledávání luk k odhalení zalehlých srnčat prokázala 37 % lidí spíše ochotných k této činnosti. 9 % dotazovaných se přiznalo, že by rozhodně nepomáhali jako dobrovolníci a 19 % by spíše nepomáhalo.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Vyhodnocení trestněprávní ochrany zvířat

V následující tabulce jsou pro porovnání rozsudků a trestních sazeb uvedeny čtyři kazuistiky, které byly podrobně analyzovány v kapitole 4.1. Na základě jejich rozboru bylo zjištěno, že:

Tabulka č. 2 - Shrnutí rozhodnutí a trestních sazeb trestných činů

Číslo	Trestný čin	Rozhodnutí	Výše trestní sazby
1.	Týrání štěněte zvláště trýznivým způsobem	Vinen	Trestu odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let a šesti měsíců. Zdržení se požívání alkoholických nápojů a návykových látek v průběhu zkušební doby. Podrobení programu psychologického poradenství zaměřeného na rozvoj schopnosti zvládat agresivitu.
2.	Týrání dvou fen zvláště trýznivým způsobem	Vinen	Trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 roků.
3.	Týrání fenky zvláště trýznivým způsobem s následkem smrti psa	Vinen	Trestu odnětí svobody v trvání 20 měsíců, který byl podmíněně odložen na 3 roky. Peněžní pokuta ve výši 30 tisíc korun.
4.	Týrání 218 psů zvláště trýznivým způsobem, úmrtí jednoho psa	Vinni	2letý podmíněný trest s odkladem na zkušební dobu 3 let. Zákaz chovu psů po dobu deseti let.

Zdroj: vlastní zpracování

V případech uložených trestných sazeb jsou sjednocujícím prvkem jednoznačně uložené **podmíněné tresty**, které byly odsouzeným pachatelům uloženy ve všech čtyřech případech trestných činů, a to bez ohledu na to, zda se jednalo o týrání jednoho či většího počtu zvířat nebo bez ohledu na skutečnost, že byla zvířeti následkem týrání způsobena smrt.

Na základě rozboru čtyř kazuistik nelze zobecňovat veškeré závěry, ale smutnou pravdou je skutečnost, že většina trestných činů souvisejících s týráním či utýráním zvířat končí stejně jako zde uvedené trestné činy pouhými podmíněnými tresty odsouzeným pachatelům.

V trestněprávní ochraně zvířat v souvislosti s ukládanými trestními sazbami tak byly odhaleny nedostatky. Navrhovaná řešení spočívají v:

- a) **zpřísnění postihů u trestných činů týrání zvířat,**
- b) **uplatnění zákonných možností horních hranic při ukládání výše trestných sazeb,**
- c) **větší medializaci současných postihů, jejich zveřejňování na webových stránkách přístupným veřejnosti,**
- d) **zákazu dalšího chovu zvířat odsouzených pachatelů a následné pravidelné kontrole a dohledu probační, mediační služby nad dodržováním.**

5.2 Vyhodnocení nákladovosti léčby ve vybraném subjektu

Příklad nákladovosti byl vyčíslen ve spojení s případem kazuistiky č. 2. Na základě sdělených informací a získaných prvotních dat v rámci rozhovoru, který byl proveden s ošetřujícím zvěrolékařem a vedoucí útulku bylo zjištěno že:

Náklady spojené s léčbou, umístěním a následnou péčí dvou týraných fen byly vyčísleny v hodnotě **31 370 Kč**. Tyto náklady tak poukazují na nemalé výdaje vzniklé v souvislosti s týráním zvířat. Náklady byly hrazeny, vzhledem k umístění fen v městském útulku, městem Klatovy, které bude jejich úhradu následně nárokovat po odsouzeném pachateli. V úhradě nákladů však není spatřena příliš velká náprava pachatele. Navíc i přes tento zákonem stanovený příkaz k úhradě nákladů pachatelem, jemuž bylo zvíře odebráno, a který mu přivodil stav poškození na zdraví, jsou ve většině případů v konečném důsledku tyto náklady hrazeny právě městy, soukromými útulky nebo neziskovými organizacemi.

V hrazení nákladů jsou tak spatřovány nedostatky. Navrhovaná řešení tak spočívají v:

- a) **posílení zákona tak, aby veškeré náklady vzniklé týráním zvířete byly ve všech případech hrazené právě odsouzeným,**
- b) **připočtení k reálně vyměřeným nákladům peněžité pokuty, jako náhrady za způsobenou újmu a utrpení zvířete.**

5.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Na základě výsledků dotazníkového šetření, které bylo vypracováno pro účely této práce a rozčleněno do vybraných témat vyplývá, že:

Trestní sazby trestněprávní ochrany zvířat

Tabulka č. 3 - Názory týkající se trestních sazeb v souvislosti s týráním zvířat

	Nedostatečná výše trestní sazby u trestných činů souvisejících s týráním zvířat	Nesouhlas s podmínkou nebo peněžní pokutou v případě týrání či utýrání zvířete
Součet	77 %	89 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Z výsledků ohledně trestných sazeb je patrné, že většina respondentů, a to 77 % nesouhlasí se stávajícím zákonem stanovenou výší trestní sazby u trestných činů týrání zvířat, zároveň 89 % dotázaných vyjadřuje svůj nesouhlas s ukládáním podmínek a peněžních sankcí za týrání či utýrání zvířete. Z výzkumu tedy vyplývá, že právní úprava trestních sazeb trestněprávní ochrany zvířat, ať už zákonem stanovených nebo soudy ve většině případů ukládaných je vnímána většinou dotazované veřejností jako **nedostačující**.

Rituální porážky

Tabulka č. 4 - Názory týkající se rituálních porážek zvířat

Odpověď	Považování rituální porážky zvířat za týrání	Souhlas se zákazem vykonávání rituálních porážek v ČR
Rozhodně ano	57 %	71 %
Spíše ano	22 %	18 %
Celkem	79 %	89 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

U Rituální porážek zvířat se většina respondentů shodla, že tato technika porážky zvířat je z jejich pohledu vnímána jako týrání zvířat a to v součtu 79 %. Celkem 89 % by rozhodně nebo spíše podpořilo zákaz vykonávající takové porážky zvířat v rámci ČR.

Nečekané výsledky nastaly u 10 % respondentů, kteří rituální porážky zvířat rozhodně nepovažují za týrání. Předpokládaná hypotéza, že tito respondenti budou proti zákazu rituálních porážek v ČR se nepotvrdila. Naopak 70 % těchto respondentů bylo rozhodně pro zákaz těchto porážek. To může být vysvětleno tím, že zákaz rituální porážky zvířat by v rámci ČR podpořili zřejmě z jiného důvodu, než je vnímání porážky jako týrání zvířete. Převážná většina zkoumané veřejnosti je však opačného názoru a přijetí zákona na zákaz takové činnosti by byl většinově podpořen.

Drezúra cirkusových zvířat

Tabulka č. 5 - Názory týkající se drezúry cirkusových zvířat

Odpověď	Považování drezúry cirkusových zvířat za týrání	Souhlas se zákazem využívání volně žijících zvířat v cirkusech	Návštěvnost cirkusových představení
Rozhodně ano	48 %	58 %	ANO 6%
Spíše ano	28 %	19 %	NE 94%
Celkem	76 %	77 %	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Drezúru cirkusových zvířat považuje 76 % respondentů za týrání a 77 % respondentů by souhlasilo se zákazem využívání volně žijících zvířat v cirkusech V ČR. Cirkusová představení navštěvuje pouhých 6% dotázaných, zbylých 94 % cirkusová představení nenavštěvuje, z toho 34 % respondentů cirkusová představení nenavštěvuje právě z důvodu, že nesouhlasí s vystupováním zvířat v cirkusech. Všichni tito respondenti podle předpokladu považují drezúru zvířat za týrání a podpořili by v ČR zákaz drezúry volně žijících zvířat v cirkusech.

Dle předpokládané hypotézy, většina respondentů, kteří navštěvují cirkusová představení by nepodpořila zákaz drezúry volně žijících zvířat v cirkusech. Zdůvodněním je zřejmě návštěvnost těchto představení právě z důvodu líbivosti vystoupení se zvířaty. Jeden respondent navštěvující cirkusy však považuje drezúru za týrání a zároveň by podpořil zákaz drezúry volně žijících zvířat v cirkusech v rámci ČR. Zdůvodněním bude tak zřejmě návštěvnost cirkusových představení z jiných důvodů než-li je vystoupení zvířat. Převážná většina dotazované veřejnosti však cirkusy nenavštěvuje, drezúru

cirkusových zvířat vnímá jako týrání zvířat a podpořila by zákon využívání volně žijících zvířat v cirkusech v ČR.

Tabulka č. 6 - Názory týkající se velkochovů

Odpověď	Považování kastrace selat bez anestezie za týrání zvířat	Souhlas se zpřísněním chovu zlepšením podmínek hospodářských zvířat	Preference vajec z volného chovu
Rozhodně ano	53 %	68 %	ANO 74%
Spíše ano	23 %	25 %	NE 26%
Celkem	76 %	93 %	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

V oblasti velkochovů zvířat jsou chirurgické zákroky na zvířatech, jako je například kastrace selat bez použití anestezie, považovány 76 % respondenty rozhodně nebo spíše za týrání. Celých 93 % respondentů by podpořili zpřísnění chovů a zlepšení podmínek hospodářských zvířat. Ohledně preferencí při výběru vajec upřednostňuje 74 % respondentů vejce z volného chovu, jen 26 % respondentů vejce z volného chovu nosnic nepreferuje nebo vejce nekonzumuje. Opět jsou v případě velkochovů vnímány většinou dotazované veřejnosti některé činnosti prováděné ve velkochovech jako týrání. Většina by také podpořila zlepšení podmínek hospodářských zvířat, což dokazují také tím, že většina při pořizování produktů hledí na to, zda jejich koupí nepodpoří chov zvířat, který je vnímán jako týrání.

Tabulka č. 7 - Názory týkající se „množiren“ psů

Odpověď	Považování prodeje čistokrevných „nepapírových“ psů za problém	Souhlas se zákazem nekontrolovaného množení psů	Souhlas se zavedením povinného čipování psů v ČR
Rozhodně ano	29 %	64 %	50 %
Spíše ano	15 %	22 %	29 %
Celkem	44 %	93 %	79 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

V rámci problematiky tzv. „množiren“ psů jsou odpovědi poněkud rozporuplné. Problém v prodeji čistokrevných „nepapírových“ psů spatřuje 44 % respondentů, 42 %

respondentů tento prodej za problém nepovažuje a 14 % respondentů se neumělo k otázce vyjádřit. Výsledek může znamenat, že velká část respondentů je toho názoru, že prodej tzv. čistokrevných „nepapírových“ psů není zřejmě hlavním problémem „množiren“ psů. Naproti tomu naprostá většina a to 93 % respondentů by dalo souhlas se zákazem nekontrolovaného množení psů a 79 % respondentů dokonce souhlasí s povinným čipováním psů v ČR. Většina dotazovaných tak zřejmě vidí východisko problematiky „množiren“ psů především v zavedení kontrolovaného množení psů a v zavedení povinného čipování.

Pokusná zvířata

Tabulka č. 8 - Názory týkající se pokusných zvířat

Odpověď	Povědomí veřejnosti o logu označující výrobky, které nejsou testovány na pokusných zvířatech	Souhlas se zákazem testování PROSTŘEDKŮ PRO DOMÁCNOST na zvířatech	Preference výrobků netestovaných na zvířatech
Rozhodně ano	Ano, vím 54 %	77 %	25 %
Spíše ano	Ne, nevím 46 %	17 %	27 %
Celkem	100 %	94 %	52 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Problematika pokusných zvířat přinesla největší shodu respondentů a to ohledně otázky, zda souhlasí se zákazem testování prostředků pro domácnost na pokusných zvířatech. Celkem 94 % respondentů se shodlo na odpovědi rozhodně ano, nebo spíše ano. Pouze jeden respondent zvolil odpověď rozhodně ne. Vysvětlením může být nedůvěra v alternativní metody testování. Informovanost ohledně loga označujícího výrobky, které nejsou testovány na zvířatech, přinesla překvapivé výsledky, kdy 54 % respondentů, tedy více než polovina dotazovaných ví, jak takové logo vypadá. Otázka dále sice nezkoumá, zda je povědomí o logu dle respondentů správné, nicméně z výsledků lze usoudit, že lidé se o tuto problematiku zřejmě zajímají, informují se a není jim situace pokusných zvířat lhostejná, což potvrzuje právě většinová odpověď otázky ohledně prostředků pro domácnost. Ohledně preferencí při nákupu výrobků netestovaných na zvířatech 25 % respondentů rozhodně preferuje, 27 % spíše takové výrobky preferuje a 34 % respondentů potvrdilo nevědomost o preferenci výrobků netestovaných na zvířatech. Vysvětlením může

být fakt, že při koupi výrobků hrají v dnešní době pro spotřebitele důležitější roli jiné aspekty a kupující si tak informaci o (ne)testování výrobku na zvířatech neověřuje.

Kožešinový chov zvířat

Tabulka č. 9 - Názory týkající se chovu kožešinových zvířat

Odpověď	Souhlas se zákazem chovu kožešinových zvířat	Nákup výrobků s pravou kožešinou	Informovanost o zákazu chovu kožešinových farem v rámci ČR
Rozhodně ano	66 %	ANO 7%	ANO 88%
Spíše ano	20 %	NE 83%	NE 12%
Celkem	86 %	90 %	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Informativnost ohledně chovu kožešinových zvířat přinesla překvapivé výsledky. Celkem 88 % respondentů zaznamenalo zákaz chovu kožešinových farem v ČR, 31 % z nich je tato problematika dokonce dlouhodobě známa, což lze považovat za skutečnost, že velká část respondentů se o tuto problematiku sama dlouhodobě zajímá. K nákupu výrobků s pravou kožešinou se přihlásilo pouhých 7 % dotazovaných, zbylých 83 % tyto výrobky nenakupuje. Se zákazem chovu kožešinových farem souhlasí drtivá většina, a to 94 % dotazovaných, 2 % dotazovaných se zákazem nesouhlasí, podle předpokladu se jedná o respondenty, kteří se přiznali k nákupu výrobků s pravou kožešinou.

Kampaň „Stop sečení srnčat“

Tabulka č. 10 - Názory týkající se kampaně „Stop sečení srnčat“

Odpověď	podpora zákona nařizujícího opatření sečných strojů detekčním zařízením	ochota dobrovolného prohledávání luk k odhalení zalehlých srnčat	informovanost o kampani „Stop sečení srnčat“
Rozhodně ano	65 %	21 %	ANO 87%
Spíše ano	28 %	37 %	NE 13%
Celkem	93 %	58 %	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výsledků šetření

Informovanost veřejnosti ohledně kampaně „Stop sečení srnčat“ přinesla překvapivé výsledky. Velká část respondentů, tedy 93 % dotazovaných tuto kampaň již zaznamenalo, 45 % z nich je tato kampaň dokonce dlouhodobě známa, což předpokládá určitý zájem dotazovaných o tuto problematiku. Ohledně řešení problematiky uvedené kampaně prokázaly výsledky očekávaný průběh. K neochotě vypomáhat jako dobrovolníci při prohledávání luk k odhalení zalehlých srnčat před sečbou se přiznalo 27 % respondentů, kteří by rozhodně nebo spíše nevypomáhali. Problematiku by tak řešili zřejmě jiným způsobem nebo ji nepovažují za dostatečně účinnou. Oproti tomu v další otázce o podpoře zákonem nařízené povinnosti opatřit sečné stroje detekčním zařízením se již shodla naprostá většina, a to 93 % dotazovaných.

Z výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že se ho zúčastnili respondenti se zvýšeným zájmem a znalostmi zmíněných problematik ochrany zvířat. Z výsledků dále vyplynulo, že většina uvedených problematik jako jsou rituální porážky zvířat, drezúra cirkusových zvířat, provádění chirurgických zákroků v rámci velkochovů bez předchozí anestezie a testování na pokusných zvířatech, je veřejností vnímána jako samotné týrání zvířat a podpořili by zákaz takových činností. Podpořili by také zpřísnující zákony, které by zlepšily welfare zvířat a opatřující zákony, které by snížily úmrtnost zvířat způsobenou zásahem člověka.

Z výsledků lze odvodit, že právní ochrana zvířat v souvislosti s vybranými tématy ochrana zvířat v ČR jsou veřejností vnímána spíše jako nedostačující. Navrhovaná řešení tak spočívají v:

- a) posílení a přijetí změn právní úpravy ochrany zvířat v rámci vybraných problematik,**
- b) zvýšení informovanosti a povědomí veřejnosti o ochraně zvířat formou osvěty,**
- c) spolupráce neziskových organizací s občany a zakládání petic požadujících právní úpravy na posílení ochrany zvířat,**
- d) Provádění pravidelných průzkumů ohledně názorů veřejnosti na vnímané sféry ochrany zvířat a jejich následné postoupení orgánům činným v této oblasti ochrany zvířat.**

6 Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo na základě analýzy právní úpravy vyhodnotit problematiku ochrany zvířat. V případě vyhodnocení nedostatečné právní úpravy měla být navržena opatření, která mohou přispět k odstranění nedostatků nebo zlepšení právní úpravy ochrany zvířat v České republice.

Na základě jednotlivých analýz byla vyhodnocena problematika ochrany zvířat z několika hledisek. Byly shrnuty otázky etiky, morálky, filosofie a historie, které jsou základem právní ochrany zvířat. Lidé si na jejich základě začali uvědomovat, proč je důležité zvířata chránit a díky nim a novým směrům, které přinesly, začal být člověk vnímán jako jeden z mnoha druhů, nikoli jako vládce oprávněný ostatní druhy jen využívat. Přesto, že právo prozatím řeší otázky přijatelnosti využívání zvířat k jistým účelům, kdy práva zvířat ve většině případů ustupují lidským zájmům, došlo k důležité změně morálního statusu zvířat, která byla po dlouhou dobu vnímána jako pouhé stroje. Navazující historický exkurz nám zase dokázal, že některá jednání, která byla v jisté době vnímána jako normální, nám dnes již díky vývoji a posunu právní ochrany zvířat přijdou jako zcela nepřijatelná. Vzhledem ke skutečnosti, že právní ochrana zvířat je velmi rozsáhlá, cíl práce byl nadále plněn analýzou zaměřovanou na českou právní úpravu. Ze soukromoprávní ochrany byla provedena zejména analýza občanského zákona, který změnil postavení zvířete z pouhé věci na smyslem nadaného živého tvora. Veřejnoprávní úprava se věnovala rozboru trestního zákoníku, který vymezil trestný čin týrání zvířat a odhalil trestní sazby ukládané za spáchání takového činu. Stěžejní část byla věnována rozboru zákona na ochranu zvířat proti týrání, včetně specifikace současných hlavních problémů ve zkoumaných sférách ochrany zvířat. Jako hlavní problémy byly odhaleny rituální porážky zvířat, drezúra cirkusových zvířat, problematika velkochovů, „množirny“ psů, kampaň „Stop sečení srnčat“ a problematika pokusných zvířat.

Na základě analýzy výzkumu vybraných kazuistik byl proveden podrobný popis trestních řízení, následné vyhodnocení a porovnání zejména z pohledu prokazování trestné činnosti a sledování výše trestných sazeb. Cíleně byly vybrány čtyři případy trestných činů spáchaných v ČR ve spojení s týráním zvířat, které se lišily jak počtem týraných zvířat, tak stupněm ublížení týranému zvířeti. Na základě rozsudků jednotlivých soudů byli ve všech čtyřech případech obžalováni pachatelé shledáni vinnými z trestného činu týrání zvířat. Ohledně trestných sazeb byl však i přes rozdílnost trestních činů vyhodnocen znepokojující

sjednocující prvek spočívající v pouhém podmíněném trestu. Ten byl uložen bez ohledu na to, zda se jednalo o případ týrání jednoho zvířete či většího počtu zvířat, nebo zda byla zvířeti následkem týrání způsobena smrt. I přes to, že na základě čtyř vybraných kazuistik nelze zobecňovat veškeré závěry, je smutnou skutečností fakt, že ve většině trestných činů jsou za týrání či utýrání zvířat ukládány obdobně jako zde pouhé podmíněné tresty, které postrádají nápravu pachatele. V trestněprávní ochraně zvířat v souvislosti s ukládanými trestními sazbami tak byly odhaleny nedostatky. Navrhovaná řešení tak spočívají ve **zprůsnění postihů u trestných činů týrání zvířat, v uplatnění zákonných možností horních hranic při ukládání výše trestných sazeb, ve větší medializaci současných postihů a jejich zveřejňování na webových stránkách přístupným veřejnosti, v zákazu dalšího chovu zvířat odsouzených pachatelů a v následné pravidelné kontrole a dohledu probační a mediační služby nad dodržováním.**

Další cíl praktické části zkoumal výši nákladů vzniklých v souvislosti s týráním zvířat. S výzkumem dopadů vybraného trestného činu, který se podařilo dohledat, byly spojeny náklady spočívající ve veterinárním ošetření dvou týraných fen a jejich následné umístění a péče v městském útulku. Tyto náklady byly vyčísleny na částku 31 370 Kč, poukazují tak na nemalé výdaje vzniklé v souvislosti s týráním zvířat, které byly hrazeny městem a jejichž úhrada bude nárokována po odsouzeném pachateli. V mnoha případech jsou však v konečném důsledku vzniklé náklady, i přes zákonem stanovený příkaz k úhradě nákladů pachatelem, jemuž bylo zvíře odebráno, a který mu přivodil stav poškození na zdraví, hrazeny právě městy, útulky nebo neziskovými organizacemi, které se o týraná zvířata starají. V hrazení nákladů vzniklých v souvislosti s týráním zvířat jsou tak spatřovány nedostatky. Navrhovaná řešení spočívají v: **posílení zákona tak, aby veškeré náklady vzniklé týráním zvířete byly ve všech případech hrazené právě odsouzeným a v připočtení k reálně vyměřeným nákladům peněžité pokuty, jako náhrady za způsobenou újmu a utrpení zvířete.**

Poslední dílčí cíl praktické části byl naplněn analýzou názorů veřejnosti ohledně vybraných témat souvisejících s možným týráním zvířat. Z výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že v rámci vybraných témat je stávající právní ochrana zvířat v rámci ČR vnímána veřejností spíše jako nedostačující. Navrhovaná řešení tak spočívají v **posílení a přijetí změn právní úpravy ochrany zvířat v rámci vybraných problematik, ve zvýšení informovanosti a povědomí veřejnosti o ochraně zvířat formou osvěty, ve spolupráci neziskových organizací s občany a zakládání petic požadujících právní**

úpravy na posílení ochrany zvířat, v provádění pravidelných průzkumů ohledně názorů veřejnosti na vnímané sféry ochrany zvířat a jejich následné postoupení orgánům činným v této oblasti ochrany zvířat.

7 Seznam použitých zdrojů

Použitá literatura:

- (1) ČERNÝ, David, DOLEŽAL, Adam, DOLEŽAL, Tomáš, HŘÍBEK, Tomáš. *Práva zvířat: filosoficko-právní perspektiva*. Vyd. 1. Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro kancelář Akademie věd ČR, 2016, 50 s. ISBN 8020025960, 9788020025968.
- (2) MÜLLEROVÁ, Hana, Vojtěch STEJSKAL. *Ochrana zvířat v právu*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2013, 490 s. Společnost, sv. 2. ISBN 978-80-200-2317-9.
- (3) MÜLLEROVÁ, Hana, David ČERNÝ a Adam DOLEŽAL. *Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva*. Vydání 1. Praha: Academia, 2016, 797 s. Právo - etika - společnost, sv. 2. ISBN 978-80-200-2601-9.
- (4) PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde, 2009, 327 s. ISBN 978-80-7201-763-8.
- (5) RYDVAL, T. Ochrana zvířat proti týrání jako součást právní ochrany zvířat v České republice. *Aplikované právo*, 2006, č. 2, s. 29-48. ISSN: 1214-4878.
- (6) WEBSTER, John. *Životní pohoda zvířat: kulhání k Ráji: praktický přístup k nápravě problému naší vlády nad zvířaty*. Vyd. 1. Praha: Práh, 2009, 291 s. ISBN 978-80-7252-264-4.

Právní předpisy:

- (7) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_sm_louvy,ust.%20%246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
- (8) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=114/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_sm_louvy,ust.%20%114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

- (9) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon o myslivosti* [online], In: . 2001 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=449/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 2 písm. b) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů
- (10) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon občanský zákoník* [online], In: . 2012 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 494 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- (11) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. b) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
- (12) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. f) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
- (13) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. c) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
- Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. h) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
- (14) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. i) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

- (15) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. d\) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992)
- (16) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. e\) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992)
- (17) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. j\) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992)
- (18) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon občanský zákoník* [online], In: . 2012 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 494 zákona č. 89/2012 Sb., zákon občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%2494/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%2494/2012)
- (19) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 8 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992)
- (20) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. g\) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992)
- (21) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, ust. § 3 písm. t\) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992)

- (22) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání* [online], In: . 1992 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=246/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
- (23) *Sbírka zákonů České republiky: Zákon občanský zákoník* [online], In: . 2012 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy,ust.%20%246/1992 Sb., zákon trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura:

Rozhodnutí Okresního soudu v Klatovech, č. j. 1 T 50/2018-94, ze dne 18.4.2018

Elektronické zdroje:

Aktuální FOTKY brutálně týraného štěněte z Prachatic. Jak se mu daří? [online], In: . 19.3.2018 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://www.frekvence1.cz/clanky/aktualni-fotky-brutalne-tyraneho-stenete-z-prachaticka-jak-se-mu-dari.shtml>

BUREŠ, Michal, [online]. In: . 21.9.2018 [cit. 2018-11-10]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/514644-zakaz-zvirat-v-cirkusu/>

Celý život znali jen tmu a klec. Zubožení psi z množírny našli azyl v hospici [online], In: . 9.2.2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://brnensky.denik.cz/z-regionu/cely-zivot-znali-jen-tmu-a-klec-zubozeni-psi-z-mnozirnny-nasli-azyl-v-hospici-20180209.html>

Cirkus Ringling Bros po 146 letech skončí s ‚Největší show na Zemi‘ [online], In: . 22.1.2017 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://salatovelisty.cz/2017/01/22/cirkus-ringling-bros-po-146-letech-skonci-s-nejvetsi-show-na-zemi/>

Cirkusy bez zvířat [online], In: . [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.svobodazvirat.cz/kampane/cirkusy-bez-zvirat.htm>

Co dělat v případě zjištění strádajících zvířat [online], In: . 13.3.2017 [cit. 2018-10-18]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/zivotni-situace/stradajici-zvirata.html>

Co je množírna [online], In: . 29. leden 2018 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.nemetvare.cz/z-deniku-mnozirnny/6-co-je-mnozirnna.html>

Co na to zákon [online], In: . [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <http://www.stopsecenismcat.cz/stiznost/>

ČR: *Grafy vývoje počtu použitých PZ podle druhů [online]*, In: . 2018 [cit. 2018-10-22]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/aktualni-temata/pokusna-zvirata/prehled-zvirat-pouzitych-k-pokusum/grafy/>

DOUSEK, Jiří, Zbyněk SEMERÁD, Simona NINČÁKOVÁ, Aurika SMOLOVÁ a Oldřich, *INFORMACE O PROGRAMU OCHRANY ZVÍŘAT situace v roce 2013 [online]*. In: . [cit. 2018-10-16]. Dostupné z: <http://www.svsr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1404.pdf>

Grafy poměru počtů použitých PZ v jednotlivých letech podle druhů [online], In: . 7.3.2018 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/1510/EPZ95_17gk_druhy.pdf

INFOGRAFIKA DNE: Bolest a stres pro vaši zábavu? Podívejte se, kde už zakázali zvířata v cirkusech [online], In: . 31. ČERVENCE 2018 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.info.cz/svet/infografika-dne-bolest-a-stres-pro-vasi-zabavu-podivejte-se-kde-uz-zakazali-zvirata-v-cirkusech-34919.html>

KOJAN, David, *Tak vypadaly fenky, když je policie předala do klatovského útulku*. In: [Www.klatovskydenik.cz](http://www.klatovskydenik.cz) [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://klatovsky.denik.cz/galerie/tyranym-fenkam-nasel-utulek-novy-domov.html?photo=2&back=4031980304-939-21>

Množirny psů [online], In: . [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.stranapsa.cz/mnozirnny-psu>
Netestováno na zvířatech [online], In: . [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://www.netestovanonazviratech.cz/>

Ochrana pohody zvířat – welfare [online], In: . [cit. 2018-10-22]. Dostupné z: <https://www.svsr.cz/zdravi-zvirat/ochrana-pohody-zvirat-welfare/>

PECHOVÁ, Jana, *Výkaly a zdi nasáklé močí. Veterináři zavřeli množirnu, kde živořilo přes 200 psů [online]*. In: . [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/462227-vykaly-a-zdi-nasakle-moci-veterinari-zavreli-mnozirnku-kde-zivorilo-pres-200-psu.html>

PETERKOVÁ, Markéta, *Nový občanský zákoník a právní postavení zvířete.*

EQUICHANNEL.cz [online]. 15.3.2013, aktualizováno 10.11.2017 [cit. 24.5.2018]. Dostupné z <http://www.equichannel.cz/novy-obcansky-zakonik-a-pravni-postaveni-zvirete>

Podlehl jste lobby cirkusů, vzkázala ministrovi Pekarová [online], In: . 24.1.2019 [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/podlehl-jste-lobby-cirkusu-vzkazala-ministrovi-pekaro-va_511410.html

Popularita výrobků bez krutosti roste [online], 2018. In: . [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <https://www.netestovanonazviratech.cz/popularita-vyrobku-bez-krutosti-roste/>

Popularita výrobků bez krutosti roste [online], In: . [cit. 2018]. Dostupné z: <https://www.netestovanonazviratech.cz/pro-media/>

Problematika útulků v ČR [online], In: . 31.7.2011 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://www.muji-pes.cz/utulky/problematika-utulku-v-cr-694.html>

Prodám štěňátko, značka: Bez papírů. Europoslanci mají plán, jak omezit množírny [online], In: . 30. 8. 2018 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/evropsky-parlament/stop-mnozirnarn-psu-a-kocek-brusel-si-chce-doslapnout-na-obch/r~2318efccaad711e88bfaac1f6b220ee8/>

PROPAGAČNÍ MATERIÁLY [online], In: . [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <http://www.stopsecenisrncat.cz/osveta/>

Rozsudek v kauze množírny smrti, kde zvířata umírala ve vlastních výkalech: Důchodci dostali podmínky [online], In: . 12.7.2018 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/rozsudek-v-kauze-mnozirnarn-smrti-kde-zvirata-umirala-ve-vlastnich-vykalech-duchodci-dostali-podminky-32024.html>

Situace v ČR: Nová česká legislativa - kožešinové farmy musí ukončit svoji činnost do konce ledna 2019! [online], In: . [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: <http://www.protisrsti.cz/situace-v-cr.htm>

Státní veterinární správa [online], In: . [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/>

Státní veterinární správa [online], In: . [cit. 2018-10-16]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/?art=35>

STOP Sečení srnčat! [online], In: . [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: https://www.petice24.com/stop_seceni_srnchat

Svoboda zvířat a spol.: Otevřený dopis organizací na ochranu zvířat k zákazu vystupování zvířat v cirkusech [online], In: . 8.11.2018 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/svoboda-zvirat-a-spol-otevreny-dopis-organizaci-na-ochranu-zvirat-k-zakazu-vystupovani-zvirat-v-cirkusech>

Systém ochrany zvířat v ČR [online], In: . [cit. 2018-10-22]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/system-ochrany-zvirat-v-cr/>

Štěně labradorského retrievera Marley z Prachatic, In: www.prachaticky.denik.cz [online]. [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://prachaticky.denik.cz/galerie/tyrane-stene-marley-pt180316.html?mm=8681047&back=804850338-1299-29&photo=3>

Štěněti zpřerážel kosti. Ted' chce léčbu zaplatit sám agresor, sbírka není třeba Zdroj: <https://www.denik.cz/krimi/lecbu-marleyho-chce-zaplatit-jakub-sbirka-neni-treba-20180318.html> [online], In: . 18.3.2018 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z:

<https://www.denik.cz/krimi/lecbu-marleyho-chce-zaplatit-jakub-sbirka-neni-treba-20180318.html>

Týráním zvířat k miliardovým výdělkům [online], In: . [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/rozsudek-v-kauze-mnozirnny-smrti-kde-zvirata-umirala-ve-vlastnich-vykalech-duchodci-dostali-podminky-32024.html>

Ústřední komise pro ochranu zvířat [online], In: . [cit. 2018-10-16]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/system-ochrany-zvirat-v-cr/ustredni-komise-pro-ochranu-zvirat>

Vášně kolem košer a halál. Rituální porážka loni ukončila i životy 80 tisíc zvířat v Česku [online], In: . 10. ledna 2019 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.info.cz/svet/vasne-kolem-koser-a-halal-ritualni-porazka-loni-ukoncila-i-zivoty-80-tisic-zvirat-v-cesku-39474.html>

VORLÍČEK, Petr, *Aktuální informace k případu týraného štěněte z Prachatic* [online]. In: . 23.03.2018 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://www.svsr.cz/aktualni-informace-k-pripadu-tyraneho-stenete-z-prachatic/>

Výklad k problematice zvláštního opatření, zejména k umístění týraného zvířete do náhradní péče, podle zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů [online], In: . 31.1.2017 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/518405/_2017Nahradni_pece.pdf

We Never Gave Up: PETA's Triumph Over Ringling Bros [online], In: . [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: https://www.peta.org/wp-content/uploads/2013/10/2__ringling.JPG

Záchrana zvířat: Šokující drezura slůňat v cirkusu Ringling Bros [online], In: . 16.12.2009 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <http://zachrana-zvirat.blogspot.com/2009/12/sokujici-drezura-slunat-v-cirkusu.html>

Za ubití psa smetákem dostal muž podmínku, majitel se rozsudku nedožil Zdroj: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/zlin-ubity-pes-muz-zabil-psa-smetakem.A190220_091054_zlin-zpravy_ppr [online], In: . 20.2.2019 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/zlin-ubity-pes-muz-zabil-psa-smetakem.A190220_091054_zlin-zpravy_ppr

8 Přílohy

Příloha č. 1 - Rozhodnutí Okresního soudu v Klatovech, č. j. 1 T 50/2018-94

č. j. 1 T 50/2018-94

ČESKÁ REPUBLIKA TRESTNÍ PŘÍKAZ

Samosoudce Okresního soudu v Klatovech vydal dne 18. 4. 2018 v Klatovech podle § 314e odstavce 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, následující trestní příkaz:

Obviněný

██████████, narozený ██████████, místem narození ██████████
██████████

je vinen, že

od přesně nezjištěného data, minimálně od 27. 11. 2017 do 23:00 hod. dne 4. 12. 2017 jako chovatel psů, feny plemene sibiřský husky a feny křížence plemen sibiřský husky a malamut, které měl umístěné v kotci na veřejnosti přístupném pozemku p. č. 24/5 v katastrálním území Alžbětín, obec Železná Ruda, okr. Klatovy, ve vlastnictví města Železná Ruda, v úmyslu chovaným zvířatům způsobit smrt jim neposkytoval krmivo ani vodu, přičemž následkem jeho jednání došlo u obou psů ke kachexii, tedy totálnímu vyhubnutí, obě feny jevily známky úplného vyčerpání v důsledku dlouhodobého hladovění a pokročilé dehydratace, když ke smrti obou fen nedošlo pouze díky včasnému zásahu hlídky Policie ČR, Obvodního oddělení Železná Ruda, přičemž tímto svým jednáním úmyslně porušil povinnost uvedenou v ustanovení § 13 odst. 1, odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, tedy povinnost zabezpečit zvířeti v zájmovém chovu přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb tak, aby nedocházelo k bolesti, utrpení nebo poškození zdraví zvířete, a povinnost odpovědnosti za zdraví a dobrý stav chovaného zvířete,

tedy

dopustil se jednání, které bezprostředně směřovalo k týrání zvířete zvlášť trýznivým způsobem na místě veřejnosti přístupném a v úmyslu způsobit týranému zvířeti takovým činem smrt, a jehož se dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, avšak k dokonání trestného činu nedošlo,

čímž spáchal

pokus přečinu týrání zvířat podle § 21 odstavce 1 zákona číslo 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „tr. z.“) k § 302 odstavce 1 písmeno a), b), odstavce 2 písmeno b) tr. z.

Shodu s prvopisem potvrzuje Marta Mužíková

a odsuzuje se

podle § 302 odstavce 2 tr. z. k trestu **odnětí svobody v trvání 12 (dvanácti) měsíců**, jehož výkon se dle § 81 odstavce 1 a § 82 odstavce 1 tr. z. podmíněně odkládá na **zkušební dobu v trvání 2 (dvou) roků**.

Poučení:

Proti tomuto trestnímu příkazu lze do osmi dnů od jeho doručení podat u zdejšího soudu odpor. Právo podat odpor nenáleží poškozenému. Pokud je odpor podán včas a oprávněnou osobou, trestní příkaz se ruší a ve věci bude nařízeno hlavní líčení. Při projednání věci v hlavním líčení není samosoudce vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu obsaženými v trestním příkazu. Nebude-li odpor řádně a včas podán, trestní příkaz se stane pravomocným a vykonatelným. V případě, že obviněný odpor nepodá, vzdává se tím práva na projednání věci v hlavním líčení.

Klatovy 18. dubna 2018

JUDr. Jaromír Veselý v.r.
samosoudce

Příloha č. 2 - Rozhovor s ošetřujícím zvěrolékařem

Rozhovor poskytnutý dne 28.2.2019 veterinárním lékařem v souvislosti s případem týraných fen plemene sibiřský husky a křížence sibiřského husky a malamuta, jejichž případ týrání byl podrobně rozebrán v kazuistice č.2. v kapitole 4.1.2. Veterinární lékař MVDr. Ilja Straškraba, který poskytl rozhovor k bakalářské práci, ošetřoval obě fenky bezprostředně po jejich odebrání od majitele.

Jaký byl zdravotní stav fen po přijetí?

„Obě feny byly v zuboženém stavu, byly podvyživené, dehydrované a zesláblé. Zachráněny byly na poslední chvíli. Jedna z fen na tom byla ještě o něco hůř, jelikož u ní hrozilo selhání důležitých orgánů, ledvin.“

Jak byly feny ošetřeny?

„Proběhlo základní vyšetření obou fen, byly odebrány vzorky krve a poslány na rozbor. U obou byla zahájena intenzivní výživová léčba formou infuzní výživy a také byly podány prostředky na zavodnění dehydrovaného organismu.“

Kolik stála léčba obou fen?

„Náklady na vyšetření a ošetření nebyly závratně vysoké. Kolem 2 500 Kč za jednu fenu.“

Příloha č. 3 - Rozhovor s vedoucí Útulku pro zatoulané a opuštěné psy

Rozhovor poskytnutý dne 28.2.2019 vedoucí útulku v souvislosti s případem týraných fen plemene sibiřský husky a křížence sibiřského husky a malamuta, jejichž případ týrání byl podrobně rozebrán v kazuistice č.2. v kapitole 4.1.2. Vedoucí útulku paní Miloslava Šeflová, která poskytla rozhovor k bakalářské práci, přijala obě fenky bezprostředně po jejich ošetření.

Jaký byl zdravotní stav fen po přijetí?

„Stav obou fen byl extrémní, tak zbědovaného psa, jako byla jedna z fenek jsme tady ještě neměli. Byly vyhublé a zesláblé natolik, že nebyly schopny chůze. Eliška na tom byla o něco lépe, od začátku přijímala potravu dobře. Hůře na tom byla Sindy, která zpočátku potravu odmítala, nakonec našťěstí potravu přijímat začala”

Kolik fenky po přijetí vážily?

„Obě fenky byly jako chodící kostry. Fenka huskyho Sindy vážila 14 kg. Eliška, kříženec huskyho a malamuta, měla 15 kg.

Jak probíhala péče o fenky?

„Byly podvyživené a dehydrované, proto první den dostaly jen napít a minimum speciálních granulí. Postupně jsem krmné dávky zvyšovala a přidala i speciální proteinové konzervy, po kterých začaly obě fenky po pěti dnech nabírat hezky na váze“

Jak dlouhou dobu v útulku strávily?

„Fenky jsem v útulku přijala 6.12.2017 a útulek opustily 16.4.2018.”

Jaká je sazba pobytu psa v útulku?

„První den příjmu psa stojí 120 Kč. Každý další den pobytu psa do 15 kg stojí 70 Kč, nad 15 kg váhy psa 100 Kč za den.”

Kdo tyto náklady hradil?

„Jsme městský útulek, veškeré náklady hradí město. V případě odsouzení pachatele budou tyto náklady vymáhány po odsouzeném pachateli.”

Kde jsou fenky dnes?

„Pro obě fenky si 16.4.2018 přijel nový majitel, požadavkem bylo, aby byly adoptovány společně, vzhledem k jejich velké vazbě.”

Příloha č. 4 - Dotazníkové šetření na právní ochranu zvířat v ČR

Dotazník pro účely vytvoření bakalářské práce na téma:

Zvíře jako objekt právní regulace

Klatovy 2019

Vážený respondente/respondentko, dovoluji si Vás požádat o vyplnění následujícího dotazníku.

Než začnete vyplňovat, přečtěte si následující informace.

Tento výzkum je součástí bakalářské práce na téma Zvíře jako objekt právní regulace.

Výzkum je prováděn pod záštitou Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze.

Dotazník je zcela anonymní, neobsahuje Vaše jméno, ani žádné další informace, které by Vás mohly individuálně identifikovat. Její vyplnění je dobrovolné, přesto Vás žádám o spolupráci a pomoc.

Má-li být tento výzkum úspěšný, je důležité, abyste odpovídal/a uvážlivě a upřímně. Vaše odpovědi jsou považovány za důvěrné. Narazíte-li na otázku, na kterou z nějakého důvodu nechcete odpovídat, nechte ji nezodpovězenou. V dotazníku jsou předznačené odpovědi, pokud mezi nimi nenajdete odpověď, která by Vás vystihovala, označte prosím odpověď, která je Vám významem nejbližší. Předem děkuji za Váš čas a vyplnění.

Pohlaví: a) muž

b) žena

Věk: a) 15-25 let b) 26-35 let c) 36-45 let d) 46-55 let e) 56-65 f) nad 65 let

Bydliště: a) město (město, statutární město, hlavní město) b) obec (obec, městys)

Vzdělání: a) vysokoškolské b) středoškolské (maturita) c) vyučen(výuční list)

d) Vyšší odborné e) základní

Otázka č. 5: *Přijde Vám trestní sazba za týrání zvířat v ČR dostatečná? (Současný zákon umožňuje potrestání odnětím svobody na šest měsíců až tři roky pokud zvíře zemře nebo jsou mu způsobeny trvalé následky. V případech týrání většího množství zvířat se sazba zvyšuje až na pět let)*

- a) Dostatečná b) Nedostatečná c) Nevím

Otázka č. 6: *Běžně se stává, že člověku, který utýral psa k smrti nebo jej velmi vážně zranil, uloží soud maximálně podmíněný trest nebo pokutu. Souhlasíte s takovou výší trestu?*

- a) Rozhodně ano b) Spíše ano c) Rozhodně ne
d) Spíše ne e) Nevím

Otázka č. 7: *Při rituální porážce je zvířeti za plného vědomí (bez předchozího omráčení) podříznuto hrdlo a zvíře umírá na postupné vykrvácení. Považujete tuto techniku porážky za týrání zvířat?*

- a) Rozhodně ano b) Spíše ano c) Rozhodně ne
d) Spíše ne e) Nevím

Otázka č. 8: *Zákaz vykonávání rituálních porážek zvířat platí ve Švédsku, Norsku, Švýcarsku, Dánsku, Slovinsku, Belgii a na Islandu. Podpořil/a byste zákaz rituální porážky zvířat také v České republice?*

- a) Rozhodně ano b) Spíše ano c) Rozhodně ne
d) Spíše ne e) Nevím

Otázka č. 9: *Podle organizace Svoboda zvířat cirkusová zvířata trpí neustálým transportem, nedostatkem místa, klidu a neustálým stresem. Během drezury jsou pak prý nucena k nepřírodným a nefyziologickým cvikům a chování, v mnoha případech pak má během drezury docházet k týrání zvířat. Souhlasíte s tímto názorem?*

- a) Rozhodně ano b) Spíše ano c) Rozhodně ne
d) Spíše ne e) Nevím

Otázka č. 10: *Souhlasíte s tím, že by v ČR měl být schválen zákaz využívání volně žijících zvířat v cirkusech?*

- a) Rozhodně ano b) Spíše ano c) Rozhodně ne
d) Spíše ne e) Nevím

Otázka č. 11: *Navštěvujete v současnosti cirkusová představení?*

- a) Ano, navštěvuji
b) Ne, nenavštěvuji
c) Ne, nenavštěvuji z důvodu, že nesouhlasím s vystupováním zvířat v cirkusech

Otázka č. 12: *Považujete kastrování selat bez použití anestezie za týrání?*

- a) Rozhodně ano
b) Spíše ano
c) Rozhodně ne
d) Spíše ne
e) Nevím

Otázka č. 13: *Podpořil/a byste zpřísnění podmínek chovu hospodářských zvířat, které by vedlo ke zlepšení životních podmínek těchto zvířat? (Například zákaz klecového chovu nosnic)*

- a) Rozhodně ano
b) Spíše ano
c) Rozhodně ne
d) Spíše ne
e) Nevím

Otázka č. 14: *Preferujete při výběru vejce, která nepochází z klecového chovu nosnic?*

- a) Ano, preferuji
b) Ano, vejce mám domácí
c) Ne, nepreferuji
d) Vejce nekonzumuji

Otázka č. 15: *Považujete prodej čistokrevných nepapírových psů za problém?*

- a) Rozhodně ano
b) Spíše ano
c) Rozhodně ne
d) Spíše ne
e) Nevím

Otázka č. 16: *Podpořil/a byste zákaz nekontrolovaného množení psů?*

- a) Rozhodně ano
b) Spíše ano
c) Rozhodně ne
d) Spíše ne
e) Nevím

Otázka č. 17: *Novela veterinárního zákona, kterou Senát schválil 16. srpna 2017, počítá s povinným čipováním psů v České republice od roku 2020. Otázka povinného čipování byla otevřena hlavně v souvislosti s tzv. „množírny“. Souhlasíte s tímto povinným čipováním?*

- a) Rozhodně ano
b) Spíše ano
c) Rozhodně ne
d) Spíše ne
e) Nevím

Otázka č. 18: Víte, jak vypadá logo označující výrobky, které nejsou testovány na zvířatech?

a) Ano, vím

b) Ne, nevím

Otázka č. 19: V ČR platí zákaz testování KOSMETIKY na zvířatech. Měl by být zaveden i zákaz testování PROSTŘEDKŮ PRO DOMÁCNOST (pracích prostředků, čističů na podlahy, leštidel na nábytek apod.) na zvířatech?

a) Rozhodně ano

b) Spíše ano

c) Rozhodně ne

d) Spíše ne

e) Nevím

Otázka č. 20: Upřednostňujete při nákupu výrobky netestované na zvířatech?

a) Rozhodně ano

b) Spíše ano

c) Rozhodně ne

d) Spíše ne

e) Nevím/nezajímám se o to

Otázka č. 21: Velmi diskutované téma kožešinových farem vyústilo v České republice k zákazu těchto kožešinových farem využívaných výhradně nebo převážně za účelem získávání kožešin a ukončení jejich činnosti a to do konce ledna 2019. Zaznamenali jste tuto situaci?

a) Ano, tuto situaci jsem zaznamenal(a) z televizních médií

b) Ano, tuto situaci jsem zaznamenal(a) prostřednictvím internetu, tisku nebo z doslechu

c) Ano, zaznamenal(a), ale nezajímalo mne to

d) Ano, tato situace a problematika je mi dlouhodobě známa

e) Ne, tuto situaci jsem nezaznamenal(a)

Otázka č. 22: Souhlasíte se zákazem kožešinových farem v České republice?

a) Rozhodně ano

b) Spíše ano

c) Rozhodně ne

d) Spíše ne

e) Nevím

Otázka č. 23: Nakupujete výrobky s pravou kožešinou?

a) Ano, nakupuji

b) Ne, nenakupuji

c) Nevím, nejsem si jist/a

d) Je mi to jedno, nestarám se o pravost kožešiny

Otázka č. 24: *Slyšel/a jste někdy o kampani „Stop sečení srnčat“?*

- a) Ano, tuto situaci jsem zaznamenal(a) z televizních médií nebo rádia
- b) Ano, tuto situaci jsem zaznamenal(a) prostřednictvím internetu, tisku nebo z doslechu
- c) Ano, zaznamenal(a), ale nezajímalo mne to
- d) Ano, tato situace a problematika je mi dlouhodobě známa
- e) Ne, tuto situaci jsem nezaznamenal(a)

Otázka č. 25: *Dle statistik při sečení travin v ČR každoročně umírá okolo 60 tisíc srnčat. Podpořili byste zákon nařizující povinné opatření sečných strojů detekčním zařízením, které zalehlé srnče detekuje?*

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Rozhodně ne
- d) Spíše ne
- e) Nevím/nezajímám se o to

Otázka č. 26: *Byli byste ochotni pomáhat jako dobrovolníci s prohledáváním luk před sečením k odhalení zalehlých srnčat?*

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Rozhodně ne
- d) Spíše ne
- e) Nevím